Den uforbederlige bibliotekar

Niels Jensen

Hjemmets Almanak

Udkom fra 1885-1956 med indhold gældende for det kommende år.

Om almanakken på: https://danskforfatterleksikon.dk/1850tit/0104/sknr104853.htm

---

Udarbejdet af Niels Jensen

Hjemmets Almanak

FOR

1897

redigeret
af
Vilhelm Østergaard.

Provindsboghandlernes Almanakforlag
Jens Møller i Helsingør.

HAGEN & SIEVERTSEN, ODENSE

Hjemmets Almanak

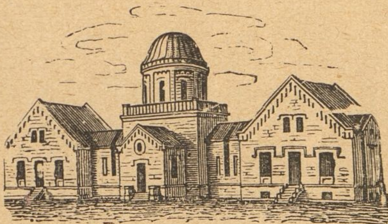
for det Aar efter Christi Fødsel

1897,

beregnet til Kjøbenhavns Observatorium

af

C. F. Pechüle.

Provinsboghandlernes Almanakforlag.
(Jens Møller, Helsingør.)
Trykt hos Nielsen & Lydiche, Kjøbenhavn.

Nærværende Aar regnes efter Christi Fødsel 1897.

Efter Verdens Skabelse	5864.
Siden Reformationen	380.
Siden den Oldenborgske Stammes Regerings Beg. i dette Rige	449.
Siden Kong **Christian IX.**s Fødsel	79.
Fra Kong Christian den femtes danske Lov	214.
Fra Danmarks Grundlov	48.

Mellem Jul og Fastelavn er 9 Uger og 2 Dage.

Aaret 1897 er det 6610de i den julianske Periode og det 97de i det 19de Aarhundrede, der ender med den 31te December 1900.

Mosaiske Festdage 1897.

Purimfest	18 Marts.
* 1ste Paaskedag	17 April.
* 2den —	18 —
* 7de —	23 —
* Paaskens Ende	24 —
* Ugefest (Pintse)	6 Juni.
* Sammes 2den Festdag	7 —
Fastedag, Templets Ødelæggelse	8 August.
* Nytaarsfest (5658)	27 Septbr.
* Sammes 2den Dag	28 —
* Store Forsoningsfest	6 Okt.
* Løvsalsfest	11 —
* Sammes 2den Festdag	12 —
* Sammes Slutningsfest	18 —
* Thorah-Glædesfest	19 —
Templets Indvielsesfest (Jul), som fejres i 8 Dage	20 Decbr.

Enhver Festdag begynder den foregaaende Aften, og de med * betegnede fejres strængt.

Det danske Kongehus.

Kong **Christian IX.** til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, født 8 April 1818, sukcederede 15 November 1863, formælet 26 Maj 1842 med Dronning **Louise** Vilhelmine Frederikke Caroline Auguste Julie, Prinsesse af Hessen-Cassel, f. 7 Septbr. 1817.

Børn:

1) Kronprins Christian **Frederik** Vilhelm Carl, født 3 Juni 1843, formælet 28 Juli 1869 med
Kronprinsesse **Louise** Josephine Eugenie, Prinsesse af Sverig og Norge, født 31 Oktbr. 1851.

Børn:

1) **Christian** Carl Frederik Albert Alexander Vilhelm, f. 26 Sept. 1870.
2) Christian Frederik **Carl** Georg Valdemar Axel, f. 3 August 1872.
3) **Louise** Caroline Josephine Sophie Thyra Olga, født 17 Februar 1875, formælet 5 Maj 1896 med Prins **Friedrich** Georg Wilhelm Bruno af Schaumburg-Lippe, født 30 Jan. 1868.
4) **Harald** Christian Frederik, født 8 Oktbr. 1876.
5) **Ingeborg** Charlotte Caroline Frederikke Louise, født 2 August 1878.
6) **Thyra** Louise Caroline Amalie Augusta Elisabeth, født 14 Marts 1880.
7) Christian Frederik Vilhelm Valdemar **Gustav**, født 4 Marts 1887.
8) **Dagmar** Louise Elisabeth, født 23 Maj 1890.

2) **Alexandra** Caroline Marie Charlotte Louise Julie, født 1 Decbr. 1844, formælet 10 Marts 1863 med **Albert Edward**, Prins af Wales, Hertug af Cornwall, født 9 Novbr. 1841.

3) **Georg I.**, Hellenernes Konge (Christian **Vilhelm** Ferdinand Adolph Georg), født 24 Decbr. 1845, formælet 27 Oktober 1867 med **Olga** Constantinowna, Storfyrstinde af Rusland, født 3 Septbr. 1851.

4) **Maria** Feodorowna (Maria Sophie Frederikke **Dagmar**), født 26 Novbr. 1847, formælet 9 Novbr. 1866 med senere Keiser **Alexander III.** af Rusland. Enke 1. Novbr. 1894.

5) **Thyra** Amalie Caroline Charlotte Anna, født 29 Septbr. 1853, formælet 21 Decbr. 1878 med **Ernst August** Vilhelm Adolf Georg Frederik, Hertug af Cumberland og Brunsvig-Lüneborg, født 21 Septbr. 1845.

6) **Valdemar**, født 27 Oktbr. 1858, formælet 22 Oktbr. 1885 med **Marie** Amélie Françoise Hélène, Prinsesse af Orléans, født 13 Januar 1865.

Børn:

1) **Aage** Christian Alexander Robert, født 10 Juni 1887.
2) **Axel** Christian Georg, født 12 August 1888.
3) **Erik** Frederik Christian Alexander, født 8 Novbr. 1890.
4) **Viggo** Christian Adolph Georg, født 25 Decbr. 1893.
5) **Margrethe** Françoise Louise Marie Helene, f. 17 Sept. 1895.

Ministeriet,

som det var sammensat d. 26 Juli 1896.

Konseilspræsident og Udenrigsminister: Kmhr. K. T. T. O. Baron Reedtz-Thott til Gaunø.

Finansminister: Kmhr., Hofjægermester C. D. Lüttichau til Stamhuset Tjele.

Indenrigsminister: H. E. Hørring.

Landbrugsminister: K. Sehested.

Justitsminister samt Min. f. Island: N. P. Rump.

Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet: V. Bardenfleth.

Krigsminister: Oberst J. G. F. Schnack.

Marineminister: Kontreadmiral N. F. Ravn.

Ifølge Lov af 29. Marts 1893 skal Tiden for alle Dele af Landet bestemmes lige med Middelsoltiden for den 15. Længdegrad øst for Greenwich. Alle Klokkeslæt i denne Almanak ere derfor angivne i denne (saakaldte mellemeuropæiske) Tid og ere 10 Minutter (nøjagtigere 9 Min. 41 Sek.) større end efter Kjøbenhavns Middelsoltid, der tidligere har været benyttet som fælles Tid for hele Landet.

Dagen antages overensstemmende med almindelig Vedtægt at begynde ved Midnat og regnes indtil næste Midnat, saa at de 12 Timer, der gaa foran den mellemliggende Middag, benævnes Formiddagstimer, de 12 efterfølgende derimod Eftermiddagstimer.

Den tredje Række paa enhver Side indeholder Angivelsen af Klokkeslættet for Maanens Op- eller Nedgang, for saa vidt som Kundskab derom kan have Vigtighed i det daglige Liv. Maanens Opgang er betegnet med O. F. eller O. E., eftersom den indtræffer paa en Formiddags- eller Eftermiddagstime. Ligeledes betegnes Nedgangen med N. F. eller N. E.

Den sidste Række paa enhver Side betegner Angivelsen af Klokkeslættet for Højvande paa Jyllands fri Vestkyst, hvormed maa sammenholdes den Forklaring over Beregningen af Tiden for Flod og Ebbe, som er meddelt efter Tabellen for Tidsforskellen.

Klokkeslættene for Solens og Maanens Op- og Nedgang, som ere angivne i denne Almanak, gjælde for Kjøbenhavn. For af disse at finde vedkommende Klokkeslæt for andre Steder maa man først lægge 4' til for hver Længdegrad, Stedet ligger vestligere end Kjøbenhavn, eller trække 4' fra for hver Længdegrad, Stedet ligger østligere end Kjøbenhavn.

Exempelvis anføres, hvor mange Minutter der skal lægges til for følgende vestligere Steder: Hillerød 1', Roskilde 2', Ringsted 3', Sorø 4', Slagelse 5', Kallundborg 6', Nyborg 7', Skagen 8', Odense $8\frac{3}{4}$', Aarhus $9\frac{1}{2}$', Horsens 11', Kolding $12\frac{1}{2}$', Skive $14\frac{1}{4}$', Ribe $15\frac{1}{4}$', Holstebro 16', Hjerting 17,' Ringkjøbing $17\frac{1}{4}$', Blaavandshuk 18', og hvor mange Minutter der skal trækkes fra for følgende østligere Steder: Rønne $8\frac{1}{2}$', Ærø $10\frac{1}{4}$'. For Steder, der ligge lige nord eller syd for disse, gjælde samme Tal.

Foruden denne Rettelse for Stedets Længde maa der dernæst ogsaa anbringes en Rettelse for Stedets Bredde. Denne bliver ens for Steder, der ligge lige øst og vest for hinanden. Betegnes følgende Rækker Steder med omtrent ens Bredde ved følgende Bogstaver:

O. Kjøbenhavn........ Roskilde, Holbæk, Kallundborg, Vejle, Varde.
A. Helsingør .... Hillerød, Nykjøbing p. S., Skanderborg.
B. Randers .... Viborg, Grenaa.
C. Aalborg........... Ribe, Løgstør, Thisted.
D. Skagen.
E. Ribe .... Odense, Nyborg, Korsør, Storeheddinge, Kristiansø.
F. Nakskov........... Maribo, Sakskjøbing, Stubbekjøbing, Nykjøbing p. F.

saa er Rettelsen for Bredden altid Nul for Stederne O. Hvor stor den for de øvrige Steder er for Solens Op- og Nedgang, ses af følgende Tabel udtrykt i Minutter:

Læg til Opg. Træk fra Nedg.						Træk fra Opgangen. Læg til Nedgangen.													Læg til Opg. Træk fra Nedg.						
Jan.		Febr.		Marts			April		Maj		Juni		Juli		August			Septbr.		Oktbr.		Nvbr.		Decbr.	
6	20	3	17	2	16	30	13	27	11	25	8	22	6	20	3	17	31	14	28	12	26	9	23	7	21
2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2
6	5	4	2	1	0	1	2	3	4	5	6	6	6	5	4	3	2	1	0	1	2	4	5	6	6
9	8	6	4	2	1	1	3	5	6	8	10	10	9	8	6	4	3	1	1	2	4	6	8	9	10
14	12	9	6	3	1	2	3	7	10	13	15	16	15	13	10	7	4	2	1	4	6	7	12	15	16

Træk fra Opg. Læg til Nedg.						Læg til Opgangen. Træk fra Nedgangen.													Træk fra Opg. Læg til Nedg.						
Jan.		Febr.		Marts			April		Maj		Juni		Juli		August			Septbr.		Oktbr.		Nvbr.		Decbr.	
6	20	3	17	2	16	30	13	27	11	25	8	22	6	20	3	17	31	14	28	12	26	9	23	7	21
2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2
6	5	4	2	1	0	1	2	3	4	5	6	6	6	5	4	3	2	1	0	1	2	4	5	6	6

For Maanens Op- eller Nedgang blive de største Rettelser, som Bredden medfører: 3' for Stederne A, 8' for B, 14' for C, 22' for D, 3' for E og 8' for F. Disse skulle for Stederne A, B, C og D trækkes fra Opgangen eller lægges til Nedgangen, naar Maanen staar nordligst, lægges til Opgangen eller trækkes fra Nedgangen, naar Maanen staar sydligst. Omvendt for Stederne E og F. Hosstaaende Tabel viser, paa hvilke Dage Maanen staar nordligst (N) og sydligst (S).

Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Septb.	Oktob.	Novbr.	Decbr.
1 S	12 N	11 N	8 N	5 N	1 N	12 S	8 S	4 S	1 S	12 N	9 N
15 N	25 S	24 S	21 S	18 S	14 S	26 N	22 N	18 N	15 N	25 S	23 S
29 S					28 N				29 S		

En Uge før og efter hver af disse Dage er Rettelsen Nul, og det skønnes da, hvor stor den er for de mellemliggende Dage.

Eksempel for Skagen 13de Januar:

Kbhvn.	Sol op 8.34',	Sol ned 4. 4',	Maane ned 3.53' Form.
Rettelse for Længde	+ 8	+ 8	+ 8
Rettelse for Bredde	+ 13	÷ 13	+ 15
Skagen..........	Sol op 8.55',	Sol ned 3.59',	Maane ned 4.16' Form.

Bestemmelse af Middagslinjen.

Paa en vandret plan Flade, som er opstillet saaledes, at den kan beskinnes af Solen, tegnes flere koncentriske Cirkler. I Centret opreises en Stift lodret paa Fladen. Naar om Formiddagen mellem Kl. 9 og 11 Stiftens Skygge efterhaanden bliver kortere, mærker man sig paa Cirklerne de Punkter, hvor Skyggens Ende befinder sig. Om Eftermiddagen mellem Kl. 1 og 3 forlænger Skyggen sig, og nu mærker man sig atter Skyggens Ende i Cirklerne. Middagslinjen er da den rette Linje, som, dragen ud fra Stiftens Fod, halverer de paa Cirklerne afskaarne Buer. — Konstruktionen giver det bedste Resultat, naar den udføres i Dagene imellem den 17de og 24de Juni eller imellem den 18de og 23de December.

Hver Gang Stiftens Skygge falder i Middagslinjen, er det sand Middag. Sand Middag er det Tidspunkt af Dagen, der ligger midt imellem Tidspunkterne for Solens Op- og Nedgang.

Tabel, som viser, hvad Klokken er, naar det er sand Middag*) i Kjøbenhavn.

Januar	1	12 14'	Marts	29	12 14'	August	12	12 14'	Oktbr.	29	11 53'
"	3	12 15'	April	1	12 13'	"	17	12 13'	Novbr.	7	11 54'
"	5	12 16'	"	5	12 12'	"	22	12 12'	"	16	11 55'
"	8	12 17'	"	8	12 11'	"	25	12 11'	"	20	11 56'
"	10	12 18'	"	12	12 10'	"	29	12 10'	"	24	11 57'
"	13	12 19'	"	16	12 9'	Septbr.	1	12 9'	"	27	11 58'
"	16	12 20'	"	20	12 8'	"	5	12 8'	"	30	11 59'
"	19	12 21'	"	26	12 7'	"	8	12 7'	Decbr.	3	12 0'
"	22	12 22'	Maj	3	12 6'	"	10	12 6'	"	5	12 1'
"	26	12 23'	"	26	12 7'	"	13	12 5'	"	7	12 2'
Febr.	1	12 24'	Juni	3	12 8'	"	16	12 4'	"	10	12 3'
"	21	12 23'	"	8	12 9'	"	19	12 3'	"	12	12 4'
"	27	12 22'	"	13	12 10'	"	22	12 2'	"	14	12 5'
Marts	4	12 21'	"	18	12 11'	"	25	12 1'	"	16	12 6'
"	9	12 20'	"	23	12 12'	"	28	12 0'	"	18	12 7'
"	12	12 19'	"	27	12 13'	Oktbr.	1	11 59'	"	20	12 8'
"	16	12 18'	Juli	2	12 14'	"	4	11 58'	"	22	12 9'
"	19	12 17'	"	8	12 15'	"	7	11 57'	"	24	12 10'
"	23	12 16'	"	16	12 16'	"	11	11 56'	"	26	12 11'
"	26	12 15'	August	5	12 15'	"	15	11 55'	"	28	12 12'
						"	20	11 54'	"	30	12 13'

*) Sand Middag er det Tidspunkt af Dagen, der ligger midt imellem Tidspunkterne for Solens Op- og Nedgang. Solen ses da lige mod Syd og staar højst paa Himlen, og Solskiven viser 12. Ovenstaaende Tabel angiver, hvad et Ur paa de forskellige Dage af Aaret bør vise, naar det er sand Middag i Kjøbenhavn. For andre Steder af Landet maa der lægges 4' til eller trækkes 4' fra Tallene i denne Tabel for hver Længdegrad, Stedet ligger henholdsvis vestligere eller østligere end Kjøbenhavn, hvorimod Stedets Bredde her ikke kommer i Betragtning.

Tabel til Beregning af Høj- og Lavvande.

Agger.............	4 11	5 19	1	Dicksander Gat, ved Sydenden af Flakstrømmen........	1 1	6 50	—
Altona............	5 14	7 45	8	Esbjerg	2 58	6 3	—
Amrum...........	1 22	6 49	9	Fanø, N.O. Pynt...	2 43	—	—
Blaavandshuk......	1 47	6 8	6	" N.V. " ..	2 23	—	—
Blankenese.........	4 40	7 36	—	" Midten af Vestkysten	1 32	—	—
Blauort Sand......	0 38	6 31	—	Frederikshavn	5 55	6 0	1
Bongsiel...........	2 13	6 38	12	Frederikstad	2 36	7 34	11
Bordelum Siel.....	2 41	8 37	—	Glückstad	3 6	7 13	12
Brunsbüttel........	1 57	7 14	11	Hals..............	8 44	4 57	1
Büsum, udenf. Havnen	1 21	6 15	—				
Cuxhaven	1 8	6 53	12				
Dagebøl...........	2 19	6 54	10				

Hamborg	5 24	7 48	—	Schulau	4 31	7 32	—
Helgoland	12 14	6 51	10	Seesand	0 52	6 54	10
Hirtshals	4 23	6 14	1	Skagen	5 55	6 6	1
Hjærting	2 47	6 5	—	Skallingende	2 18	—	—
Husum Havn	2 35	7 25	—	Stören { Itzehoe	3 57	—	—
Højer Kanal	3 20	6 33	7	Stören { Størort	2 46	7 17	—
Krück Aue	3 22	—	—	Süderoog	1 10	6 44	11
List	2 23	6 15	7	Sydvesthorn	2 43	7 36	9
Meldorf Havn	1 31	7 45	12	Sønderhoe	2 22	6 42	5
Nordby	3 3	6 4	6	Teufelsbrücke	5 0	7 41	—
Norderpiep	0 51	6 18	13	Thorsminde Gab	3 37	5 35	2
Nymindegab	2 43	5 48	2	Tvilenfleth	3 54	7 27	—
Ording	0 46	7 23	11	Tønningen	2 1	7 11	11
Pelworm	1 58	6 14	12	Vollervik	1 14	6 45	12
Pin Aue	3 44	7 34	11	Vyk	2 22	6 21	10
Rendsborg	7 39	7 18	4				

Ved Beregningen af Klokkeslættet for Højvande og Lavvande tager man først de Tal, der findes i den sidste Række i hver Maaned, og lægger dertil de Tal, der findes i foranstaaende Tabels første Talrække. Den anden angiver Tidsforløbet fra Højvande til Lavvande og den tredie Middelspringflodhøjden i Fod.

Exempel: at finde Klokkeslættet for Højvande og Lavvande den 4de Januar ved Agger:

Af Pillen for Højvande i Januar .... 0 Tim. 16 Min.
Hertil lægges for Agger .... 4 — 11 —

4 Tim. 27 Min.

Det udkomne er Klokkeslættet for Højvande om Formiddagen. Er det fundne Klokkeslæt større end 12 Timer, da trækkes 12 Timer fra, og det udkomne er nu Klokkeslættet for Højvande om Eftermiddagen.

Klokkeslættet for det paafølgende Lavvande faas ved til Klokkeslættet for Højvande at lægge Tidsforløbet fra Højvande til Lavvande. Da denne Mellemtid for Agger er 5 Tim. 19 Min., saa indtræffer Lavvande Kl. 9.46' om Formiddagen. Blev Lavvandsklokkeslættet større end 12 Tim., da trækkes 12 Tim. fra, og det udkomne er nu Klokkeslættet for Lavvande om Eftermiddagen.

Trækkes fra de fundne Klokkeslæt 25 Min., erholdes derved Klokkeslættene for de næstforegaaende Højvande og Lavvande; lægges derimod 25 Min. til, saa har man Klokkeslættene for de næstfølgende Højvande og Lavvande.

De fundne Klokkeslæt ere ved denne Beregning stedse udtrykte i mellemeuropæisk Tid.

I Kirkeaaret 1896—97, der ender med den 23de Søndag efter Trinitatis (21de November), vil der ordentligvis blive prædiket over den første Række af Evangelietekster.

I Kirkeaaret 1897—98, der begynder med 1ste Søndag i Advent (28de November), vil der ordentligvis blive prædiket over den anden Tekstrække.

Januar
eller Glugmaaned. 31 Dage. 1897.

Kristi Omskærelse, Luk. 2, 21. 2' Række, Matth. 6, 5–13.

			O. F.		Høiv.
F.	1	**Nytaar**	7 33		10 10
L.	2	Abel	8 37		11 6

Da Herodes var død, Matth. 2, 19 til Enden. 2' Række, Matth. 2, 13–18.

S.	3	S. e. Nytaar	N. E.	Enoch	11 54
M.	4	Methusalem	5 17	● n. M. 7. 3' Form.	0 16
Ti.	5	Simeon	6 47	Sol. op 8. 40' n. 3. 53'	0 57
O.	6	**Hell. 3 Kong.**	8 12	Tusmørket varer 52'	1 33
T.	7	Knud Hertug	9 32	Merkur størst ø. Elong.	2 6
F.	8	Erhardt.	10 49		2 39
L.	9	Julianus	N. F.		3 13

Da Jesus var 12 Aar gammel, Luk. 2, 42 til Enden. 2' Række, Mark. 10, 13–16.

S.	10	1 S. e. H. 3 K.	12 4	Paul Eremit ☽ f. K. 10. 46' Eftm.	3 48
M.	11	Hyginus	1 20	☾ fjernest Jorden	4 30
Ti.	12	Reinhold	2 36	Hilarius	5 23
O.	13	Prinsesse **Marie**	3 53	Sol. op 8. 34' n. 4. 4'	6 30
T.	14	Felix	5 10	Tusmørket varer 50'	7 46
F.	15	Maurus	6 21		9 0
L.	16	Marcellus	7 19		10 3

Bryllupet i Kana, Joh. 2, 1–11. 2' Række, Luk. 19, 1–10.

S.	17	2 S. e. H. 3 K.	8 2	Antonius	10 54
M.	18	Vilh. Marie	O. E.	Prisca ○ f. M. 9. 17' Eftm.	11 38
Ti.	19	Pontianus	5 11		12 17
O.	20	Fab. og Sebastian	6 40	Sol. op 8. 25' n. 4. 17' Tusmørket varer 49'	0 36
T.	21	Agnes	8 10		1 11
F.	22	Vincentius	9 40		1 47
L.	23	Emerentius	11 8		2 20

Jesus gik ned af Bjerget, Matth. 8, 1–13. 2' Række, Luk. 17, 5–10.

S.	24	3 S. e. H. 3 K.	O. F.	Timotheus	2 58
M.	25	Pauli Omv.	12 40	☾ f. Kv. 9. 9' Eftm.	3 39
Ti.	26	Polycarpus	2 14	☾ nærmest Jorden	4 31
O.	27	Chrysostomus	3 48	Sol. op 8. 14' n. 4. 32' Tusmørket varer 47'	5 41
T.	28	Fred. 6 Føds.	5 17	Carolus Magnus	7 11
F.	29	Chr. 7 Føds.	6 28	Valerius	8 45
L.	30	Lovise	7 17	Adelgunde	10 2

Jesus traadte i Skibet, Matth. 8, 23–27. 2. Række, Matth. 14, 22–33.

S.	31	4. S. e. H 3 K.	7 48	Vigilius	10 58

Februar

eller Blidemaaned. 28 Dage. 1897.

				Højv.
M. 1	Brigida	N. E.	● n. M. 9. 13' Eftm.	11 42
Ti. 2	Kyndelmisse	5 46	Sol. op 8. 2' n. 4. 47'	0 0
O. 3	Blasius	7 8	Tusmørket varer 46'	0 37
T. 4	Veronica	8 28		1 9
F. 5	Agathe	9 43		1 38
L. 6	Dorothea	10 59		2 8

Klinten iblandt Hveden, Matth. 13, 24—30. 2' Række, Matth. 13, 44—52.

S. 7	5 S. e. H. 3 K.	N. F.	Richard	2 38
M. 8	Corintha	12 16	☾ fjernest Jorden	3 11
Ti. 9	Apollonia	1 33	☽ f. Kv. 8. 25 Eftm.	3 49
O. 10	Scholastica	2 50	Sol. op 7. 47' n. 5. 2'	4 35
T. 11	Euphrosyne	4 2	Tusmørket varer 44'	5 38
F. 12	Eulalia	5 7		6 56
L. 13	Benignus	5 56		8 23

Arbejderne i Vingaarden, Matth. 20, 1—16. 2' Række, Matth. 25, 14—30.

S. 14	Septuagesima	6 32	Valentinus	9 34
M. 15	Faustinus	6 55	Venus størst ø. Elong.	10 32
Ti. 16	Juliane	7 10	Merkur størst v. Elong.	11 18
O. 17	Findanus	O. E.	Sol. op 7. 31' n. 5. 17' Tusmørket varer 43' ○ f. M. 11. 11' Form.	11 57
T. 18	Jul. Sophie	7 15	Concordia.	0 16
F. 19	Ammon	8 47		0 51
L. 20	Eucharius	10 21	☾ nærmest Jorden	1 25

De fire Slags Sædejord, Luk. 8, 4—15. 2' Række, Mark. 4, 26—32.

S. 21	Sexagesima	11 57	Samuel	2 0
M. 22	Peders Stol	O. F.		2 39
Ti. 23	Papias	1 33	Jupiter i Opp. med Solen	3 23
O. 24	Matthias	3 4	Sol. op 7. 15' n. 5. 32' Tusmørket varer 42'	4 17
T. 25	Victorinus	4 21	☾ s. Kv. 4. 44' Form.	5 31
F. 26	Inger	5 16		7 4
L. 27	Leander	5 52		8 37

Kristi Daab, Matth. 3, 13 til Enden. 2' Række, Luk. 18, 31 til Enden.

S. 28	Fastelavn	6 12	Qvinquagesima. Esto mihi Ollegaard	9 47

Marts

eller Tordmaaned. 31 Dage. 1897.

		O. F.		Højv.
M. 1	Albinus	6 27		10 39
Ti. 2	Hvide Tirsdag	6 36	Simplicius	11 20
O. 3	Aske Onsdag	N. E.	Kunigunde Sol. op 6. 58' n. 5. 47'	11 53
T. 4	Adrianus	7 25	Tusmørket varer 42'	0 9
F. 5	Theophilus	8 41	● n. M. 12. 56' Eftm.	0 40
L. 6	Gotfred	9 56		1 8

Jesus fristes af Djævelen, Matth. 4, 1—11. 2' Række, Luk. 22, 24—32.

S. 7	1 S. i Fasten	11 14	Qvadragesima. Invocavit. Perpetua	1 37
M. 8	Beata	N. F.	☾ fjernest Jorden	2 8
Ti. 9	40 Riddere	12 31	Edel	2 40
O. 10	Tamperdag	1 45	Sol. op 6. 39' n. 6. 2' Tusmørket varer 42'	3 18
T. 11	Thala	2 53	☽ f. Kv. 4. 28' Eftm.	4 4
F. 12	Gregorius	3 48		5 2
L. 13	Macedonius	4 28		6 19

Den kananæiske Kvinde, Matth. 15, 21—28. 2' Række, Mark. 9, 17—29.

S. 14	2 S. i Fasten	4 57	Reminiscere. Eutychius	7 45
M. 15	Zacharias	5 15		9 3
Ti. 16	Gudmund	5 27		10 3
O. 17	Gertrud	5 39	Sol. op 6. 22' n. 6. 16' Tusmørket varer 42'	10 50
T. 18	Alexander	O. E.	○ f. M. 10. 28' Eftm.	11 30
F. 19	Joseph	7 49	☾ nærmest Jorden	12 7
L. 20	Gordius	9 27	Jævndøgn, Foraar begynd.	0 26

Jesus drev en Djævel ud, Luk. 11, 14—28. 2' Række, Joh. 8, 42—51.

S. 21	3 S. i Fasten	11 8	Oculi. Benedictus	1 3
M. 22	Paulus	O. F.		1 42
Ti. 23	Fidelis	12 45	Venus skinner stærkest	2 25
O. 24	Ulrica	2 9	Sol. op 6. 3' n. 6. 30' Tusmørket varer 42'	3 14
T. 25	Mariæ Bebud.	3 12	☾ s. Kv. 1. 0' Eftm.	4 12
F. 26	Gabriel	3 53		5 27
L. 27	Kastor	4 18		6 55

Jesus bespiser 5000 Mand, Joh. 6, 1—15. 2' Række, Joh. 6, 35—51.

S. 28	Midfaste	4 35	Lætare. Eustachius	8 17
M. 29	Jonas	4 45		9 22
Ti. 30	Qvirinus	4 53	Balbina	10 11
O. 31	Fred. 5. Fødsel	5 0	Sol. op 5. 45' n. 6. 44' Tusmørket varer 43'	10 49

April

eller Faaremaaned. 30 Dage. 1897.

		O. F.		Højv.
T. 1	Hugo	5 8		11 22
F. 2	Theodosius	N. E.	🌑 n. M. 5. 24′ Form.	11 53
L. 3	Nicætas	8 58		0 8

Gabriel Engel udsendes, Luk. 1, 26—38. 2′ Række, Luk. 1, 46—56.

S. 4	5 S. i Fasten	10 15	Judica. Ambrosius	0 38
M. 5	Irene	11 30	☾ fjernest Jorden	1 9
Ti. 6	Sixtus	N. F.	Sol. op 5. 27′ n. 6. 58′ Tusmørket varer 44′	1 42
O. 7	Egesippus	12 40		2 17
T. 8	**Chr. 9 Fødſ.**	1 38	Janus	2 56
F. 9	Procopius	2 24		3 40
L. 10	Ezechiel	2 56	☽ f. Kv. 9. 27′ Form.	4 36

Kristi Indtog i Jerusalem, Matth. 21, 1—9. 2′ Række, Mark. 14, 3—9.

S. 11	**Palmeſøndag**	3 17	Leo	5 45
M. 12	Julius	3 33		7 6
Ti. 13	Justinus	3 44	Sol. op 5. 9′ n. 7. 12′ Tusmørket varer 45′	8 23
O. 14	Tiburtius	3 54		9 24
T. 15	**Skærtorsdag**	4 4	Chr. 5 Fødſ. Olympia	10 17
F. 16	**Langfredag**	4 14	Mariane	11 2
L. 17	Anicetus	O. E.	🌕 f. M. 7. 25′ Form. ☾ nærmeſt Jorden	11 42

Kristi Opstandelse, Mark. 16, 1—7. 2′ Række, Matth. 28, 1—8.

S. 18	**Paaſkedag**	10 11	Eleutherius	0 3
M. 19	**2 Paaſkedag**	11 44	Daniel	0 45
Ti. 20	Sulpicius	O. F.	Sol. op 4. 52′ n. 7. 26′ Tusmørket varer 47′	1 29
O. 21	Florentius	12 59		2 17
T. 22	**Flyttedag**	1 50	Cajus	3 6
F. 23	Georgius	2 22	☾ ſ. Kv. 10. 48′ Eftm.	4 2
L. 24	Albertus	2 40		5 8

Jesus kom ind ad lukte Døre, Joh. 20, 19 til Enden. 2′ Række, Joh. 21, 15—19.

S. 25	**1 S. e. Paaſke**	2 54	Qvaſimodo. Mark. Evang.	6 23
M. 26	Cletus	3 2		7 37
Ti. 27	Charl. Amal.	3 11	Ananias	8 40
			Sol. op 4. 36′ n. 7. 40′ Tusmørket varer 49′ Merkur ſtørſt ø. Elongat.	
O. 28	Vitalis	3 18		9 31
T. 29	Peter Martyr	3 25		10 13
F. 30	Severus	3 33		10 49

Maj

eller **Majmaaned.** 31 Dage. 1897.

				Højv.
L. 1	Phil. Jacob	N. E.	Voldermisse ● n. M. 9. 46' Eftm.	11 22

Jesus er en god Hyrde, Joh. 10, 11—16. 2' Række, Joh. 10, 22—30.

S. 2	**2 S. e. Paaske**	9 17	Miseric. Dom. Athanasius ☾ fjernest Jorden	11 56
M. 3	Korsmisse	10 29		0 13
Ti. 4	Florian	11 32	Sol. op 4. 20' n. 7. 54'	0 47
O. 5	Gothard	N. F.	Tusmørket varer 52'	1 22
T. 6	Joh. a. Port.	12 20	De lyse Nætter begynde	1 59
F. 7	Flavia	12 56		2 38
L. 8	Stanislaus	1 20		3 20

Kristi Bortgang til Faderen, Joh. 16, 16—22. 2' Række, Joh. 14, 1—11.

S. 9	**3 S. e. Paaske**	1 37	Jubilate. Caspar ☽ f. Kv. 10. 37' Eftm.	4 7
M. 10	Gordianus	1 50		5 6
Ti. 11	Mamertus	2 1		6 17
O. 12	Pancratius	2 10	Sol. op 4. 6' n. 8. 7'	7 33
T. 13	Ingenuus	2 19	Tusmørket varer 55'	8 44
F. 14	**Bededag**	2 29	Kristian	9 46
L. 15	Sophie	2 43		10 37

Den Helligaands Sendelse, Joh. 16, 5—15. 2' Række, Joh. 8, 21—36.

S. 16	**4 S. e. Paaske**	O. E.	Cantate. Sara ☾ nærmest Jorden ○ f. M. 2. 54' Eftm.	11 24
M. 17	Bruno	10 35	Uranus i Oppos. m. Solen	12 11
Ti. 18	Erik	11 39	Saturn i Oppos. m. Solen	0 35
O. 19	Potentiana	O. F.	Sol. op 3. 54' n. 8. 19'	1 21
T. 20	Angelica	12 20	Tusmørket varer 58'	2 7
F. 21	Helene	12 44		2 54
L. 22	Castus	12 59		3 40

Beder i Jesu Navn, Joh. 16, 23—28. 2' Række, Joh. 17, 1—19.

S. 23	**5 S. e. Paaske**	1 11	Rogate. Desiderius ☾ s. Kv. 10. 34' Form.	4 33
M. 24	Esther	1 18		5 32
Ti. 25	Urbanus	1 26		6 38
O. 26	Beda	1 33	Sol. op 3. 43' n. 8. 31'	7 44
T. 27	**Kr. Himmelf.**	1 42	Tusmørket varer 62'	8 42
F. 28	Vilhelm	1 52	Lucian	9 34
L. 29	Maximinus	2 5	☾ fjernest Jorden	10 19

Naar Trøsteren kommer, Joh. 15, 26—16, 4. 2' Række, Joh. 17, 20 til Enden.

S. 30	**6 S. e. Paaske**	2 23	Exaudi. Vigand	10 58
M. 31	Petronella	2 49	● n. M. 1. 26' Eftm.	11 35

Juni
eller Skjærsommer. 30 Dage. 1897.

		N. E.		Højv.
Ti. 1	Nikomedes	10 18		12 12
O. 2	Marcellinus	10 58	Sol. op 3. 35' n. 8. 40' Tusmørket varer 65'.	0 31
T. 3	Krpr. Frederik	11 25	Erasmus	1 8
F. 4	Optatus	11 44	Venus skinner stærkest	1 44
L. 5	Grundlovsdag	11 57	Bonifacius	2 21

Hvo mig elsker, Joh. 14, 23 til Enden. 2' Række, Joh. 14, 15—21.

S. 6	Pinsedag	N. F.	Norbertus	2 59
M. 7	2 Pinsedag	12 7	Jeremias	3 39
Ti. 8	Medardus	12 17	☾ f. Kv. 8. 2' Form.	4 27
			Primus	
O. 9	Tamperdag	12 27	Sol. op 3. 30' n. 8. 48'	5 27
T. 10	Onuphrius	12 37	Tusmørket varer 68'.	6 41
F. 11	Barnab. Apost.	12 47		8 3
L. 12	Basilius	1 3		9 17

Kristus og Nikodemus, Joh. 3, 1—15. 2' Række, Matth. 28, 18 til Enden.

S. 13	Trinitatis	1 28	Cyrillus ☾ nærmest Jorden	10 21
M. 14	Rufinus	O. E.	☉ f. M. 10. 1' Eftm.	11 15
Ti. 15	Vitus	10 13	Sol. op 3. 28' n. 8. 53'	12 5
O. 16	Tycho	10 44	Tusmørket varer 70'	0 28
T. 17	Botolphus	11 3	Merkur størst v. Elongation	1 13
F. 18	Leontius	11 16		1 54
L. 19	Gervasius	11 26		2 32

Den rige Mand, Luk. 16, 19 til Enden. 2' Række, Luk. 12, 13—21.

S. 20	1 S. e. Trin.	11 34	Sylverius	3 11
M. 21	Albanus	11 42	Solhverv, længste Dag Sommer begynder	3 51
Ti. 22	10000 Mart.	11 50	☾ s. Kv. 12. 24' Form.	4 38
O. 23	Paulinus	11 59	Sol. op 3. 29' n. 8. 55'	5 31
T. 24	St. Hansdag	O. F.	Tusmørket varer 70'	6 35
F. 25	Prosper	12 11	☾ fjernest Jorden	7 46
L. 26	Pelagius	12 28		8 52

Den store Nadvere, Luk. 14. 16—24. 2' Række, Luk. 14, 25 til Enden.

S. 27	2 S. e. Trin.	12 50	7 Sovere.	9 48
M. 28	Car. Amalie	1 25	Eleonora	10 36
Ti. 29	Petr. Paulus	2 15	Sol. op 3. 32' n. 8. 54'	11 20
O. 30	Lucina	3 18	Tusmørket varer 69'	11 59
			● n. M. 3. 55' Form.	

Juli
eller Ormemaaned. 31 Dage. 1897.

		N. E.		Høiv.
T. 1	Theobaldus	9 50		0 17
F. 2	Mariæ Besøg.	10 5	Solen fjernest Jorden	0 53
L. 3	Cornelius	10 17		1 29

Det fortabte Faar, Luk. 15, 1—10. 2' Række, Luk. 15, 11 til Enden.

S. 4	3 S. e. Trin.	10 27	Ulricus	2 1
M. 5	Anshelmus	10 35	Villebaldus	2 36
Ti. 6	Dion	10 43	Sol. op 3. 39' n. 8. 49'	3 12
O. 7	Job. Ang.	10 54	Tusmørket varer 66'	3 54
T. 8	Kjeld	11 7	☽ f. Kv. 2. 32' Eftm.	4 48
F. 9	Sostrata	11 27	Venus størst v. Elongat.	5 58
L. 10	Vilh. Carol.	11 59	Knud Konge	7 29

Værer barmhjærtige, Luk. 6, 36—42. 2' Række, Matth. 5, 43 til Enden.

S. 11	4 S. e. Trin.	N. F.	Josva. ☾ nærmest Jorden	9 1
M. 12	Henrik	12 50		10 13
Ti. 13	Margarethe	2 4	Sol. op 3. 48' n. 8. 42'	11 10
O. 14	Bonaventura	O. E.	Tusmørket varer 63'	11 57
T. 15	Apostl. Del.	9 22	○ f. M. 5. 52' Form.	0 18
F. 16	Susanne	9 34		0 57
L. 17	Alexius	9 42		1 32

Jesus lærer af Skibet, Luk. 5, 1—11. 2' Række, Matth. 16, 13—26.

S. 18	5 S. e. Trin.	9 50	Arnolphus	2 6
M. 19	Justa	9 59		2 39
Ti. 20	Elias	10 7	Sol. op 3. 58' n. 8. 32'	3 13
O. 21	Evenus	10 18	Tusmørket varer 59'	3 51
			☾ s. Kv. 4. 8' Eftm.	
T. 22	Mar. Magd.	10 33	Hundedagene begynde	4 38
F. 23	Apollinaris	10 53	☾ fjernest Jorden	5 37
L. 24	Christina	11 23		6 49

Farisæernes Retfærdighed, Matth. 5, 20—26. 2' Række, Matth. 19, 16 til Enden.

S. 25	6 S. e. Trin.	O. F.	Jacobus	8 8
M. 26	Anna	12 6		9 19
Ti. 27	Martha	1 5		10 15
O. 28	Aurelius	2 17	Sol. op 4. 10' n. 8. 20'	11 2
			Tusmørket varer 56'	
T. 29	Olaf	N. E.	● n. M. 4. 58' Eftm.	11 40
F. 30	Abdon	8 26		0 1
L. 31	Germanus	8 35		0 35

August
eller Høstmaaned. 31 Dage. 1897.

Jesus bespiser 4000 Mand, Mark. 8, 1—9. 2' Række, Matth. 10, 24—31.

		N. E.		Højv.
S. 1	7 S. e. Trin.	8 44	Peders Fængs.	1 8
M. 2	Hannibal	8 54		1 40
Ti. 3	Nikodemus	9 3	{Sol. op 4. 23' n. 8. 7'	2 13
O. 4	Dominicus	9 16	{Tusmørket varer 52'	2 51
T. 5	Osvaldus	9 33	☽ f. Kv. 7. 24' Eft.	3 33
F. 6	Kr. Forklar.	9 59	{De lyse Nætter ophøre	4 27
L. 7	Donatus	10 41	{☾ nærmest Jorden	5 40

De falske Profeter, Matth. 7, 15—21. 2' Række, Matth. 7, 22 til Enden.

S. 8	8 S. e. Trin.	11 44	Ruth	7 18
M. 9	Romanus	N. F.		8 53
Ti. 10	Laurentius	1 5	{Sol. op 4. 36' n. 7. 52	10 6
O. 11	Herman	2 37	{Tusmørket varer 49'	10 58
T. 12	Clara	O. E.	🌕 f. M. 3. 23' Eftm.	11 40
F. 13	Hippolytus	7 51		0 0
L. 14	Eusebius	7 59		0 35

Den utro Husfoged, Luk. 16, 1—9. 2. Række, Luk. 12, 32—48.

S. 15	9 S. e. Trin.	8 7	Mariæ Himf.	1 6
M. 16	Rochus	8 16		1 36
Ti. 17	Anastasius	8 26		2 8
O. 18	Agapetus	8 38	{Sol. op 4. 50' n. 7. 36'	2 40
T. 19	Sebaldus	8 55	{Tusmørket varer 47'	3 15
F. 20	Bernhard	9 21	{☾ s. Kv. 9. 29' Form.	3 58
L. 21	Salomon	9 59	{☾ fjernest Jorden	4 52

Jesus græder over Jerusalem, Luk. 19, 41 til Enden. 2' Række. Matth. 11, 16—24.

S. 22	10 S. e. Trin.	10 51	{Symphorian {Hundedagene ende	6 3
M. 23	Zachæus	11 57		7 28
Ti. 24	Sophie Fred.	O. F.	Bartholomæus	8 45
O. 25	Ludvig	1 15	{Sol. op 5. 3' n. 7. 19' {Tusmørket varer 46'	9 49
T. 26	Irenæus	2 38	Merkur størst ø. Elongation	10 37
F. 27	Gebhardus	4 3	{Augustinus	11 17
L. 28	Lovise	N. E.	{🌑 n. M. 4. 29' Form.	11 53

Farisæeren og Tolderen, Luk. 18, 9—14. 2' Række, Luk. 7, 36 til Enden.

S. 29	11 S. e. Trin.	7 3	Joh. Halsh.	0 10
M. 30	Benjamin	7 13		0 44
Ti. 31	Bertha	7 24		1 17

September
eller Fiskemaaned. 30 Dage. 1897.

		M. E.		Højv.
O. 1	Ægidius	7 40	Sol. op 5. 17' n. 7. 1'	1 53
T. 2	Elisa	8 3	Tusmørket varer 44'	2 34
F. 3	Seraphia	8 40	☾ nærmest Jorden	3 19
L. 4	Jul. Maria	9 36	Theodosia ☽ f. Kv. 12. 13' Form.	4 20

Den Døve og Stumme, Mark. 7, 31 til Enden. 2' Række, Matth. 12, 31–42.

S. 5	12 S. e. Trin.	10 49	Regina	5 38
M. 6	Magnus	N. F.		7 16
Ti. 7	Dr. Louise	12 16	Robert	8 44
O. 8	Mariæ Fødsel	1 46	Sol. op 5. 30' n. 6. 43'	9 51
T. 9	Gorgonius	3 14	Tusmørket varer 43'	10 38
F. 10	Burchhardt	4 39		11 15
L. 11	Hillebert	O. E.	☺ f. M. 3. 12' Form.	11 49

Samaritaneren og Leviten, Luk. 10, 23—37. 2' Række, Matth. 20, 20—28.

S. 12	13 S. e. Trin.	6 24	Guido	0 5
M. 13	Cyprianus	6 33		0 35
Ti. 14	† Ophøjelse	6 45	Eskild	1 6
O. 15	Tamperdag	7 1	Sol. op 5. 44' n. 6. 25'	1 37
T. 16	Euphemia	7 23	Tusmørket varer 42'	2 10
F. 17	Lambertus	7 56	☾ fjernest Jorden	2 47
L. 18	Chr. 8. Fødsel	8 42	Titus	3 29

De 10 Spedalske, Luk. 17, 11—19. 2' Række, Joh. 5, 1—15.

S. 19	14 S. e. Trin.	9 41	Constantia	4 22
M. 20	Tobias	10 52	☾ f. Kv. 3. 51' Form.	5 28
Ti. 21	Matthæus	O. F.	Sol. op 5. 57' n. 6. 6'	6 50
O. 22	Mauritius	12 12	Tusmørket varer 42'	8 9
T. 23	Linus	1 35	Jævndøgn, Efteraar begynd.	9 13
F. 24	Tecla	3 1		10 4
L. 25	Cleophas	4 28		10 47

Ingen kan tjene to Herrer, Matth. 6, 24 til Enden. 2' Række, Luk. 10, 38 til Enden.

S. 26	15 S. e. Trin.	5 56	Prs. Christian Adolph	11 24
M. 27	Cosmus	N. E.	● n. M. 2. 46' Eftm.	12 1
Ti. 28	Venceslaus	5 46	Sol. op 6. 11' n. 5. 48'	0 19
O. 29	St. Michael	6 7	Tusmørket varer 42'	0 57
T. 30	Hieronymus	6 40	☾ nærmest Jorden	1 37

Oktober

eller Sædemaaned. 31 Dage. 1897.

		N. E.		Højv.
F. 1	Remigius	7 31		2 23
L. 2	Vitlev	8 40		3 15

Enkens Søn af Nain, Luk. 7, 11—17. 2' Række, Joh. 11, 19—45.

S. 3	16 S. e. Trin.	10 4	Mette	4 18
M. 4	Franciscus	11 32	☽ f. Kv. 6 31' Form.	5 35
Ti. 5	Placidus	N. F.	Broderus	7 4
O. 6	Fred. 7. Fødsel	1 0	Sol. op 6. 25' n. 5. 30'.	8 23
T. 7	Amalia	2 24	Tusmørket varer 42'.	9 22
F. 8	Ingeborg	3 44	Merkur størst v. Elongat.	10 8
L. 9	Dionysius	5 3		10 46

Den Vatersottige, Luk. 14, 1—11. 2' Række, Mark 2, 14 til Enden.

S. 10	17 S. e. Trin.	6 21	Gereon	11 18
M. 11	Fred. 4 Fødsl.	O. E.	● f. M. 5. 42' Eftm.	11 50
Ti. 12	Pr. Frederik	5 8	Maximilian	0 6
O. 13	Angelus	5 28	Sol. op 6. 39' n. 5. 12' Tusmørket varer 42'	0 38
T. 14	Calixtus	5 57	☾ fjernest Jorden	1 10
F. 15	Hedevig	6 37		1 46
L. 16	Gallus	7 31		2 24

Hvis Søn er Kristus, Matth. 22, 34 til Enden. 2' Række, Joh. 15, 1—17

S. 17	18 S. e. Trin.	8 36	Florentinus	3 5
M. 18	Luk. Evang.	9 51	☾ s. Kv. 10. 9' Eftm.	3 53
Ti. 19	**Flyttedag**	11 11	Balthasar	4 52
O. 20	Felicianus.	O. F.	Sol. op 6. 53' n. 4. 55'	6 4
T. 21	11000 Jomfr.	12 33	Tusmørket varer 43'	7 20
F. 22	Cordula	1 57		8 29
L. 23	Søren	3 23		9 26

Den Værkbrudne, Matth. 9, 1—8. 2' Række, Joh. 1, 35 til Enden.

S. 24	19 S. e. Trin.	4 53	Proclus	10 15
M. 25	Crispinus	6 27		10 57
Ti. 26	Amandus	N. E.	● n. M. 12. 28' Form.	11 39
O. 27	**Pr. Valdemar**	4 37	Sem Sol. op 7. 8' n. 4. 39' Tusmørket varer 44' ☾ nærmest Jorden	0 0
T. 28	Caroline	5 23	Simon og Judas Mar. Soph. Frederikke	0 43
F. 29	Narcissus	6 28		1 29
L. 30	Louise Charl.	7 50	Absalon	2 17

Bryllupsklæderne, Matth. 22, 1—14. 2' Række, Matth. 21, 28—44.

S. 31	20 S. e. Tr.	9 18	Kronprs. **Louise.** Reform. Feg.	3 8

November

eller Slagtemaaned. 30 Dage. 1897.

		N. E.		Højv.
M. 1	Alle Helgen	10 47	☽ f. Kv. 3. 37' Eftm.	4 6
Ti. 2	Alle Sjæle	N. F.		5 15
O. 3	Hubertus	12 12	Sol. op 7. 23' n. 4. 23'	6 29
T. 4	Otto	1 33	Tusmørket varer 45'	7 42
F. 5	Malachias	2 51		8 44
L. 6	Leonhardus	4 8		9 32

Jesus prædiker om Salighed, Matth. 5, 1—12. 2' Række, Matth. 5, 13—16.

S. 7	21 S. e. Trin.	5 25	Engelbrecht	10 13
M. 8	Claudius	6 41		10 50
Ti. 9	Theodor	O. E.	○ f. M. 10. 50' Form.	11 24
O. 10	Luther	3 59	Sol. op 7. 37' n. 4. 9'	11 59
T. 11	**Morten Bisp**	4 36	Tusmørket varer 46'	0 16
F. 12	Torkild	5 25	☾ fjernest Jorden	0 51
L. 13	Arcadius	6 26		1 27

De 10,000 Pund, Matth. 18, 23 til Enden. 2' Række, Matth. 18. 1—20.

S. 14	22 S. e. Trin.	7 38	Frederik	2 4
M. 15	Leopold	8 55		2 43
Ti. 16	Othenius	10 15	Sol. op 7. 52' n. 3. 57'	3 24
O. 17	Anianus	11 34	Tusmørket varer 48'	4 13
T. 18	Hesychius	O. F.	☾ f. Kv. 3. 2' Eftm.	5 11
F. 19	Elisabeth	12 56		6 21
L. 20	Volkmarus	2 20		7 35

Skattens Mønt, Matth. 22, 15—22. 2' Række, Mark. 12, 41 til Enden.

S. 21	23. S. e. Trin.	3 50	Mariæ Ofr.	8 45
M. 22	Fred. Ferdin.	5 25	Cecilia	9 44
Ti. 23	Clemens	7 2	Sol. op 8. 6' n. 3. 47'	10 35
O. 24	Chrysogonus	N. E.	Tusmørket varer 49'	11 23
T. 25	Catharina	4 6	● n. M. 10. 20' Form.	12 12
F. 26	Conradus	5 23	☾ nærmest Jorden	0 36
L. 27	Facundus	6 55		1 22

Jesu Indtog i Jerusalem, Matth. 21, 1—9. 2' Række, Luk. 4, 16—30.

S. 28	1 S. i Advent	8 28	Soph. Magdl.	2 8
M. 29	Saturninus	9 57		2 53
Ti. 30	Chr. 6 Fødſ.	11 21	Andreas	3 40

December
eller Kristmaaned. 31 Dage. 1897.

				Højv.
O. 1	Arnold	N. F.	Sol. op 8. 18' n. 3. 40'	4 32
T. 2	Bibiana	12 41	Tusmørket varer 51'	5 33
F. 3	Svend	1 58	☽ f. Kv. 4. 14' Form.	6 40
L. 4	Charl. Fred.	3 14	Barbara	7 48

Tegn i Sol og Maane, Luk. 21, 25—36. 2' Række, Matth. 25, 1—13.

S. 5	2 S. i Advent	4 30	Sabina	8 50
M. 6	Nikolaus	5 46		9 41
Ti. 7	Agathon	7 1	Sol. op 8. 28' n. 3. 35'	10 25
O. 8	Mariæ Undf.	8 9	Tusmørket varer 52'	11 6
			☾ fjernest Jorden	
T. 9	Rudolph	O. E.	○ f. M. 5. 54' Form.	11 44
F. 10	Judith	4 19		0 2
L. 11	Damasus	5 28		0 38

Johannes i Fængsel, Matth. 11, 2—10. 2' Række, Luk. 1, 67 til Enden.

S. 12	3 S. i Advent	6 44	Epimachus	1 13
M. 13	Lucia	8 2	Neptun i Oppos. m. Solen	1 47
Ti. 14	Crispus	9 20	Nikatius	2 22
O. 15	Tamperdag	10 39	Sol. op 8. 36' n. 3. 34'	2 58
T. 16	Lazarus	11 59	Tusmørket varer 53'	3 36
F. 17	Albina	O. F.	☾ f. Kv. 5. 22' Form.	4 23
L. 18	Lobise	1 24		5 22

Johannis Vidnesbyrd, Joh. 1, 19—28. 2' Række, Joh. 3, 22 til Enden.

S. 19	4 S. i Advent	2 52	Nemesius	6 36
M. 20	Abraham	4 25	Merkur størst ø. Elong.	8 0
Ti. 21	Thomas	6 1	Solhverv, korteste Dag Vinteren begynder	9 16
O. 22	Japetus	7 31	Sol. op 8. 41' n. 3. 36' Tusmørket varer 53'	10 21
T. 23	Torlacus	N. E.	● n. M. 8. 55' Eftm.	11 17
F. 24	Adam	4 17	☾ nærmest Jorden	12 7
L. 25	**Juledag**	5 52		0 31

De Vise og Skriftkloge, Matth. 23, 34 til Enden. 2' Række, Matth. 10, 32 til Enden.

S. 26	S. i J. o. N.	7 27	**St. Stephan**	1 14
M. 27	Joh. Evang.	8 57		1 54
Ti. 28	Børnedag	10 21	Sol op 8. 42' n. 3. 42'	2 32
O. 29	Noah	11 42	Tusmørket varer 53'	3 10
T. 30	David	N. F.	☽ f. Kv. 8. 27' Eftm.	3 50
F. 31	Sylvester	1 0		4 37

Formørkelser.

I Aaret 1897 bliver Maanen slet ikke formørket. Derimod finder der to Solformørkelser Sted, af hvilke dog ingen bliver synlig hos os.

1) Solformørkelse den 1ste Februar. Den bliver synlig i Centralamerika, i næsten hele Sydamerika, i det sydlige stille Hav og paa Australiens Sydøstkyst. For en smal Zone, der gaar fra Nordkysten af Ny Zeland til det nordligste Sydamerika, bliver den ringformet. Paa de dansk-vestindiske Øer begynder Formørkelsen Kl. $4^3/_4$ Eftm. og er ved Solnedgang størst, $^3/_4$ af Solskivens Diameter.

2) Solformørkelse den 29de Juli. Den bliver synlig i hele Amerika undtagen det nordligste og sydligste, i Atlanterhavet og paa største Delen af Afrikas Vestkyst. For en smal Zone, der gaar over Mexico, Vestindien og Brasiliens nordøstligste Kyst bliver den ringformet. Da denne Zones Centrallinie passerer faa Mil nord forbi St. Thomas, bliver Formørkelsen næsten central paa de dansk-vestindiske Øer. Dette indtræffer Kl. $11^1/_4$ Form., medens Formørkelsen begynder Kl. $9^1/_2$ Form. og ender Kl. 1 Eftm.

Planeterne i Aaret 1897.

Mercur er i Almindelighed Solen saa nær, at den ikke kan ses med blotte Øjne. Den 6te Januar, 28de April, 26 August og 20de December er den længst øst for Solen og gaar omkring disse Dage ned henholdsvis $1^3/_4$, $2^1/_4$ $^1/_2$ og $1^1/_2$ Time efter Solen. Den 16de Februar, 16de Juni og 8de Oktober er den længst vest for Solen og staar omkring disse Dage op 1, $^3/_4$ og $1^3/_4$ Time før Solen. Den 17de April ses Merkur 5° syd for Venus, den 6te Oktober tæt nord for Jupiter.

Venus er ved Aarets Begyndelse Aftenstjerne og gaar ned 4 Timer efter Solen. Den 15de Februar er den længst øst for Solen og gaar ned $4^3/_4$ Time efter denne. Den 23de Marts skinner den stærkest og gaar ned $4^1/_2$ Time efter Solen. I Begyndelsen af April gaar den ned 4 Timer efter Solen, den 21de April $1^3/_4$ Time efter Solen. Den 28de April passerer den nord forbi Solen, gaar ned $^3/_4$ Time efter Solen og staar op $^3/_4$ Time før Solen. I Resten af Aaret er den Morgenstjerne, men staar dog endnu den 4de Juni, da den skinner stærkest, først op $1^1/_4$ Time før Solen. Den 7de Juli er den længst vest for Solen og staar op $2^1/_2$ Time før denne. Omkring 1ste September staar den op 4, midt i Oktober 3, sidst i November 2 Timer før Solen og ved Aarets Udgang $^3/_4$ Time før Solen. Den 25de September passerer den $^1/_4$ Grad nord forbi Regulus, den 19de Oktober $^1/_2$ Gr. nord forbi Jupiter, den 9de December 7 Min. syd forbi β Scorpii og den 12te December 1 Gr. syd forbi Saturn.

Mars er ved Aarets Begyndelse oppe hele Natten og kulminerer Kl. 10 Aften 60 Gr. over Kjøbenhavns Horizont. Midt i Februar gaar den ned Kl. $4^1/_2$ Morgen, sidst i Marts Kl. 3 Morgen, først i Juni ved Midnat, og nu forsvinder den snart i den stærke Dæmring og er usynlig Resten af Aaret. Mars Afstand fra Jorden er ved Aarets Begyndelse 13 Millioner Mil og tiltager stadig, indtil Planeten i November passerer bag om Solen og er længst borte fra os, 50 Millioner Mil. Mars, der skinner med rødligt Lys, er midt i Januar stillestaaende omtrent 10 Gr. nord for Tyrens ligeledes røde Hovedstjerne Aldebaran. Derefter løber

den øst paa, passerer den 28de Februar 3 Gr. syd forbi β Tauri, drager midt i Marts ind i Tvillingerne og i Begyndelsen af Maj syd forbi dette Stjernebilledes Hovedstjerner Kastor og Pollux ind i Krebsen.

Jupiter staar ved Aarets Begyndelse op Kl. 9 Aften. Den 23de Februar er den i Opposition med Solen og kulminerer ved Midnat 45 Gr. over Kjøbenhavns Horizont. I Marts og April er den oppe hele Natten, midt i Juni gaar den ned ved Midnat, og i Juli forsvinder den i den stærke Dæmring. Den 13de September passerer den bag om Solen og gaar over til Morgenhimlen, hvor den midt i Oktober staar op Kl. 4, sidst i November Kl. 2 og ved Aarets Slutning ved Midnat. Jupiter vandrer i Aarets første Maaneder Vest paa i Stjernebilledet Løven, idet den stadig nærmer sig dettes Hovedstjerne Regulus. I Slutningen af April staar den kun 2 Gr. øst for denne Stjerne, men vender derpaa om og fjerner sig fra den østgaaende. I Aarets tre sidste Maaneder vandrer den Øst paa i Jomfruen.

Saturn staar ved Aarets Begyndelse op Kl. 5 Morgen, derpaa stadig tidligere, sidst i Marts ved Midnat. Den 18de Maj er den i Opposition med Solen og ses da ved Midnat i Syd 17 Gr. over Kjøbenhavns Horizont. Midt i Juli gaar den ned ved Midnat, midt i September Kl. 8 Aften, sidst i Oktober Kl. 6 Aften. Den 25 November gaar den bag om Solen over paa Morgenhimlen, hvor den midt i December staar op $1^3/_4$, ved Aarets Udgang $2^3/_4$ Time før Solen. Saturn opholder sig hele Aaret i Skorpionen, hvor den fra Midten af Marts til sidst i Juli er vestgaaende, ellers østgaaende. Midt i Marts staar den nær nordvest for β Scorpii. I December er den kommen over paa denne Stjernes Østside.

Planetsystemet.

	Siderisk Omløbstid.	Middelafstand fra Solen, naar Jordens Middelafstand (20 Mill. Mil) antages som Enhed.	Solens Diameter = 186500 Mil. Solens Omdrejning 25 Dage.			Planeternes Middelafstande fra Solen, udtrykte i Mil.
			Diameter.	Masse (Sol. Masse antaget som Enhed.)	Omdrejning.	
	Dage.		Mil.		T. M.	Mill.
☿ Merkur	87.97	0.387	650	1:5500000	24 5*	7.7
♀ Venus	224.70	0.723	1700	1:400000	2321*	14.5
♁ Jorden	365.26	1.000	1719	1:350000	23 56	20.0
♂ Mars	686.98	1.524	900	1:3000000	24 37	30.5
♃ Jupiter	4332.58	5.203	19000	1:1050	9 55	104.1
♄ Saturn	10759.22	9.539	16000	1:3500	10 14	190.8
♅ Uranus	30688.51	19.183	8000	1:22000	—	383.7
♆ Neptun	60186.64	30.057	7500	1:19000	—	601.1

* Efter Schiaparellis nyeste Jagttagelser skulle Merkurs og Venus Omdrejningstider dog være lig deres Omløbstider, nemlig henholdsvis 88 Dage og 225 Dage, saa at de altid vende samme Side mod Solen.

Planeternes Drabanter.

Maanen bevæger sig i 27 Dage 8 Timer omkring Jorden i en Middelafstand fra denne af 51800 Mil. Dens Diameter beløber sig til 469 Mil. **Mars** ledsages af 2, **Jupiter** af 5, **Saturn** af 8, **Uranus** af 4 Drabanter og **Neptun** i det mindste af 1 Drabant.

Asteroiderne.

Imellem Mars og Jupiter befinder sig en Mængde smaa Planeter, som kaldes Asteroider, og som ikke ere synlige uden Kikkert. De opdagedes Antal var ved Begyndelsen af Aaret 1896 naaet op til 408, hvis Middelafstand fra Solen ligge imellem 42 og 94 Millioner Mil, og hvis Omløbstider om Solen ere mellem 3 og 10 Aar.

Vejrspaadomme.

Januar. 1—9 forholdsvis mildt Vejr, 10—19 let Frost, 20—31 vedvarende, tiltagende Kulde.
Februar. 1—13 megen Kulde, 14—28 let Frost og Sne.
Marts. 1—12 Sne, let Frost, 13—31 mildere, men blæstfuldt Vejrlig.
April. 1—10 ustadigt, Regn og Blæst, 11—16 køligt Vejr, 17—30 regnfuldt.
Maj. 1—9 køligt og blæstfuldt Vejr, 10—20 Regn og Varme, 21—31 foranderligt.
Juni. 1—15 mildt og noget ustadigt, 16—30 varmt og klart Vejrlig.
Juli. 1—12 smukt, klart Vejr med nordlig Vind, 13—31 ustadigt med sydlig og sydvestlig Vind.
August. 1—10 foranderligt med sydlig og sydvestlig Vind, 11—21 smukt Vejr med nordlig Vind, 22—31 klart og smukt Vejr.
September. 1—12 ligeledes, 13—22 køligere, men klart Vejr, 23—30 foranderligt.
Oktober. 1—14 blæstfuldt og køligt, 15—21 megen Regn, 22—31 Blæst og Regn.
November. 1—12 klart, men koldt og blæstfuldt Vejr, 13—20 ustadigt, 21—30 nogen Sne.
December. 1—8 Sne og Regn, 9—22 ustadigt, 23—31 Sne og Blæst.

Kronologisk Markedsfortegnelse for 1897.

(Sluttet 6. Juni 1896)

Januar.

2. *Holstebro.*
4. *Skive,*
- *Kolding.*
5 *Viborg.*
6. *Aalborg,*
- *Ny Løgten,*
- *Randers (2).*
7. *Bjerringbro.*
8. *Aarhus,*
- *Esbjærg.*
9. *Skanderborg.*
11. *V.Brøndersl.,*
- *Horsens.*
12. *Præstø,*
- *Vejle.*
13. *Helsinge,*
- *Aalborg,*
- *Ulstrup,*
- *Fredericia.*
14. *Skjørping,*
- *Holsted.*
15. *Hobro,*
- *Esbjærg.*
20. *Næstved,*
- *Aalborg.*
22. *Esbjærg.*
27. *Frederikss.,*
- *Aalborg.*
28. *Hammel.*
29. *Esbjærg.*

Februar.

3. *Aalborg,*
- *Ny Løgten.*
4. *Frederiksv.*
- *Bjerringbro,*
5. *Esbjærg.*
8. *V.Brøndersl.*
9. *Præstø,*
- *Hjørring.*
10. *Aalborg,*
- *N. Sundby.*
11. *Aalborg.*
12. *Hurup,*
- *Esbjærg.*
13. *Thisted.*
15. *Skjelskør,*
- *Aars,*
- *Nykb.(p.M.).*
16. *Skjørping,*
- *Skive,*
- *Ebeltoft.*
17. *Næstved,*
- *Aalborg,*
- *Viborg,*
- *Kolind.*
18. *Faaborg,*
- *Hobro,*
- *Nimtofte.*
19. *Randers (2),*
- *Esbjærg.*
20. *Lemvig.*
22. *Bogense,*
- *Aarhus,*
- *Holstebro.*
23. *Skanderborg,*
- *Ringkjøbing.*
24. *Helsingør,*
- *Middelfart,*
- *Aalborg,*
- *Horsens,*
- *Varde.*
25. *Vejle,*
- *Ribe.*
26. *Frederikss.,*
- *Allingaabro,*
- *Kolding,*
- *Herning,*
- *Esbjærg.*
27. *Aarup,*
- *Silkeborg.*

Marts.

1. *Odense,*
- *Aarhus.*
2. *Skjelskør,*
- *Storehedd.,*
- *Vordingborg,*
- *Rødby,*
- *Skanderborg.*
3. *Hvalsø,*
- *Aalborg,*
- *Ny Løgten,*
- *Horsens.*
4. *Korsør,*
- *Nakskov,*
- *Bjerringbro,*
- *Odder,*
- *Vejle.*
5. *Roskilde,*
- *Kolding,*
- *Esbjærg.*
6. *Randers.*
8. *Assens,*
- *V.Brøndersl.,*
- *Aarhus.*
9. *Præstø,*
- *Ringsted,*
- *Maribo,*
- *Skanderborg.*
10. *Holbæk,*
- *Kjøge,*
- *Svendborg,*
- *Aalborg,*
- *Mariager,*
- *Horsens.*
11. *Slagelse,*
- *Odense,*
- *Vejle.*
12. *Skibby,*
- *Sorø,*
- *Kjerteminde,*
- *Sjelbro,*
- *Kolding,*
- *Esbjærg.*
13. *Fjerritslev,*
- *Randers.*
15. *Nibe,*
- *Thisted.*
16. *Storehedd.,*
- *Saxkjøbing,*
- *Faaborg,*
- *Ulstrup,*
- *Nykb.(p.M.).*
17. *Næstved,*
- *Aalborg,*
- *Skive,*
- *Thirstrup.*
18. *Haarlev,*
- *Nakskov,*
- *Bogense,*
- *Skjørping,*
18. *Holstebro.*
19. *Roskilde,*
- *Middelfart,*
- *Blokhus,*
- *Hobro,*
- *Esbjærg,*
- *Varde.*
20. *Kjøbenhavn,*
- *Nyborg,*
- *Hjørring,*
- *Fredericia,*
- *Herning,*
- *Ribe.*
22. *N. Sundby,*
- *Aarhus,*
- *Give.*
23. *Ringsted,*
- *Maribo,*
- *Odense,*
- *Aalborg,*
- *Skanderborg.*
24. *Holbæk,*
- *Kjøge,*
- *Svendborg,*
- *Aalborg,*
- *Aalestrup,*
- *Grenaa,*
- *Horsens,*
- *Høver Kro.*
25. *Haslev,*
- *Slagelse,*
- *Tranebjerg,*
- *Nysted,*
- *Viborg,*
- *Ebeltoft,*
- *Vejle.*
26. *Sorø,*
- *Ærøskjøb.,*
- *V. Hassing,*
- *Rønde,*
- *Kolding,*
- *Skjern,*
- *Esbjærg.*
27. *Kjerteminde,*
- *Hjørring,*
- *Randers,*
- *Silkeborg.*
29. *Fakse,*

29. *Skjelskør,*
- *Stege,*
- *Ø. Vraa,*
- *BjergetsKro,*
- *Aarhus.*
30. *Saxkjøbing,*
- *Bogense,*
- *Sæby*
- *Skanderb.,*
- *Varde.*
31. *Frederikss.,*
- *Aalborg,*
- *Kolind,*
- *Horsens.*

April.

1. *Nakskov,*
- *Bjerringbro,*
- *Vejle.*
2. *Aakirkeby,*
- *Roskilde,*
- *Nyborg,*
- *Hadsten,*
- *Kolding,*
- *Esbjærg.*
3. *Faaborg,*
- *Randers.*
5. *Jyderup,*
- *Brobyværk,*
- *Aarhus.*
6. *Frederiksv.,*
- *Fuglebjerg,*
- *Storehedd,*
- *Vordingb.,*
- *Maribo,*
- *Odense,*
- *Aabybro,*
- *Skanderborg.*
7. *Ruds-Vedby,*
- *Svendborg,*
- *Aalborg,*
- *Hadsund,*
- *Kjellerup,*
- *Ny Løgten,*
- *Horsens.*
8. *Farum,*
- *Slagelse,*
- *Nysted,*
- *Middelfart,*
- *Hjallerup,*
- *Odder,*
- *Vejle.*
9. *Sorø,*
- *Rudkjøbing,*
- *Ø.Svendstrup,*
9. *Skals,*
- *Allingaabro,*
- *N. Snede,*
- *Fredericia,*
- *Esbjærg.*
10. *Ringe,*
- *Læsø,*
- *Løgstør,*
- *Viborg,*
- *Silkeborg,*
- *Kolding.*
12. *Assens,*
- *V. Brøndersl.*
- *Aars,*
- *Vorbasse.*
13. *Præstø,*
- *Ringsted,*
- *Skjelskør,*
- *Slangerup,*
- *Rødby,*
- *Flauenskjold,*
- *Skjørping,*
- *Vilsund,*
- *Herning,*
- *Holsted.*
14. *Helsinge,*
- *Holbæk,*
- *Kjøge,*
- *Løkken,*
- *Aalborg,*
- *Thisted,*
- *Hobro,*
- *Dalager,*
- *Esbjærg.*
20. *Helsingør,*
- *Glamsbjerg,*
- *Hvidbjerg,*
- *Aalestrup,*
- *Glæsborg,*
- *Aarhus,*
- *Lemvig,*
- *Ribe.*
21. *Hørsholm,*
- *Næstved,*
- *Middelfart,*
- *Frederiksh.,*
- *Aalborg,*
- *Selde,*
- *Sjelbro,*
- *Horsens,*
- *Bækmarksb.,*
- *AalbækMølle.*
22. *Græsted,*
- *Skamby,*
22. *Thiese,*
- *Vejle.*
23. *Hesselager,*
- *Koldby,*
- *Esbjærg.*
24. *N. Sundby,*
- *Holstebro,*
- *Ølgod.*
26. *Frederikss.,*
- *Nykb. p. M.*
- *Ny Soelb. K.*
- *Varde.*
27. *Uggerløse,*
- *Veksø,*
- *Skive,*
- *Hadsten,*
- *Uldum,*
- *Ribe.*
28. *Aalborg,*
- *Nibe,*
- *Hammel,*
- *Omme,*
- *Ulfkjær,*
- *Vejen.*
29. *Nykb.(p.F.),*
- *Hjallerup,*
- *Havndal,*
- *Odder,*
- *Kolding,*
- *Randbøl,*
- *Ringkjøbing.*
30. *Give,*
- *Haderup,*
- *Esbjærg.*

Maj.

1. *Aarup,*
- *Viborg,*
- *Hornsyld,*
- *Foldingbro.*
3. *Sindal,*
- *Gjerlev,*
- *Horsens,*
- *Høver Kro,*
- *Tarm.*
4. *Ans,*
- *Vejle,*
- *Vinderup,*
- *Ribe.*
5. *Aalborg,*
- *Ny Løgten,*
- *Fredericia,*
- *Struer.*
6. *Bjerringbro.*
7. *Frederiksb.,*
- *Allingaabro,*
- *Esbjærg.*
8. *Hvalsø,*
- *Randers,*
- *Brædstrup,*
- *Kolding,*
- *Holstebro,*
- *Ansager.*
10. *V.Brøndersl.*
- *Hadsund,*
- *Thisted,*
- *Kjellerup,*
- *Aarhus,*
- *Vamdrup,*
- *Varde.*
11. *Præstø,*
- *Slagelse,*
- *Bogense,*
- *Kolind,*
- *Silkeborg,*
- *Tørring,*
- *Ribe.*
12. *Haslev,*
- *Roskilde,*
- *Odense,*
- *Aalborg,*
- *Hvalpsund,*
- *Trustrup,*
- *Truust,*
- *Vrads,*
- *Kibæk St.*
13. *Slangerup,*
- *Skjørping,*
- *Skive,*
- *Thorup Pkh.*
- *Esbjærg.*
15. *Storehedd.*
- *Jellinge,*
- *Herning.*
17. *Sorø,*
- *Mørke,*
18. *Asnæs,*
- *Ringsted,*
- *Assens,*
- *Stoholm,*
- *Sjelbro,*
- *Ry,*
- *Ribe.*
19. *Kjøge,*
- *Næstved,*
- *Svendborg,*
- *Aalborg,*
- *Ulstrup St.*

19. *Skanderb.*,
- *Foldingbro.*
20. *Hammel.*
21. *Hobro*,
- *Esbjærg.*
22. *Skjelskør*,
- *Kolding.*
25. *Vordingborg.*
26. *Aalborg.*
28. *Marstal*,
- *Esbjærg.*
29. *Hjørring*,
- *Viborg.*
30. *Ringe.*

Juni.

1. *Hjallerup.*
2. *Aalborg*,
- *Ny Løgten.*
3. *Hurup*,
- *Bjerringbro.*
4. *Thisted*,
- *Esbjærg.*
8. *Korsør*,
- *Nykb. (p. S.)*,
- *Præstø*,
- *Nykb. (p.M.).*
9. *Helsinge*,
- *Aalborg*,
- *Skive*,
- *Give.*
10. *Skjørping*,
- *Silkeborg*,
- *Lemvig.*
11. *Hobro*,
- *Skanderborg*,
- *Holstebro*,
- *Esbjærg.*
12. *Ringkjøbing.*
14. *Maribo*,
- *Kjerteminde*,
- *V.Brøndersl.*,
- *Horsens* (2),
- *Varde.*
15. *Kallundb.(3)*,
- *Slangerup*,
- *Ribe.*
16. *Næstved*,
- *Aalborg*,
17. *Vejle.*
- *Holbæk*,
- *Kolind.*
18. *Rudkjøbing*,
- *Esbjærg.*
18. *Grindsted.*
19. *Kjøbenhavn*,
- *Faaborg*,
- *Vejen.*
21. *Randers* (2).
23. *Skjelskør (2)*,
- *Aalborg*,
- *Viborg*,
- *Ebeltoft.*
24. *Hjørring*,
- *Knudstrup.*
25. *Frederiksb.*,
- *Ringsted*,
- *Assens*,
- *Ø.Svendstrup*,
- *Herning*,
- *Esbjærg.*
26. *Stubbekjøb.*,
- *Øsløs*,
- *Videbæk.*
28. *Ulstrup.*
29. *Sorø*,
- *Skjørping.*
30. *Nyborg*,
- *Aalborg*,
- *Hobro.*

Juli.

1. *Bogense*,
- *Bjerringbro*,
- *Grenaa.*
2. *Rødby*,
- *Randers (2).*
- *Esbjærg.*
5. *Frederiksv.*,
- *Aarhus.*
6. *Vordingb.*,
- *Middelfart*,
- *Salten.*
7. *Odense*,
- *Aalborg*,
- *Ny Løgten*,
- *Silkeborg.*
8 *Sakskjøb.*,
- *Skanderborg.*
9. *Slagelse (2)*,
- *Fredericia.*
10. *Kolding.*
12. *V.Brøndersl.*,
13. *Præstø*,
- *Mariager.*
14. *Svendborg*,
- *Aalborg.*
15. *Ærøskjøbing.*
16. *Frederikss.*
19. *Nykb. (p. F.).*
21. *Næstved*,
- *Aalborg*,
- *Løgstør*,
- *Kolind.*
22. *Helsingør*,
- *Fjerritslev*,
- *Tørring.*
23. *Roskilde*,
- *Vilsund*,
- *Allingaabro.*
24. *Nykb. (p.M.)*,
- *Brædstrup.*
26. *Skive (2).*
28. *Aalborg*,
- *Havndal*,
- *Holstebro.*
29. *Odder*,
- *Ringkjøbing.*
30. *Kjøge*,
- *Hammel*,
- *Skjern.*
31. *Brande.*

August.

2. *Varde.*
3. *Ribe.*
4. *Aalborg*,
- *Ny Løgten*,
- *Vorbasse.*
5. *Bjerringbro.*
9. *V.Brøndersl.*
10. *Præstø.*
11. *Aalborg.*
13. *Hobro.*
18. *Næstved*,
- *Aalborg.*
20. *Trustrup.*
25. *Aalborg.*
30. *Lemvig.*
31. *Ramme.*

September.

1. *Frederiksv.*,
- *Aalborg*,
- *Ny Løgten*,
- *Ulfkjær.*
2. *Bjerringbro*,
- *Dalager.*
3. *Herning (2).*
4. *Kjøbenhavn*,
- *Ribe.*
6. *Hvalsø*,
6. *V.Brøndersl.*
- *Hurup*,
- *Hadsten.*
7. *Aars*,
- *Allingaabro.*
8. *Sorø*,
- *Aalborg*,
- *Hadsund*,
- *Thisted.*
9. *Randers (2).*
10. *Haslev*,
- *Give.*
11. *Læsø*,
- *Skive*,
- *Grindsted.*
13. *Nibe*,
- *Holstebro(2).*
14. *Præstø*,
- *Flauenskjöld.*
15. *Næstved*,
- *Aalborg*,
- *V. Hassing*,
- *Kolind*,
- *Skanderborg.*
- *Tarm*,
- *Vejen.*
16. *Kjøge*,
- *Egeskov*,
- *Aabybro*,
- *Aalestrup*,
- *Varde (2).*
17. *Roskilde*,
- *Vordingborg.*
- *Skræm*,
- *Odder*,
- *Bække.*
18. *Tversted*,
- *Løgstør*,
- *Kolding.*
20. *Tudse*,
- *Nysted*,
- *Ulstrup*,
- *Thorup Pkh.*
21. *Asnæs*,
- *Skjelskør*,
- *Aalborg*,
- *Stoholm*,
- *Ulstrup S.*
- *Rønde.*
22. *Ringsted*,
- *Assens*,
- *Sæby*,
- *Aalborg*,
- *Skjørping*,

22. *Ebeltoft,*
- *Vrads.*
23. *Middelfart,*
- *Løkkensv. K.,*
- *Selde,*
- *Hobro (2),*
- *Vamdrup.*
24. *Sindal,*
- *Ans,*
- *Thirstrup.*
25. *Hjørring,*
- *Nykb. (p. M.),*
- *Skals,*
- *Brande.*
27. *Sorø,*
- *Viborg (2),*
- *Høver Kro.*
28. *Bogense,*
- *Frederiksh.,*
- *Jellinge.*
29. *Agersted,*
- *Aalborg,*
- *Bjergets K.*
- *Kjellerup,*
- *Hornsyld.*
30. *Koldby,*
- *Glæsborg,*
- *Silkeborg,*
- *Uldum.*

Oktober.

1. *Aakirkeby,*
- *Fuglebjerg,*
- *Sakskjøbing,*
- *Marstal,*
- *Thisted,*
- *Grenaa,*
- *Havndal,*
- *Horsens,*
- *Ribe.*
2. *Jetsmark,*
- *Randers,*
- *Vejle.*
4. *Slagelse,*
- *Aars,*
- *Hals,*
- *Hvidbjerg,*
- *Skive.*
5. *Nakskov,*
- *Faaborg,*
- *Aalbæk,*
- *Nibe,*
- *Lemvig,*
- *Ribe.*
6. *Skibby,*
- *Nykb. (p. F.),*
- *Odense,*
- *Aalborg,*
- *Hadsund,*
- *Ny Løgten,*
- *Tørring,*
- *Bækmarksb.,*
- *Vinderup.*
7. *Ruds-Vedby,*
- *Tranebjerg,*
- *Ærøskjøbing,*
- *Hjallerup,*
- *Bjerringbro,*
- *Mariager,*
- *Holstebro (2).*
8. *Glamsbjerg,*
- *Løkken,*
- *N. Sundby,*
- *Gjerlev,*
- *Fredericia.*
9. *Nykb. (p. S.),*
- *Ø. Vraa,*
- *Hvalpsund,*
- *Herning.*
11. *Jyderup,*
- *V. Brøndersl.,*
- *Ringkjøbing,*
- *Aalb. Mølle.*
12. *Præstø,*
- *Stege (2),*
- *Sæby,*
- *Fjerritslev,*
- *Tarm,*
- *Ribe.*
13. *Helsinge,*
- *Sorø,*
- *Svendborg,*
- *Aalborg,*
- *Trustrup,*
- *Varde (2).*
14. *Farum,*
- *Græsted,*
- *Kappendrup,*
- *Hadsten.*
15. *Vordingborg,*
- *Nyborg,*
- *Nykb. (p. M.),*
- *Allingaabro,*
- *Thorup Pkh.,*
- *Kolding.*
16. *Storehedd.,*
- *Kjerteminde,*
- *Hjørring,*
16. *Thisted,*
- *Hammel.*
18. *Løgstør,*
- *Mørke,*
19. *Holbæk,*
- *Rødby,*
- *Sindal,*
- *N. Sundby,*
- *Aarhus,*
- *Ribe.*
20. *Frederikss.,*
- *Næstved,*
- *Brobyværk,*
- *Aalborg,*
- *Nimtofte,*
- *Ry.*
21. *Haarlev,*
- *Ringsted,*
- *Skjørping,*
- *Kjellerup,*
- *Ulfkjær,*
- *Foldingbro.*
22. *Helsingør,*
- *Hobro,*
- *Brædstrup,*
- *Kolding,*
- *Haderup.*
23. *Viborg,*
- *Høver Kro,*
- *Videbæk.*
25. *Skjelskør,*
- *Hesselager,*
- *Ny Soelb. K.,*
- *Silkeborg,*
- *S. Omme.*
26. *Nakskov,*
- *Skanderborg,*
- *Ribe*
27. *Fakse,*
- *Frederiksh.,*
- *Aalborg,*
- *Horsens,*
- *Ølgod.*
28 *Stubbekjøb.,*
- *Hjallerup,*
- *Sjelbro,*
- *Give.*
29. *Hørsholm,*
- *Vejle,*
- *Esbjærg.*
30. *Kjøge,*
- *Maribo,*
- *Aarup,*
- *Randers.*

November.

1. *Haslev,*
- *Bording St.*
2. *Frederiksb.,*
- *Nysted,*
- *Ribe.*
3. *Korsør,*
- *Aalborg,*
- *Ny Løgten,*
- *N.-Snede.*
4. *Veksø,*
- *Middelfart.*
- *Bjerringbro.*
5. *Roskilde,*
- *Svendborg,*
- *Kolding,*
- *Esbjærg.*
6. *Kjøbenhavn,*
- *Sorø,*
- *Faaborg,*
- *Nibe.*
- *Struer.*
8. *Sakskjøbing,*
- *Assens,*
- *V. Brøndersl.,*
9. *Præstø,*
- *Slagelse (2),*
- *Nakskov,*
- *Bogense,*
- *Aars,*
- *Grenaa,*
- *Kibæk St.,*
- *Ribe.*
10. *Sorø,*
- *Odense,*
- *Flauenskjold,*
- *Aalborg,*
- *Mariager.*
11. *Uggerløse,*
- *Nykb. (p. F.),*
- *Ringe,*
- *Skjørping.*
12. *Nyborg,*
- *Hobro,*
- *Kolding,*
- *Esbjærg.*
13. *Hvalsø,*
- *Rudkjøbing,*
- *Randers.*
15. *Skjelskør,*
- *Thim.*
16. *Rødby,*
- *Odder.*

7. *Næstved,*
- *Aalborg,*
- *Kolind,*
- *Holsted.*
18. *Hjallerup,*
- *Skive.*
19. *Ringsted,*
- *Vordingborg.*
- *Fredericia,*
- *Lemvig,*
- *Esbjærg.*
20. *Give,*
- *Holstebro.*
22. *Løgstør.*
23. *Aalestrup,*
- *Ansager.*

24. *Kjerteminde,*
- *Aalborg.*
- *Rønde,*
- *Varde.*
25. *Svendborg,*
- *Havndal,*
- *Silkeborg.*
26. *Holbæk,*
- *Truust,*
- *Esbjærg.*
27. *Viborg.*
30. *Slangerup,*

December.

1. *Aalborg.*
- *Ny Løgten.*

2. *Bjerringbro.*
3. *Frederiksv.,*
- *Esbjærg.*
6. *Frederikss.,*
- *Ulstrup.*
- *Hammel.*
7. *Aalborg,*
8. *Sorø,*
- *Skjørping,*
- *Herning.*
9. *Hobro.*
10. *Randers,*
- *Esbjærg.*
11. *Aarhus.*
13. *V.Brøndersl.*

14. *Præstø.*
15. *Næstved,*
- *Aalborg.*
16. *Skjelskør.*
17. *Silkeborg,*
- *Esbjærg.*
18. *Viborg.*
21. *Bogense.*
22. *Odense,*
- *Aalborg.*
23. *Kolind.*
24. *Esbjærg.*
29. *Aalborg,*
31. *Esbjærg.*

---

2. Alfabetisk Markedsfortegnelse for 1897 med Tilføjelse af Torvedage.

(Sluttet 24. Juni 1896.)

Sjælland, Møen, Samsø og Bornholm.

Aakirkeby, 2 April og 1 Oktbr. Heste, Kvæg og andre Kreaturer. **Asnæs,** 18 Mai og 21 Septbr. Kreaturer, Avlsredskaber og hvad Bonden behøver til sin Avlings Drift. **Farum,** 8 April og 14 Oktbr. Heste og Kvæg. **Faxe,** 29 Marts og 27 Oktbr. Kreaturer. **Frederiksborg** eller **Hillerød,** Torvedag hver Mandag og Torsdag; første og tredje Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende og slagtede Kreaturer. 7 Mai Heste og Kvæg; 25 Juni og 2 Novbr. Kreaturer. **Frederikssund,** Torvedag hver Mandag og Torsdag; anden Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 27 Jan., 26 Febr. og 31 Marts Heste og Kvæg; 26 April Heste; 16 Juli, 20 Oktbr. og 6 Decbr. Heste og Kvæg. **Frederiksværk,** 4 Febr., 6 April, 5 Juli, 1 Septbr. og 3 Decbr. Heste og Kvæg. **Fuglebjerg,** 6 April og 1 Oktbr. Kreaturer, Landprodukter, landlige Fabrikata og Avlsredskaber. **Græsted,** 22 April og 14 Oktbr. Heste, Kvæg, Landbrugsgjenstande og Husflidsprodukter. **Haarlev** Jernbanestation, 18 Marts og 21 Oktbr. Heste og Kreaturer. **Haslev** Jernbanestation, 25 Marts, 12. Mai, 10 Sept. og 1 Novbr. Kreaturer. **Helsinge,** 13 Jan., 14 April, 9 Juni og 13 Oktbr. Kreaturer og Landbrugsgjenstande. **Helsingør,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; 24 Febr., 20 April, 22 Juli og 22 Oktbr. Kreaturer. **Hillerød,** se Frederiksborg. **Holbæk,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; første Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer (i Tilfælde af Helligdag den næste Tirsdag). 10 og 24 Marts samt 14 April Heste og Kvæg; 17 Juni Heste, Kvæg og Skovbovarer; 19 Oktbr. Kvæg; 26 Novbr. Kreaturer. **Hvalsø** Jernbanestation, 3 Marts, 8 Maj, 6 Septbr. og 13 Novbr. Kreaturer. **Hørsholm,** 21 April og 29 Oktbr. Heste, Kvæg, Landbrugs- og Husflidsprodukter. **Jyderup**

Jernbanestation, 5 April og 11 Oktbr. Heste og Kvæg. **Kallundborg,** Torvedag hver Tirsdag og Lørdag. Anden Tirsdag i hver Maaned med Kreaturer. 15 til 17 Juni Uld. **Kjøbenhavn,** Torvedage Mandag og Torsdag med Slagtekvæg samt Onsdag og Lørdag med Heste og Levekvæg. 20 Marts, 19. Juni, 4 Septbr. og 6 Novb. Heste. **Kjøge,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag, første Onsdag i hver Maaned med levende Kreaturer. 10 og 24 Marts samt 14 April Heste og Kvæg; 19 Maj Heste, Kreaturer og Landprodukter; 30 Juli, 16 Septbr. og 30 Oktbr. Kreaturer. **Korsør,** Torvedag hver Mandag og Torsdag; 4 Marts, 8 Juni og 3 Novbr. Heste og Kvæg. **Nykjøbing,** anden Onsdag i hver Maaned med Kreaturer; 8 Juni Heste; 9 Oktbr. Heste og Kvæg. **Næstved,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag. Tredje Onsdag i hver Maaned Heste, Kvæg og Kreaturer. **Præstø,** anden Tirsdag i hver Maaned Heste, Kvæg, Faar og Svin. **Ringsted,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; første Tirsdag i hver Maaned, eller, naar denne er Helligdag eller Grundlovsdagen, den næstfølgende Tirsdag, Torvedag med levende Kreaturer. 9 og 23 Marts samt 13 April og 18 Maj Heste og Kvæg; 25 Juni og 22 Septbr. Kreaturer; 21 Oktbr. Heste og Kvæg; 19 Novbr. Kvæg. **Roskilde,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; anden Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer; 5 og 19 Marts og 2 April Heste og Kvæg; 12 Maj Kreaturer; 23 Juli Heste og Kvæg; 17 Septbr. og 5 Novbr. Kreaturer. **Ruds-Vedby,** 7 April og 7 Oktbr. Kreaturer. **Rønne,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag. **Skibby,** 12 Marts og 6 Oktbr. Kreaturer. **Skjelskør,** Torvedag hver Fredag; 15 Febr., 2 og 29 Marts samt 13 April Heste og Kvæg; 22 Maj Heste, Kvæg og Landmandens Husflidsprodukter; 23 og 24 Juni Kreaturer; 21 Septbr. Heste, Kvæg og Frugt; 25 Oktbr., 15 Novbr. og 16 Decbr. Heste og Kvæg. **Slagelse,** første Onsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Helligdag, den næstfølgende Onsdag, Torvedag med levende Kreaturer. 11 og 25 Marts, 8 April, 11 Maj, 9 og 10 Juli, 4 Oktbr. samt 9 og 10 Novbr. Heste og Kvæg. **Slangerup,** 13 April, 13 Maj og 15 Juni Kreaturer; 30 Novbr. Heste og Kvæg. **Sorø,** 8 Septbr., 13 Oktbr., 10 Novbr. og 8 Decbr. Torvedag med Heste, Kvæg og Kreaturer. 12 og 26 Marts samt 9 April og 17 Maj Heste og Kvæg; 29 Juni Kreaturer; 27 Septbr. Heste og Kvæg; 6 Novbr. Kreaturer. **Stege,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; 29 Marts, 12 og 13 Oktbr. Heste og Kvæg. **Storeheddinge,** 2 og 16 Marts samt 6 April Heste og Kvæg; 15 Maj og 16 Oktbr. Heste. **Tranebjerg p. Samsø,** 25 Marts og 7 Oktbr. Kreaturer. **Tudse,** 20 Septbr. Gaasemarked. **Uggerløse Kro,** 27 April og 11 Novbr. Heste og Kvæg. **Vexø,** 27 April og 4 Novbr. Heste og Kvæg. **Vordingborg,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; 2 Marts, 6 April og 25 Maj Heste og Kvæg; 6 Juli Kreaturer; 17 Sept. Heste; 15 Oktbr. Heste og Kvæg; 19 Novbr. Kreaturer.

Lolland og Falster.

Maribo, Torvedag hver Onsdag og Lørdag; 9 og 23 Marts, 6 April og 14 Juni Heste og Kvæg; 30 Oktbr. Heste. **Nakskov,** hver Tirsdag Torvedag med levende Kreaturer; 4 og 18 Marts, 1 April, 5 og 26 Oktober samt 9 Novbr. Heste, Kvæg, Svin, Gæs og andet Fjerkræ samt Fedevarer. **Nykjøbing,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; 29 April, 19 Juli, 6 Oktbr. og 11 Novbr. Heste og Kvæg. **Nysted,** 25 Marts, 8 April og 20 Septbr. Heste og Kvæg; 2 Novbr. Heste. **Rødby,** hver Torsdag Torvedag med alle Slags

Landbrugsprodukter undtagen Heste og Hornkvæg. 2 Marts og 13 April Heste og Kvæg; 2 Juli og 19 Oktbr. Kreaturer; 16 Novbr. Heste og Kvæg. **Sakskjøbing,** Torvedag hver Lørdag; 16 og 30 Marts Heste og Kvæg; 8 Juli og 1 Oktbr. Kreaturer; 8 Novbr. Heste og Kvæg. **Stubbekjøbing,** Torvedag hver Tirsdag og Fredag; 26 Juni og 28 Oktbr. Heste og Kvæg.

Fyn, Langeland og Ærø.

Odense Amt.

Aarup, 27 Febr. Heste og Kvæg; 1 Mai Heste og Kvæg; 30 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar. **Assens,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; første Onsdag i hver Maaned med lev. Kreaturer. 8 Marts 12 April, 18 Maj, 25 Juni og 22 Septbr. Heste og Kvæg; 8 Novbr. Heste, Kvæg og Faar. **Bogense,** Torvedag hver Torsdag; første Torsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Helligdag, den anden Torsdag, med levende Kreaturer. 22 Febr. Heste; 18 og 30 Marts samt 11. Maj Heste og Kvæg; 1 Juli Heste; 28 Sept. Heste og Kvæg; 9 Novbr. Kvæg og Faar; 21 Decbr. Kreaturer. **Glamsbjerg,** 20 April Heste og Kvæg; 8 Okt. Heste, Kvæg og Faar. **Kappendrup,** 14 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar. **Kjerteminde,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; første Onsdag i hver Maaned med levende Kreaturer. 12 Marts Heste; 27 Marts Heste og Kvæg; 14 Juni Heste; 16 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar; 24 Novbr. Heste og Kvæg. **Middelfart,** Torvedag hver Tirsdag og Fredag; første Tirsdag i hver Maaned med levende Kreaturer; 24 Febr., 19 Marts, 8 og 21 April, 6 Juli og 23 Septbr. Heste og Kvæg; 4 Novbr. Kvæg og Faar. **Odense,** Torvedag hver Mandag, Onsdag og Lørdag; første og tredje Mandag i hver Maaned samt fjerde Mandag i April, anden Mandag i Maj, fjerde Mandag i Sept. og anden Mandag i Oktbr. (eller, hvis Helligdag, den paafølgende Onsdag) med levende Kreaturer. 1 Marts Heste; 11 og 23 Marts, 6 April, 12 Maj og 7 Juli (St. Knud) Heste og Kvæg; 6 Oktbr. og 10 Novbr. Heste, Kvæg og Faar; 22 Decbr. Kreaturer. **Skamby,** 22 April Heste og Kvæg.

Svendborg Amt.

Brobyværk, 5 April Heste og Kvæg; 20 Oktbr. Kvæg og Faar. **Egeskov,** 16 Septbr. Heste og Kvæg. **Faaborg,** Torvedag hver Tirsdag, Torsdag og Lørdag; anden Tirsdag i hver Maaned, undtagen Juni, Juli og Aug., med levende Kreaturer. 18 Febr. Heste; 16 Marts og 3 Apr. Heste og Kvæg; 19 Juni Heste; 5 Oktbr. Kvæg og Faar; 6 Novbr. Heste, Kvæg og Faar. **Hesselager,** 23 April Heste og Kvæg; 25 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar. **Marstal,** Torvedag hver Tirsdag og Fredag. 28 Maj og 1 Oktbr. Kreaturer. **Nyborg,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; første, tredie og i indtræffende Tilfælde tillige femte Lørdag i hver Maaned fra 1 Oktbr. til 1 Maj med levende Kreaturer. 20 Marts og 2 April Heste og Kvæg; 30 Juni Heste; 15 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar; 12 Novbr. Kvæg og Faar. **Ringe,** 10 April og 31 Maj Heste og Kvæg; 11 Novbr. Kvæg og Faar. **Rudkjøbing,** Torvedag hver Tirsdag og Lørdag. 9 April Heste og Kvæg; 18 Juni Heste; 13 Novbr. Heste, Kvæg og Faar. **Svendborg,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; anden og fjerde Onsdag i hver Maaned med levende Kreaturer. 10 Marts Heste; 24 Marts, 7 Apr., 19 Maj og 14 Juli Heste og Kvæg; 13 Oktbr. og 5 Novbr. Heste, Kvæg og Faar; 25 Novbr. Heste og Kvæg. **Ærøskjøbing,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; anden Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 26 Marts og 15 Juli Heste og Kvæg; 7 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.

Jylland.

Hjørring Amt.

Aalbæk, 5 Oktbr. Kreaturer. **Agersted,** 29 Septbr. Kvæg og Faar. **Blokhus,** 19 Marts Heste og Kvæg. **Flauenskjold,** 13 April Kreaturer; 14 Septbr. og 10 Novbr. Kvæg og Faar. **Frederikshavn,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; fra Oktober til Jul hver Lørdag med levende Kreaturer; 21 April Kreaturer; 28 Septbr. Kvæg, Faar og Heste; 27 Oktbr. Kvæg og Faar. **Hjallerup,** 8 April Heste og Kvæg; 29 April Kreaturer; 1 og 2 Juni Heste; 7 og 28 Oktbr. samt 18 Novbr. Kvæg og Faar. **Hjørring,** Torvedag hver Lørdag, i Novbr. og Decbr. tillige hver Onsdag; anden Lørdag i Marts, April, Maj og Juni samt hver Lørdag fra Oktbr. til Jul med levende Kreaturer; 9. Febr. Heste; 20 og 27 Marts Heste og Kvæg; 29 Maj og 24 Juni Heste; 25 Septbr. og 16 Oktbr. Kvæg og Faar. **Jetsmark,** 2 Oktbr. Kvæg og Faar. **Læsø,** 10 April Kreaturer; 11. Septbr. Kvæg og Faar. **Løkken,** 14 April Kreaturer; 8. Okt. Kvæg og Faar. **Løkkensvej Kro,** 23 Septbr. Kvæg og Faar. **Sindal,** 3 Maj Kreaturer; 24 Septbr. og 19 Oktbr. Kvæg og Faar. **Skræm,** 17 Septbr. Heste, Kvæg og Faar. **Sæby,** Torvedag hver Lørdag. 30 Marts Heste og Kvæg; 22 Septbr. og 12 Oktbr. Kvæg og Faar. **Thiese,** 22 April Kreaturer. **Tversted,** 18 Septbr. Kvæg og Faar. **Vester Brønderslev,** første Mandag i Septbr. Marked med Heste, Kvæg og Faar; anden Mandag i de øvrige elleve Maaneder Marked med Kreaturer. **Øster Svendstrup,** 9 April Kreaturer; 25 Juni Heste. **Øster Braa,** 29 Marts og 9 Oktbr. Kreaturer.

Aalborg Amt.

Aabybro, 6 April Kreaturer; 16 Septbr. Kvæg, Faar og Heste. **Aalborg,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; hver Onsdag (undtagen 8 Dec.) Marked med levende Hornkvæg, Faar og Svin; 11 Febr. og 23 Marts Heste; 21 Septbr. og 20 Oktbr. Kvæg og Faar; 7 Decbr. Heste, Kvæg, Faar og Svin. **Aars,** 15 Febr. og 12 April Kreaturer; 7 Septbr., 4 Oktbr. og 9 Novbr. Kvæg og Faar. **Hadsund,** 7 April og 10 Maj Kreaturer; 8 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 6 Okt. Kvæg og Faar. **Hals,** 4 Oktbr. Kvæg og Faar. **Hvalpsund,** 12 Maj Kreaturer; 9 Oktbr. Kvæg og Faar. **Løgstør,** Torvedag hver Lørdag; sidste Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer; 10 April Kreaturer; 21 Juli, 18 Septbr., 18 Oktbr. og 22 Novbr. Kvæg og Faar. **Nibe,** Torvedag hver Tirsdag og Fredag; anden og 3die Tirsdag i hver Maaned med levende Kreaturer; 15 Marts Heste og Kvæg; 28 April Kreaturer; 13 Septbr. Kvæg, Faar og Heste; 5 Okt. og 6 Novbr. Kvæg og Faar. **Nørre Sundby,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; hver Tirsdag fra Oktbr. til Fastelavn Torvedag med Kreaturer. 10 Febr. og 22 Marts Heste og Kvæg; 24 April Kreaturer; 8 og 19 Oktbr. Kvæg og Faar. **Skjørping,** 14 Jan., 16 Febr. og 18 Marts Heste og Kvæg; 13 April og 13 Maj Kreaturer; 10 og 29 Juni Heste og Kvæg; 22 Septbr., 21 Oktbr., 11 Novbr. og 8 Decbr. Kvæg og Faar. **Ulstrup,** (Hornum Station), 13 Jan. Kreaturer; 16 Marts Heste og Kvæg; 28 Juni Kvæg og Heste; 20 Septbr. og 6 Decbr. Kvæg og Faar. **Vester Hassing,** 26 Marts Kreaturer; 15 Septbr. Kvæg og Faar.

Thisted Amt.

Bjærgets Kro, 29 Marts Kreaturer; 29 Septbr. Kvæg, Faar og Heste. **Fjerritslev,** 13 Marts Heste og Kvæg; 22 Juli Kvæg og Faar; 12 Oktbr Heste, Kvæg og Faar. **Hurup,** 12 Febr. Heste og

Kvæg; 3 Juni Heste; 6 Septbr. Heste, Kvæg og Faar. **Hvidbjerg,** 20 April Kreaturer; 4 Oktbr. Kvæg og Faar. **Koldby,** 23 April Kreaturer; 30 Septbr. Kvæg, Faar og Heste. **Nykjøbing,** Torvedag hver Lørdag, hveranden Lørdag mellem Mikkelsdag og Jul med levende Kreaturer. 15 Febr. Heste og Kvæg; 16 Marts Heste; 26 April Kreaturer; 8 Juni Heste; 24 Juli og 25 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 15 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste. **Thisted,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag. 13 Febr. og 15 Marts Heste; 14 April og 10 Maj Kreaturer; 4 Juni Heste og Uld; 8 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 1 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste; 16 Oktbr. Kvæg, Faar og Uld (forhen store Onsdag), **Vilsund,** 13 April Kreaturer; 23 Juli Kvæg og Faar. **Øsløs,** 26 Juni Heste.

Viborg Amt.

Aalestrup, 24 Marts Heste og Kvæg; 20 April Kreaturer; 16 Septbr. Kvæg, Faar og Heste; 23 Novbr. Kvæg og Faar. **Aus,** 4 Maj Kreaturer; 24 Septbr. Kvæg og Faar. **Bjerringbro,** første Torsdag i hver Maaned Marked med Kreaturer, **Kjellerup,** 7 April og 10 Maj Kreaturer; 29 Septbr. og 21 Oktbr. Kvæg og Faar. **Knudstrup,** 24 Juni Kreaturer. **Selde,** 21 April Kreaturer; 23 Septbr. Kvæg og Faar. **Skals,** 9 April Kreaturer; 25 Septbr. Kvæg og Faar. **Skive,** Torvedag hver Tirsdag og Fredag; 4 Jan., 16 Febr. og 17 Marts Heste og Kvæg; 27 April og 13 Maj Kreaturer; 9 Juni Heste; 26 og 27 Juli og 11 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 4 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste; 18 Novbr. Kvæg og Faar. **Stoholm,** 18 Maj Kreaturer; 21 Septbr. Kvæg og Faar. **Ulstrup Station,** 19 Maj Kreaturer; 21 Septbr. Kvæg og Faar. **Viborg,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag, sidste Lørdag i hver Maaned og fra Mikkelsdag til Jul hver Lørdag med levende Kreaturer. 5 Jan. Heste; 17 Febr. Heste og Kvæg; 25 Marts, 10 April, 1 og 29 Maj Kreaturer; 23 Juni (Snapstingsmarked) Heste og Kvæg; 27 og 28 Septbr. (Toftemarked) Kvæg, Faar og Heste; 23 Oktbr. og 27 Novbr. Kvæg og Faar; 18 Decbr. Heste og Kvæg.

Randers Amt.

Allingaabro, 26 Febr. og 9 April Heste og Kvæg; 7 Maj Kreaturer; 23 Juli og 7 Sept. Kvæg og Faar; 15 Okt. Kvæg, Faar og Heste. **Ebeltoft,** 16 Febr., 25 Marts og 23 Juni Heste og Kvæg; 22 Septbr. Kvæg og Faar. **Gjerlev,** 3 Maj Kreaturer; 8 Oktbr. Kvæg og Faar. **Glæsborg,** 20 April Kreaturer; 30 Septbr. Kvæg, Faar og Heste. **Grenaa,** Torvedag hver Lørdag. 24 Marts og 1 Juli Heste og Kvæg; 1 Oktbr. og 9 Novbr. Kvæg og Faar. **Havndal,** 29 April Kreaturer; 28 Juli, 1 Oktbr. og 25 Nov. Kvæg og Faar. **Hobro,** Torvedag hver Fredag. 15 Jan. Heste og Kvæg; 18 Febr. Kreaturer; 19 Marts Heste og Kvæg; 14 April og 21 Maj Kreaturer; 11 og 30 Juni Heste og Kvæg; 13 Aug. Kvæg og Faar; 23 og 24 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 22 Oktbr. og 12 Novbr. Kvæg og Faar; 9 Dec. Kvæg, Faar og Heste. **Kolind,** 17 Febr. Heste og Kvæg; 31 Marts, 11 Maj og 17 Juni Kreaturer; 21 Juli Heste, Kvæg og Faar; 15 Septbr. Kreaturer; 17 Novbr. Kvæg og Faar; 23 Dec. Kreaturer. **Mariager,** Torvedag første og tredie Torsdag i hver Maaned med Kreaturer; 10 Marts og 13 Juli Kreaturer; 7 Oktbr. og 10 Novbr. Kvæg og Faar. **Mørke,** 17 Maj Kreaturer; 18 Oktbr. Kvæg og Faar. **Rimtofte,** 18 Febr. Heste og Kvæg; 20 Oktbr. Kvæg og Faar. **Ny Løgten,** første Onsdag i hver Maaned Kreaturer. **Randers,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag, sidste Dag med Kreaturer.

6 og 7 Januar, 19 og 20 Febr., 6, 13 og 27 Marts og 3 April Heste; 8 Maj Kreaturer; 21 og 22 Juni Uld; 2 og 3 Juli Heste; 9 og 10 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 2 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste; 30 Oktbr. Kvæg, Faar og Uld; 13 Novbr. Kvæg og Faar; 10 Decbr. Heste og Kvæg. **Rønde,** 26 Marts Kreaturer; 21 Septbr. og 24 Novbr. Kvæg og Faar. **Sjelbro,** 12 Marts, 21 April og 18 Maj Kreaturer; 28 Oktbr. Kvæg og Faar. **Thirstrup,** 17 Marts Heste og Kvæg; 24 Septbr. Kvæg og Faar. **Thorup Pakhus,** 13 Maj Kreaturer; 20 Septbr. Kvæg og Faar; 15 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste. **Trustrup,** 12 Maj Kreaturer; 20 Aug. og 13 Okt. Kvæg og Faar.

Aarhus Amt.

Aarhus, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, den sidste Dag med levende Kreaturer. 8 Jan., 22 Febr., 1, 8, 22 og 29 Marts og 5 April Heste; 20 April og 10 Maj Kreaturer; 5 Juli Heste og Kvæg; 19 Oktbr. Kvæg og Faar; 11 Dec. Heste og Kvæg. **Brædstrup,** 8 Maj Kreaturer; 24 Juli og 22 Oktbr. Kvæg og Faar. **Hadsten,** 2 og 27 April Kreaturer; 6 Septbr. og 14 Oktbr. Kvæg og Faar. **Hammel,** 28 Jan. Heste og Kvæg; 28 April og 20 Maj Kreaturer; 30 Juli, 16 Oktbr. og 6 Decbr. Kvæg og Faar. **Horsens,** Torvedag hver Torsdag (i Fasten dog Onsdag) og hver Lørdag; første og tredie Torsdag i hver Maaned samt hver Torsdag i Okt., Nov. og Dec. indtil Jul med levende Kreaturer. 11 Jan., 24 Febr., 3, 10, 24 og 31 Marts og 7 April Heste; 21 April og 3 Maj Kreaturer; 14 og 15 Juni Heste og Kvæg; 1 og 27 Oktbr. Kvæg og Faar. **Høver Kro,** 24 Marts, 3 Maj og 27 Septbr. Kreaturer; 23 Oktbr. Kvæg og Faar. **Ny Soelbjerg Kro,** 26 April Kreaturer; 25 Okt. Kvæg og Faar. **Nørre Snede,** 9 April Kreaturer; 3 Novbr. Kvæg og Faar. **Odder,** 4 Marts og 8 April Heste og Kvæg; 29 April Kreaturer; 29 Juli Kvæg og Faar; 17 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 16 Novbr. Kvæg og Faar. **Ry,** 18 Maj Kreaturer; 20 Oktbr. Kvæg og Faar. **Salten,** 6 Juli Heste og Kvæg. **Silkeborg,** Torvedag hver Lørdag. 27 Febr. og 27 Marts Heste og Kvæg; 10 og 11 Maj Kreaturer; 10 Juni og 7 Juli Heste og Kvæg; 30 Sept. Kvæg, Faar og Heste; 25 Oktbr. Kvæg og Faar; 25 Novbr. og 17 Decbr. Heste og Kvæg. **Skanderborg,** Torvedag hver Tirsdag, første Tirsdag i hver Maaned samt alle Tirsdage i Fasten og fra 1 Novbr. til Jul med levende Kreaturer. 9 Jan., 23 Febr., 2, 9, 23 og 30 Marts og 6 April Heste; 19 Maj Kreaturer; 11 Juni og 8 Juli Heste og Kvæg; 15 Septbr. og 26 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar. **Truust,** 12 Maj Kreaturer; 26 Novbr. Kvæg og Faar. **Tørring.** 11 Maj Kreaturer; 22 Juli og 6 Oktbr. Kvæg og Faar. **Vrads,** 12 Maj Kreaturer; 22 Septbr. Kvæg og Faar.

Veile Amt.

Brande, 31 Juli og 25 Septbr. Kvæg og Faar. **Fredericia,** Torvedag hver Mandag og Torsdag. 13 Jan. Heste; 20 Marts og 9 April Heste og Kvæg; 5 Maj Kreaturer; 9 Juli Heste og Kvæg; 8 Oktbr. og 19 Novbr. Kvæg og Faar. **Give,** 22 Marts og 30 April Kreaturer; 9 Juni og 10 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 28 Oktbr. og 20 Novbr. Kvæg og Faar. **Hornsyld,** 1 Maj Kreaturer; 29 Septbr. Kvæg og Faar. **Jellinge,** 15 Maj Kreaturer; 28 Septbr. Kvæg og Faar. **Kolding,** Torvedag hver Tirsdag og Fredag, første Tirsdag i hver Maaned med Kreaturer. 4 Jan., 26 Febr., 5, 12 og 26 Marts og 2 April Heste; 10 April Heste og Kreaturer; 29 April, 8 og 22 Maj Kreaturer; 10 Juli Heste og Kvæg; 18 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 15 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste; 22 Oktbr., 5 og 12 Novbr. Kvæg og Faar. **Randbøl,** 29 April Kreaturer. **Sønder**

Omme, 28 April Kreaturer; 25. Okt. Kvæg og Faar. **Uldum,** 27 April Kreaturer; 30 Septb. Kvæg, Faar og Heste. **Veile,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag, hver Onsdag fra 1. Novbr. indtil Jul samt anden Onsdag i hver Maaned med lev. Kreaturer. 12 Jan., 25 Febr., 4, 11 og 25 Marts og 1 og 8 April Heste; 22 April og 4 Maj Kreaturer; 16 Juni Heste, Kvæg og Faar; 2 og 29 Oktbr. Kvæg og Faar.

Ringkjøbing Amt.

Vording Station, 1 Novbr. Kvæg og Faar. **Bækmarksbro,** 21 April Kreaturer; 6 Oktbr. Kvæg og Faar. **Dalager,** 14 April Kreaturer; 2 Septbr. Heste, Kvæg og Faar. **Haderup,** 30 April Kreaturer; 22 Oktbr. Kvæg og Faar. **Herning,** 26 Febr., 20 Marts, 13 April, 15 Maj og 25 Juni Heste og Kvæg; 3 og 4 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 9 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste; 8 Decbr. Heste, Kvæg og Faar. **Holstebro,** Torvedag hver Tirsdag og Lørdag, hveranden Tirsdag fra anden Tirsdag efter Oktobermarkedet indtil Jul med Kreaturer. 2 Jan. Heste og Kvæg; 22 Febr. Heste; 18 Marts Heste og Kvæg; 24 April og 8 Maj Kreaturer; 11 Juni Heste og Faar; 28 Juli Kvæg og Faar; 13 og 14 Septbr. samt 7 og 8 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste; 20 Novbr. Kvæg og Faar. **Kibæk Station,** 12 Maj Kreaturer; 9 Novbr. Kvæg og Faar. **Lemvig,** Torvedag hver Lørdag. 20 Febr. Heste; 20 April Kreaturer; 10 Juni Heste og Faar; 30 Aug. Kvæg og Faar; 5 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste; 19 Novbr. Kvæg og Faar. **Ramme,** 31 Aug. Kvæg og Faar. **Ringkjøbing,** Torvedag fra Paaske til Mikkelsdag Lørdag, ellers Onsdag. 23 Febr. Heste; 29 April Kreaturer; 12 Juni Heste og Faar; 29 Juli Kvæg og Faar; 11 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste. **Skjern,** 26 Marts og 30 Juli Heste. **Struer,** 5 Maj Kreaturer; 6 Novbr. Kvæg og Faar. **Tarm,** 3 Maj Kreaturer; 15 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 12 Oktbr. Kvæg og Faar. **Thim,** 15 Novbr. Kvæg og Faar. **Ulfkjær,** 28 April Kreaturer; 1 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 21 Oktbr. Kvæg og Faar. **Videbæk,** 26 Juni Kreaturer; 23 Oktbr. Kvæg og Faar. **Vinderup,** 4 Maj Kreaturer; 6 Oktbr. Kvæg og Faar.

Ribe Amt.

Aalbæk Mølle, 21 April Kreaturer; 11 Oktbr. Kvæg og Faar. **Ansager,** 8 Maj Kreaturer; 23 Novbr. Kvæg og Faar. **Bække,** 17 Septbr. Heste, Kvæg og Faar. **Esbjærg,** Torvedag hver Lørdag. Hver Fredag fra Nytaar til første Fredag i Juli og fra sidste Fredag i Oktober til Nytaar Marked med Kreaturer (hvis Helligdag, da den foregaaende Søgnedag). **Foldingbro,** 1 og 19 Maj Kreaturer; 21 Oktbr. Kvæg og Faar. **Grindsted,** 18 Juni Kreaturer; 11 Septbr. Kvæg og Faar. **Holsted,** 14 Jan. Heste og Kvæg; 13 April Kreaturer; 17 Novbr. Kvæg og Faar. **Ribe,** Torvedag hver Lørdag. 25 Febr. og 20 Marts Heste og Kvæg; 20 og 27 April, 4, 11 og 18 Maj Kreaturer; 15 Juni og 3 Aug. Heste, Kvæg og Faar; 4 Septbr. Kvæg og Heste; 1 Oktbr. Føl; 5, 12, 19 og 26 Oktbr. samt 2 og 9 Novbr. Kvæg og Faar. **Vamdrup,** 10 Maj Heste og Kvæg; 23 Septbr. Heste Kvæg og Faar. **Varde,** Torvedag hver Torsdag 24 Febr. og 19 Marts Heste og Kvæg; 30 Marts, 26 April og 10 Maj Kreaturer; 14 Juni, 2 Aug., 16 og 17 Septbr. samt 13 og 14 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar; 24 Novbr. Kvæg og Faar. **Vejen,** 28 April Kreaturer; 19 Juni Heste og Kvæg; 15 Septbr. Heste, Kvæg og Faar. **Vorbasse,** 12 April Kreaturer; 4 Aug. Kvæg og Faar. **Ølgod,** 24 April Kreaturer; 27 Oktbr. Kvæg og Faar.

Fortegnelse over de for Kongerigets Beboere vigtigste Heste- og Kvægmarkeder i Hertugdømmerne. (K betyder Kvæg, H Heste.)

Slesvig.

Aabenraa, 2 og 16 Marts, 28 Apr., 5 Maj, 20 Juli, 5 og 19 Okt. og 16 Dec. K. **Bollersleb,** 29 Apr. og 6 Oktbr. K. **Broager,** 25 Maj og 3 Nov. K. **Fjølde,** 8 Apr. og 13 Sept. K. **Flensborg,** 15 Febr., 23 Marts, 2, 7, 9 og 23 og 30 April, hver Fred. i Maj, 14 Juli, 11 Sept., 22 (2) og 28 Okt., 4 og 11 Nov. K. **Frederiksstad,** 22 Juli og 1 Okt. K., 5 Okt. H. **Gram,** 12 Maj og 21 Okt. K. **Haderslev,** 8 Jan. og hver Mand. fra 1 Marts til 21 Juni (dog ikke i den stille Uge, og hvis ellers Helligdag, da Tirsdag) og fra 20 Sept. til 15 Nov. K. **Hanved,** 1 Maj og 29 Sept. K. **Husum,** hver Torsd. fra 1 Adv. til Hansd. (dog ikke Helligdag) og i 3. til inkl. 7. Uge e. Mikkelsd. samt 5 April, 26 Maj, 28 Juni, 20 Sept. og fra 29 Juni til Adv. hver Tirsdag og Fredag og hver Onsd. K. (i St. f. 16. og 17. Novbr. dog 18. Novbr.). **Klipleb,** 6 Apr. og 9 Sept. K. **Langhorn,** 24 Apr. og 19 Aug. K. **Læk,** hver Tirsd. fra 2 Marts til 20 Juli, 24 Maj, 30 Aug., 13 Sept., 4, 11, 19, og 25 Okt., 2, 8, 15, 22 og 29 Nov., 6, 13 og 20 Dec. K. **Løgumkloster,** 16 og 30 Marts, 29 April, 3 Maj, 15 Juni, 20 Juli, 17 Aug. og 4 Okt. K. **Nybøl,** 28 Jan., 26 Apr., 3 Mai, 17 Juni, 18 Okt. og 1 Nov. K. **Skjærbæk,** 28 Apr. og 20 Okt. K. **Slesvig,** 9 Jan.; 17 Marts, 6, 20 og 27 Apr., 4 og 11 Maj, 6 Sept. (2), 22 og 29 Okt. og 5 Nov. K. **Sønderbrarup,** 29 Apr., 26 Juli (2) og 14 Okt. K. **Toftlund,** 29 Apr. og 27 Okt. K. **Tønder,** hver Fred. fra 5 Marts til 28 Maj (undt. Langfredag) og fra 2 Juli til 10 Dec., samt 8 Jan., 4 Aug., 22 Sept. K. **Tønning,** hver Onsd. fra 30. Juni til 10 Nov., 20 Aug., 9 Sept., 11 18 25 Oktbr. og 1 Nov. K.

Holsten.

Altona, hver Mandag, Onsdag og Fredag K. **Elmshorn,** 30 Septbr. H.; 1 Nov. K. **Heide,** 23 Febr. H.; 24 April K.; 6 Juli (2) H.; 25 Sept. K.; 29 Dec. H. **Itzehoe,** 18 Marts og 1 Sept. H.; 10 Apr., 7 Sept. og 28 Okt. K. **Kiel,** 10 Marts, 7 Juli og 13 Okt. H.; 23 Apr. og hver Torsd. fra 15 Juli til 11 Nov. K. **Neumünster,** 29 April, 19 Aug. og 20 Okt. HK. **Oldesloe,** 9 April, 18 Juni og 24 Sept. HK. **Wandsbeck,** 26 Apr., 14 Juni, 30 Aug. og 11 Okt. HK.; hver Torsdag K. (hvis Helligd. Onsdag). **Wedel,** 25 Maj og 26 Okt. K.

110de Fortsættelse
af økonomiske Anmærkninger fra det kongelige danske Landhusholdningsselskab, Landbefolkningen især til Tjeneste.

Om Ukrudt og dets Udryddelse.

Ved Ukrudt forstaas i Almindelighed vildtvoksende Planter, der indfinde sig frivilligt paa benyttede Jorder og som skade den attraaede Afgrøde enten ved at formindske denne eller ved paa anden Maade at forringe dens Værdi. Hertil maa føjes, at ogsaa de dyrkede Planter kunne optræde paa en saadan Maade, at de blive at betragte som Ukrudt, saaledes naar Rug findes indblandet i Hvede, Havre i Byg, Sneglebælg i Rødkløver, Rajgræs i Engsvindel o. s v., hvor Formaalet er at avle Sædevarer. Planter, der under visse Forhold ere Genstand for Dyrkning, kunne under andre Forhold blive besværlige Ukrudtsplanter, saasom Engrapgræs, Fioringræs, Blød Hejre, Spergel, Tatarisk Boghvede, Cikorie o. fl. Adskillige Planter kunne blive i høj Grad skadelige for Afgrøderne, uden at de behøve at fremkomme i selve de dyrkede Marker, men kun i Nærheden af disse, nemlig saadanne, der tjene som Mellemled for værtskiftende Snyltesvampe, saasom Berberis, Vrietorn, Oksetunge, Krumhals o. fl. Enkelte kunne øve megen skadelig Indflydelse ved Krydsning med dyrkede Planter, saasom Vild Gulerod, Agerkaal o. fl. Snyltende Planter, hvoraf der især forekommer talrige Svampeformer, ere paa en vis Maade ligeledes at betragte som Ukrudt, idet de leve paa selve de dyrkede Planter, tage deres Næring af disse og foranledige Plantesygdomme, der kunne foraarsage betydelige Tab. — I det følgende tænkes dog hovedsagelig paa den førstnævnte Gruppe af Ukrudtsplanter.

Ukrudtets skadelige Virkninger ytre sig paa flere Maader. Den almindeligste bestaar i, at det foraarsager en Formindskelse af Afgrøderne, idet det berøver de dyrkede Planter Næring, Plads og Lys. Afgrøder af Sædevarer skades desuden ved, at mange Ukrudtsplanters Frø kun med stor Vanskelighed kan sorteres fra Kulturfrøet (Klinte og Kiddike fra Kornet, Rødknæ, Vejbred, Kløversilke fra Kløverfrø, vildtvoksende Græsser fra dyrkede). Visse Ukrudtsplanter have ligefrem skadelige eller giftige Virkninger paa Husdyrene eller disses Produkter (Klinte, Giftig Rajgræs, Mynte, Meldrøjer). Enkelte sammenfiltre Kornet og trække dette ned (Snerle, Snerle-Pileurt). Ukrudt forringer altid Værdien af Afgrøden, i hvilket Øjemed denne end skal bruges.

Mængden af Ukrudt veksler efter mange Forhold. Det optræder i meget forskellig Mængde i Landets forskellige Egne, stærkere paa de gode end paa de lettere Jorder, stærkere paa fugtige end paa tørre Jorder, stærkere paa humus- eller muldrige end paa sandede Jorder, som Helhed stærkere paa Øerne end i Jylland, stærkere selvfølgelig i de daarligt end i de omhyggeligt drevne Brug, stærkere hvor der drives megen Kornavl, end hvor Rodfrugter, Staldfoder o. l. dyrkes afvekslende med Kornet, i den enkelte Bedrift stærkest i Vaarsæden, sparsomst i Vintersæden. Som Helhed maa det desværre siges, at Danmarks Jorder høre til de

ureneste, der findes i hele Nord-, Vest- og Mellemeuropa. Undersøgelser og Beregninger vise, at Afgrøden i særdeles mange Tilfælde lider en Værdiforringelse paa Grund af Ukrudt fra 20 til 50, endog op til 100 Kr. pr. Td. Land, og at Ukrudtet volder det danske Landbrug et aarligt Tab af over 40 Millioner Kroner, eller omtrent lige saa meget som hele Landets Rughøst er værd.

De vigtigste Arter af Ukrudtsplanter skulle kortelig omtales. De kunne grupperes saaledes:

a. Etaarige Ukrudtsplanter spire om Foraaret, bære modent Frø i Løbet af Sommeren og gaa da ud. De fremkomme næsten kun paa vaarsaaede Marker, da de kræve Foraarsbehandling af Jorden, altsaa i Roe- og Kartoffelmarker, hvor de bor ødelægges efterhaanden, som de komme frem, i Staldfodermarker, hvor de ikke naa at bære modent Frø, naar Staldfoderet hugges i rette Tid, samt i Vaarsædmarkerne, og det er især heri, at de gøre Skade, og hvor de tillige frembringe modent Frø, idet de flestes Modningstid falder sammen med Vaarsædens. De almindeligste og skadeligste ere: Agerkaal, Agersennep, Kiddike, Gul Okseøje, („Onde Urter"), paa alle jævnt gode Agerjorder, Gaasefod („Melde"), værst i tørre Somre, Spergel, især paa Sandjord, i visse Egne tillige paa mager, let lermuldet Jord, Pileurt og Ru Svinemælk paa fugtig Jord, Agerrævehale, mest paa Lolland, Giftig Rajgræs, især i Nord- og Vestjylland, Krumhals, Værtplante for en Rustart, der optræder ødelæggende paa Korn og Græs, samt Kløversilke, der snylter paa Kløver og ødelægger denne pletvis. De formeres alle kun ved Frø, hvoraf de frembringe en stor Mængde; en eneste Plante kan frembringe fire Tusinde Frø. Flere Arters Frø, saasom Agerkaal, Agersennep, Kiddike, Gul Okseøje, Spergel, kunne henligge flere Aar i Jorden i spiredygtig Tilstand og spire da, naar de ved Bearbejdningen komme tilstrækkelig nær Overfladen. Hvad der spirer om Eftersommeren eller Efteraaret, gaar for største Delen bort om Vinteren.

b. Toaarige Ukrudtsplanter spire i Løbet af den Sommer, da Frøet modnes, udvikle i denne første Sommer kun Rødder og Blade, skyde næste Sommer Stængel og bære Frø, hvorefter de dø. De kunne derfor i Reglen ikke forekomme i Marker, der bearbejdes om Foraaret. Vintersædmarkerne og første Aars Græsmarker ere deres vigtigste Voksesteder. De skadeligste Arter ere: Klinte, Hejre, Kornblomst, Langstakket Hvene, (heraf en etaarig Form i Vaarsæden), Valmue, der næsten kun forekommer i Vintersæden (af Klinte er der i Tidernes Løb fremstaaet en etaarig „Tilpasningsform", der vokser i Vaarsæden). Kamille („Lindhardtsurt"), Vild Gulerod, Slangehoved samt Oksetunge, der ogsaa kan være fleraarig og udviser et lignende Forhold som Krumhals overfor Rust, forekomme alle fortrinsvis paa Græsmarker. De formeres alle kun ved Frø. De i Efteraaret spirede Planter overvintre.

c. Vedvarende Ukrudtsplanter have for de flestes Vedkommende paa Grund af deres særegne Formeringsmaade en ubegrænset Levetid. De ældre Dele af Planten dø bort efterhaanden, men forinden har den frembragt Afkom i Form af unge Skud, der snart blive selvstændige Planter og formere sig paa samme Maade. Oftest kunne løsrevne Brudstykker af Planten vokse videre og danne nye Planter. Herhen høre flere af vore besværligste Ukrudtsplanter: Ager-Tidsel og Ager-Svinemælk („Skørtidsel"), især i Vaarsæd paa bedre Jorder, Ensidig Klokke, der dog kun findes i faa Egne, samt Rødknæ („Syre"), især paa unge Græsmarker paa let, kalkfattig Jord, formere sig alle ved krybende Rødder, der danne Knopper, hvorfra Blad- og Stængelskud ud-

gaa. Følfod, Mynte, Galtetand, Kvik, Engrapgræs, Padderokke og Røllike forekomme saavel i Korn- som i Græsmarkerne og formere sig ved underjordiske Stængler, medens Ranunkler og Potentil (paa unge Græsmarker paa kold Jord) formere sig ved overjordiske Udløbere (ligesom Jordbær). Vedvarende men med ringere Vandringsevne ere endvidere Vejbred, Mælkebøtte og Hvid Okseøje („Præstekrave") i Græsmarkerne, samt Bynke, Skræppe og Stor Knopurt baade i Græs- og Kornmarkerne. Foruden paa de omtalte Maader formeres de fleste fleraarige Ukrudtsplanter tillige ved Frø.

Ukrudtets Spredning foregaar især paa følgende Maader:

1. Ved Selvsaaning. Før og under Indbjærgningen af Afgrøderne falder en Del af det modne Frø ud af Frøkapslerne og er dermed udsaaet. Dette finder Sted i størst Udstrækning, naar Kornet eller Høet ligger længe paa Marken, før det kommer i Hus, naar der flyttes om med Hobene, eller naar Høet gentagne Gange bliver spredt eller vendt, samt naar Sæden ligger paa Skaar nogle Dage, før det bindes. Man bør med samme Omhu undgaa at spilde Ukrudtsfrø som Korn paa Marken; thi hvad der spildes i Aar, gør Fortræd næste Aar.

2. Ved Vindens Hjælp. Der er især en Del fleraarige Ukrudtsplanter, hvis Frø spredes med Vinden ud over Markerne, saasom Følfod, Tidsel, Svinemælk, Mælkebøtte, Rapgræs, Røllike o. fl. Faren ved Følfodens og Tidslens Formering ved Frø er vel ikke saa stor som ofte antaget, idet Følfodfrøet kræver temmelig rigelig Fugtighed for at spire, og Tidslen frembringer i Reglen kun forholdsvis lidt spiredygtigt Frø, idet en lille Fluelarve ødelægger en stor Del af dette i ganske ung Tilstand. Til Gengæld kan forholdsvis faa Planter af disse Arter i Løbet af faa Aar brede sig meget stærkt. Da saadanne Planter, hvis Frø spredes af Vinden, ikke alene vokse paa de dyrkede Marker, men tillige paa Vejkanter, ved Hegn, Grøfter, Gærder, Stakkepladser o. s. v., er der al Grund til at have et vaagent Øje med Plantevæksten i Markernes Omgivelser.

3. Ved urene Sædevarer. Ved Undersøgelse af indsamlede Sædekornprøver er det godtgjort, at der ofte udsaas meget urent Sædekorn. Der bruges ikke sjældent Sædekorn, der er saa slet renset, at der med Udsæd af 200 Pund paa 1 Td. Land udsaas 20—30 indtil over 50 skadelige Ukrudtsfrø pr. □ Al. Det er især Kiddike, Klinte, Hejre, Giftigt Rajgræs, Pileurt og andet stort Frø, der saas med Kornet, men ogsaa tillige mindre Frøsorter som Agerkaal, Melde, Spergel o. l. Klinte, Hejre og Giftigt Rajgræs fremkommer overhovedet næppe, uden naar det er udsaaet med Kornet. Af Kløver- og Græsfrø ere de saakaldte „billige" Varer ofte saa urene, at der med 25 Pund Udsæd pr. Td. Land udsaas 50 Ukrudtsfrø og langt derover pr. □ Al. Det er især Rødknæ, Kamille, Vejbred, Kløversilke og Vild Gulerod, der herved udbredes; den sidstnævnte har i de senere Aar bredt sig meget stærkt paa Græsmarkerne med urent Frø. Den første Betingelse for at faa Ukrudtet udryddet er, at Landmanden ikke selv udsaar Ukrudtsfrøet paa sine Marker, men anvender rene Sædevarer.

4. Med Gødningen. Det med Afgrøderne hjemførte Ukrudtsfrø finder let Vej til Møddingen og med Gødningen ud paa Marken. Hvor Sæden opfodres utærsket, kan Gødningen, som Undersøgelser have vist, indeholde saa meget Ukrudtsfrø, at der med 20 Læs Gødning pr. Td. Land udsaas indtil 700 Ukrudtsfrø pr. □ Fod, og dette har ingenlunde tabt Spireevnen ved at passere Kvægets Fordøjelseskanal. Med Avner

og Strøelse kommer ligeledes en Mængde Ukrudt i Møddingen, og frarenset Ukrudtsfrø kastes ofte ud i Gaarden til Fjerkræet og ender tilsidst paa Møddingen. *At blande ukrudtsholdigt Affald i Møddingen er ensbetydende med at udsaa Ukrudtet paa Marken.*

5. *Med Mergelen.* Hvor Mergelen findes nær ved Overfladen, kan den indeholde ikke lidt af Tidslens og Padderokkens underjordiske Formeringsorganer, der med Mergelen føres ud over Marken. Paa samme Maade gaar det med Mergel, der har ligget opgravet i længere Tid. Selv om den er ren ved Opgravningen, bliver den ofte ved et Par Aars Henliggen gennemvævet af de nævnte Ukrudtsplanter og tillige i høj Grad af Følfod; ved Fyldningen og Spredningen rives disse i smaa Stykker, hvoraf hvert udvikler sig til en Plante. Merglingen har saavel paa denne som paa anden Maade især bidraget meget til Følfodens Udbredelse, fordi man ikke har haft Øje for at forebygge denne Ulempe derved*). *Ren Mergel er af ligesaa stor Betydning som ren Gødning.*

6. *Med Agerdyrkningsredskaberne.* Følfod, Tidsler, Kvik og flere andre vedvarende Ukrudtsplanter optræde fra først af i smaa Pletter paa Marken. Brudstykker heraf løsrives ved Bearbejdningen og slæbes især med Harven over hele Marken. Særlig er Følfoden indrettet til denne Spredningsmaade, og det er ogsaa først i den nyere Tid, siden Foraarspløjningen er bleven indskrænket og afløst af stærk Harvning, og navnlig siden Svenskharven er bleven almindelig udbredt, at Følfoden har bredt sig stærkt. Blot der i en Udkant af Marken, ved en Grøft, en Mergelgrav el. l. findes en Koloni af Følfod, forsynes let hele Marken hermed ved Svenskharvens Hjælp. Dette Redskab, der har spillet en saa stor Rolle i vort Jordbrugs Udvikling, saa længe man intet bedre havde, *egner sig i Virkeligheden bedre til at udplante end til at udrydde Rodukrudtet;* hvad den slæber med sig, slipper den nemlig *under Jorden* i Stedet for at lægge det ovenpaa Jorden; dette gør *Joghs Harve* betydeligt bedre.

Da Ukrudtsarterne ere saa forskellige i deres Optræden, Formerings- og Udbredelsesmaade, forslaar en enkelt Forholdsregel imod det ikke. Ligesaa lidt forslaar det at gaa paa Jagt efter denne eller hin bestemte Art. Det er *Ukrudt i Almindelighed, Principet Ukrudt,* man maa tage Forholdsregler imod, og det paa mangfoldige Steder i Bedriften. Naar vi i det følgende skulle omtale de *vigtigste Midler til Ukrudtets Udryddelse,* skal denne Omtale derfor heller ikke bestaa i at give Raad til Udryddelse af hver enkelt Art især, men i at paapege de Arbejder og Forhold i Driften, ved hvilke man særlig maa have Opmærksomheden henvendt paa Ukrudtet og se at komme dette til Livs. De vigtigste Punkter i denne Henseende ere følgende:

1. *Sædskiftet.* Principet heri maa være, at der efter en Afgrøde, der tillader en rigelig Udvikling af Ukrudt, følger en Afgrøde, der giver Lejlighed til at rense Jorden. Vaarsædmarkerne ere Ukrudtets bedste Planteskoler. Det første Aar, der er Vaarsæd, vil der altid komme en Del Ukrudt, der næste Aar, hvis der da atter kommer Vaarsæd, vil kunne give den ti- til hundreddobbelte Mængde, og Jorden vil hermed være grundigt forurenet, lige til der atter kommer Vaarsæd. Med et Sædskifte som følgende vil det være umuligt at holde Jorden ren: 1) Brak, 2) Rug, 3) Byg, 4) Byg, 5) Havre, 6—7 Kløver og Græs. Langt bedre vil det gaa paa følgende Maade: 1) Brak, 2) Rug, 3) Byg, 4) ½

*) Om denne skadelige Plantes Udbredelse og Udryddelse henvises til Statskonsulent P. Nielsens fortrinlige lille Skrift: „Om Ukrudtsplanten Følfod“. Faas i Boghandelen for 25 Øre.

Roer og $^1/_2$ Staldfoder, 5) Havre, 6—7 Kløver og Græs. Har man Jorden ren og kan indsætte en stor Besætning, saa man er Herre over Gødningsspørgsmaalet, kan man uden Brak holde Jorden ren ved følgende Sædskifte: 1) Grønjordshavre, reolpløjet, 2) Staldfoder, 3) Vintersæd, 4) Byg, 5) Roer, 6) Havre, 7) og 8) Kløver og Græs. Under alle Omstændigheder maa Driften lægges saaledes, at der ikke kommer to modne Vaarsædafgrøder efter hinanden.

2. Brakbehandlingen. Før man har Jorden ren, maa man være varsom med at afskaffe Brakken, om end Idealet stadigt maa være at komme bort fra denne kostbare Proces, der optager 400,000 Tdr. Land her i Landet, hvorpaa der burde og kunde avles 100 Millioner Tdr. Rodfrugter til en Værdi af halvt saa mange Kroner. Af en saa kostbar Behandling maa man fremfor alt sikre sig den tilsigtede Nytte, at faa Jorden omhyggelig renset, og man maa være klar over, at det er i Brakmarken, at Hovedslaget mod Ukrudtet skal føres. Principet maa være at kalde saa mange Ukrudtsafgrøder frem som muligt og ødelægge dem efterhaanden. Fremgangsmaaden maa rette sig noget efter Ukrudtets Art. Er det fortrinsvis Frøukrudt, man plages af, maa hver Bearbejdning slutte med stærk Tiltromling. Naar Marken derefter er bleven jævn grøn, men før noget er i Blomst, maa der pløjes, hvilket hver anden Gang godt kan gøres med Skrælleplov, derpaa letharves og tromles, for atter at pløjes, harves og tromles, saasnart den paa ny grønnes o. s. v. Er Sommeren ikke for tør, kan der paa denne Maade ødelægges 6—8 Afgrøder, hver paa 1—3 Millioner Planter pr. Td. Land. Udgør derimod Tidsler, Følfod, Kvik o. l. Rodukrudt Hovedmassen, maa Marken aldrig blive grøn. Naar man nemlig kan hindre disse Planter i at danne grønne Blade, ville de snart gaa til Grunde; men faa de Lov til at skyde grønne Skud forud for hver Pløjning, faar man dem aldrig udryddet. Saasnart man ved at gaa ind over Marken finder det første lille grønne Skud af en Tidsel eller Følfod, er det paa høje Tid at pløje, thi der staar da Millioner af blege, saftige Skud lige under Jordoverfladen, som i Løbet af de nærmeste Dage ville være oppe, og som efter endnu nogle saa Dage ville have tilberedt saa megen Næring til Formeringsorganerne, at det nu ikke skader Planten at blive skaaret af med Ploven. Der maa altsaa pløjes, før Skuddene komme over Jorden. Har man en nogenlunde ligelig Blanding af Rod- og Frøukrudt, maa man gaa en passende Middelvej: ikke pløje, før der er nogenlunde rigeligt Frøukrudt spiret, men heller ikke vente, til Tidslen og Følfoden staar med kraftige Bladskud, da Brakbehandlingen dog i første Linie maa tage Sigte paa disses Udryddelse, medens Frøukrudtet noget bedre kan forfølges andre Steder i Driften. Hvor tidt en Brakmark skal pløjes, kan ikke siges; den maa pløjes, saa tidt der er Anledning dertil, og Ploven maa efterfølges af Harven og fremfor alt af Tromlen.

3. Foraarsbehandlingen. Hvorvel man i Almindelighed bør undlade Foraarspløjning, vil det dog ofte være rigtigst at foraarspløje, hvor Jorden er stærkt befængt med Tidsler og Følfod. Har man mest Frøukrudt, maa Skorpen løsnes saa tidligt som muligt med Letharve eller ved Slæbning med et Brædt. For Kvik kan Jorden renses næsten fuldstændigt i Løbet af faa Dage ved flittig Brug af Foghs Harve, der efterhaanden stilles til større Dybde. Dette Redskab trækker alle „Kvikrødder" („Sener") ovenpaa, og de kunne da om fornødent rives sammen og køres bort. Bedst Virkning gør Harven ved, at man kører i vekslende Retninger. I øvrigt gælder det ogsaa af Hensyn til Ukrudtet at faa Jorden saa bekvem som muligt til Saaningen, idet Sæden da spirer baade

hurtigst og rigeligst og bliver derved bedst i Stand til at holde Ukrudtet nede.

4. Gødningen. Som foran nævnt, maa der vaages nøje over, at der ikke kommer Ukrudt i Møddingen. Da Avlsplanterne bedre kunne drage Fordel af rigelig Gødning end Ukrudtsplanterne, kan det være rigtigt at gøde særlig urene Pletter i Marken meget stærkt, idet Kornet da ofte bliver i Stand til at kvæle Ukrudtet, hvor dette ellers vilde faa Magten. Mangel paa Gødning giver urene Marker, men jo bedre man er Herre over Gødningsspørgsmaalet, des bedre kan man beherske Ukrudtet.

5. Udsæden. Man bør, som forom omtalt, bruge fuldstændig rene Sædevarer. Det Ukrudt, der udsaas med Sæden, faar de gunstigste Spiringsvilkaar. Dernæst bør Sædekornet sorteres godt, da de største Korn give de største og stærkest voksende Planter. Det er endvidere ved Forsøg godtgjort, at Behandling af Sædekornet med forskellige Pirrings- og Udblødningsmidler, saasom varmt Vand eller „Cerespulver", fremskynder Spiringen og Væksten og bidrager til, at Kornet faar et Forspring for Ukrudtet. Ethvert Middel, der fremmer Afgrødens Vækst, tjener derigennem til at hæmme Ukrudtet.

6. Saaningen. Meget urene og især kolde Jorder bør ikke besaas for tidligt; jo tidligere man saar, desto længere Tid medgaar til Spiringen, og des lettere faar Ukrudtet Overhaand. En rigelig tyk Udsæd bidrager til at trykke Ukrudtet, medens dette bliver kraftigere, hvor Bestanden af Nytteplanterne er sparsom. Radsaaning anbefales ofte af Hensyn til Markens Renholdelse. Det maa dog erindres, at Radsaaning uden Radrensning ingen Nytte gør i den Henseende. Man maa derfor radsaa med mindst 6 Tommer Afstand og rense en eller to Gange med Heste- eller Haandhakke.

7. Afgrødernes Renholdelse. Betydningen af en udstrakt Rodfrugtdyrkning er alt nævnt. Men skal denne gøre den tilsigtede Nytte over for Ukrudtet og i det hele bringe de Fordele, den kan, da maa Roemarken passes med den største Omhu. Det gælder ikke alene om at holde Roerne rene paa Forsommeren, men hele Sommeren og Høsten igennem. Dette gælder selvfølgelig ogsaa for Kartoffelmarken. I Roe- og Kartoffelmarken maa der aldrig ses blomstrende Ukrudt. Men selv i Korn- og Bælgsædmarkerne bør man ikke opgive at rense. Tidsler og Følfod begynde gerne med at optræde paa ganske smaa Pletter. Saadanne bør ubetinget renses enten ved Lugning eller ved Opgravning med Greb. Rensning i Tide af saadanne Pletter kan ofte forebygge, at større Dele af Marken forurenes. Stikling af Tidsler gør nogen Nytte; bedre er det at trække dem op med Hænderne. Al Lugning af Rodukrudt bør ske, naar Jorden er godt opblødt. Mindre Pletter af Frøukrudt bør ligeledes bortluges. Med et Haand-Lugeapparat*) kan gøres nogen Nytte; til store Marker haves Lugemaskiner til Hestekraft. Man bør aldrig gaa forbi en Ukrudtplante paa sin Mark uden at bukke sig ned og rykke den op.

8. Uskadeliggørelse af frarenset Ukrudtsfrø. Det er, som tidligere omtalt, af stor Betydning, at der ikke ad nogen Vej kommer spiredygtigt Ukrudtsfrø i Møddingen. For at undgaa dette, maa der saa vidt muligt ikke bruges ukrudtsholdigt Foder af nogen Art. Fremfor alt bør man ikke opfodre utærsket Sæd („Skaftekorn")**). Dernæst bør al

*) Faas hos Th. Rom, Kjøbenhavn V., for 9 Kr.

**) At dette ogsaa i anden Henseende er meget uøkonomisk fremgaar af, at der ved Undersøgelser af Staldgødning fra Besætninger, der vare fodrede med utærsket Sæd, fandtes saa mange hele Kerner, at der med 20 Læs Gødning førtes 600 Pund ufordøjet Korn ud paa hver Td. Land.

ukrudtsholdig Frarensning gøres uskadelig. Hvad der egner sig til Opfodring, bør koges, og hvad der ingen Værdi har, bør enten nedgraves eller brændes.

9. Renholdelse af Omgivelserne. Trods al Paapassenhed paa alle ovennævnte Punkter kan man dog faa Markerne stærkt forurenede, hvis man ikke stadig holder et vaagent Øje med Omgivelserne, idet mange skadelige Arters Frø føres ind over Markerne fra Veje og Jærnbaner, Grøftekanter, Hegn og Gærder, Stakkepladser, Mergelgrave, Stenbunker o. s. v. Afhugning i rette Tid 2—3 Gange aarlig af alle saadanne Steder, samt Fjernelse straks efter af det afhuggede udgør et aldeles nødvendigt Led i Bestræbelserne for Ukrudtets Udryddelse. Den private Virksomhed vil her som oftest ikke forslaa, og denne vigtige Side af Renholdelsen bliver neppe gennemført, førend den tages op af særlige Foreninger med dette Formaal, af Landboforeningerne eller af Kommunerne. Offentlige Foranstaltninger under en eller anden lempelig Form vilde utvivlsomt ogsaa her være paa sin Plads.

Det er ikke for meget sagt, at Jordernes Renholdelse for Tiden er vort Agerbrugs svageste Punkt, og vi gaa snarere tilbage end fremad paa dette Omraade. Der var en Tid, da man plejede at vurdere en Landmands Dygtighed efter hans Brakmarks Udseende. Erfaring viser, at man nu med megen Ret kan benytte Jordens Renhed som Maalestok for Landmandens Dygtighed.

Forsøgsstationen ved Lyngby, 17. Februar 1896.

K. Hansen.

Biavl,

en kortfattet Vejledning for de smaa Hjem til at indvinde en forholdsvis betydelig Indtægt af de flittige Honningbier ved ringe Arbejde og Udgift.

Hans Erslev, Kallundborg.

---

1. I enhver god Bifamilie findes om Sommeren 3 Slags Bier, nemlig Dronningen, Arbejderne og Dronerne. Dronningen (se Fig. 1) er den eneste fuldt udviklede Hunbi i Familien. Den er i Almindelighed Moder til alle de øvrige Bier i Samfundet. Om Sommeren i Maj og Juni kan den lægge fra 1000 indtil over 3000 Æg i hvert Døgn. Det er meget vigtigt for Familiens Trivsel, at Dronningen er meget frugtbar. Den kan vel leve i 5—6 Aar; men ved en vel dreven Biavl bør den ikke blive mere end lidt over 3 Aar gammel, da dens Frugtbarhed efter den Tid aftager stærkt, og derved taber Familien Evnen til at samle et stort Honningforraad. — Arbej-

Fig. 1.

derne (se Fig. 2) ere ufuldkomne Hunner, der i Almindelighed ikke lægge Æg. Derimod ere de fortrinlig skikkede til en Mængde andre Arbejder. Om Sommeren kan der i en god Bifamilie findes mange (20—30) Tusinde saadanne Arbejdere. Det er dem, der frembringe

Fig. 2.

Voxet, bygge Tavler deraf, opamme Yngelen, indsamle den søde Blomstersaft og forvandle den til Honning. Om Foraaret og Sommeren leve de kun 4–6 Uger, derfor maa der stadig frembringes ny Yngel til at erstatte dem. De Arbejdere, der udklækkes i Slutningen af Sommeren, leve dog gjennem hele Vinteren, i hvilken Tid der kun udføres lidet Arbejde, nemlig Frembringelse af Varme. — Dronerne ere Hanner (se Fig. 3). De fremkomme om Foraaret og Forsommeren i et Antal af et Par Hundrede i hver Bifamlie. Ved Slutningen af Sommeren dræbe Arbejderne Hanbierne (Droneslaget).

2. At begynde Biavl. Tidligere holdt man her i Landet Bierne udelukkende i Straakuber. Ved Sommerens Slutning udvalgte man de tungeste og de letteste Kubestader. Bierne i disse dræbte man med Svovldampe for at høste Kubernes Indhold af Honning og Vox. De øvrige Kubefamilier overvintrede man til Fortsættelse af Avlen næste Aar. Denne Methode maa nu betragtes som fuldstændig forældet, da Biavl i Kunststader med bevægelige Tavler kan give et langt større Udbytte.

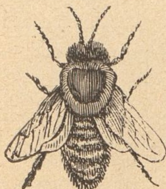

Fig. 3.

Derfor agte vi i denne Afhandling kun at anbefale den sidstnævnte Slags Biavl. Af Kunststader findes der dog flere forskjellige Slags, nemlig Højstader og Trugstader. Da de sidstnævnte ere lettest at behandle, bør man vælge disse. I Trugstaderne kan man anvende 3 forskjellige Rammestørrelser. Vi foretrække Lavnormalrammen (Erslevstadet), der maaler 14" i Bredden, $8^1/_4$" i Højden udvendig under Tavlebæreren, der er $^1/_4$" tyk. I Fig. 4 ses dette Stade fremstillet. Det bestaar af et Underrum, der kan optage c. 18 saadanne Rammer, og et Overrum, der i flere smaa, tynde Kasser (Magasiner) kan optage et lignende Antal af saadanne Rammer, eller dobbelt saa mange Halvrammer, der kun ere halvt saa høje.

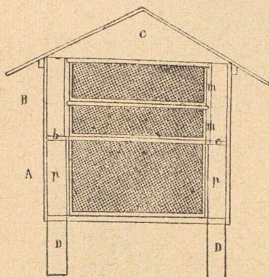

Fig. 4.

Man bør helst begynde Biavl med mindst 2 Stader, højst 5—6. Den ene Bifamilie kan nemlig ofte hjælpes med Bygning eller

Yngel fra den anden; men den begyndende Biavler begaar ofte væsentlige Fejl i Driften, derfor bør man ikke begynde med altfor mange Bier. Man kan billigst faa Bier til Kjøbs om Efteraaret hos Kubebiavleren, naar denne er i Færd med at kvæle Bierne i de Stader, der skulle „tages op". Man kan da for nogle faa Kroner kjøbe en af de mindst vægtige Kuber med Bier, fodre dem, saaledes at de kunne overvintre, og derpaa det næste Foraar overføre dem i et Trugstade. Denne Fremgangsmaade kan dog kun tilraades Begynderen, hvis han i Nærheden har en øvet Biavler, der vil hjælpe ham med at vælge en god Kubefamilie og med at opfodre den. Har man ikke en saadan Raadgiver, da bør man helst begynde om Foraaret med at kjøbe en godt overvintret Kubefamilie eller om Sommeren med at kjøbe en god Sværm. Det sidste er det letteste for Begynderen, da Sværmen uden videre kan rystes ned i Stadets Underrum, naar dette forud er besat med et passende Antal (5—7) Rammer, der ere forsynede med Vox-Ledere (Begyndelses-Strimler), som ere fastklæbede med Vox paa Undersiden af Tavlebærerne, eller udstyrede med hele Kunsttavler, der baade ere fastloddede i Rammerne og tillige yderligere befæstede der ved Hjælp af fin, fortinnet Jærntraad. Foroven dækkes Tavlebærerne med smalle Brædder eller med et enkelt Lag Voxdug med den malede Side nedad. Ovenpaa dette lægges nogle Lag Sækketøj for at hindre Biernes Varme fra at undslippe foroven. Naar Sværmen saaledes er indsat i Stadet om Aftenen ved Solnedgang, vil den allerede i Løbet af Natten begynde med at bygge Voxtavler. Den følgende Dag flyve Bierne omkring Stadet paa alle Sider, mest foran Indgangen, for at mærke sig den ny Boligs Plads. Hvis Vejret i de nærmest følgende 14 Dage bliver godt Flyvevejr for Bierne, ville disse i Almindelighed kunne samle saa megen Nektar (Blomstersaft) og Pollen (Blomsterstøv), at de uden Biavlerens Hjælp kunne fylde de givne Rammer med smukt udbyggede Voxtavler og pleje den Yngel, som fremkommer af de Æg, som Dronningen har lagt i Cellerne. Hvis Vejret derimod i flere Dage i Træk i den Tid bliver uheldigt, blæsende eller regnfuldt, da bør Familien fodres. Hertil anvendes lyst Kandissukker, der over svag Ild opløses i den samme Vægt rent Vand (½ Pot varmt Vand til hvert Pd. Sukker). Naar Sukkeret er fuldstændig opløst, tages det af Ilden for at afkøles. Det kan da gives Bierne om Aftenen i et almindeligt 1 ℔'s Honningglas, der fyldes lige til Randen, overbindes med en Lærredsklud, der dækkes med et lille Bræt, medens man hurtig vender Glasset om. I denne Stilling sættes nu Glasset i en dertil passende Aabning, som man forud har udskaaret i Dækket over Bierne, saaledes at Glassets Munding kommer til at staa paa 2 Tavlebærere lige over en Tavlegang (Mellemrummet mellem 2 Rammer). — En saadan Sværm vil i Almindelighed kun give et ringe Udbytte eller slet intet Overskud i den første Sommer.

Derfor foretrække mange at begynde Biavl ved tidlig om Foraaret, i April eller Maj, at kjøbe et godt overvintret Kubestade. Dette kan da i Maj sættes til Nedbygning i det ovennævnte Stade. Dette Arbejde foretages paa en smuk Dag midt paa Dagen. Kuben gives et Pust Røg ind ad Flyvehullet. Derpaa brydes den løs fra sit Bundbræt og vendes om med Toppen nedad i en Spand. Ved at jage Bierne ned mellem Tavlerne med et Par Pust Røg søger man nu at opdage, hvor langt de i Kubens oprette Stilling nederste Yngelceller findes. Dertil bortskæres nemlig først Kuberanden og derefter hver enkelt Tavle. Kunststadet opstilles nu paa Kubestadets gamle Plads med Indgangen nøjagtig paa samme Sted, hvor Kubens Indgang tidligere befandt sig. Underrummet forsynes med 4 Rammer, der ere udstyrede med hele Kunsttavler. Bagved indskydes Glasdøren og bagved denne befæstes tværsover Underrummet et lille Bræt, der kan dække den Del af Kubens Munding, som naar ud bagved Glasdøren. Nu vendes Kuben og stilles i opret Stilling paa Rammerne saaledes, at Kubens Tavler vende modsat Rammerne. I et heldigt Honningaar kan en Bifamilie paa denne Maade efterhaanden udbygge hele Stadets Underrum (14—16 Tavler), og i Slutningen af Juli Maaned vil da al Yngel findes i Rammerne, medens Kuben kun indeholder Honning. Denne kan da borttages og høstes, efter at man først har drevet de fleste Bier ned fra Kuben i Underrummet ved Hjælp af Røg.

3. Ved Biernes Behandling bør man helst altid beskytte Hovedet og Halsen ved Hjælp af et mørkt Slør, (se Fig. 5) der befæstes omkring Hattepullen ved Hjælp af en elastisk Snor og forneden stoppes ind under Frakkekraven. Saa længe man endnu er meget ængstelig, kan man tillige beskytte Hænderne med Gummihandsker; men naar man senere bliver mere øvet, bør man undvære Handskerne, da de sinke Arbejdet. Man kan ikke undvære et Middel til at skræmme Bierne. Hertil anvendes i Almindelighed Tobaksrøg enten af en Pibe med en Tud i Dækselet eller af en Røgblæser, der særlig passer for Ikke-Røgere. I øvrigt ere Bierne, naar de behandles roligt, uden Stød eller altfor hurtige Bevægelser, og uden Frygt, langt mere godmodige, end de almindelig anses for. Bliver man stukket, bør man strax se at faa Braadden ud af Saaret og derefter lægge lidt fugtig Jord derpaa; men ellers tage det roligt. Jo oftere man bliver stukket, des svagere vil Virkningen af Stikkene efterhaanden blive. Øvede Biavlere kunne taale mange Stik, uden at de saarede Legemsdele svulme op.

Fig. 5.

4. Naar man efterhaanden har overvintret Bifamilier, der kunne møde frem med en stor Arbejdsstyrke i det tidlige Foraar, vil man kunne høste Udbytte af dem i Løbet af Sommeren. Yngelen er i Almindelighed nederst og forrest i Stadet, medens Honningen samles øverst og bagest. Naar en hel Ramme bliver fyldt med Honning og hver enkelt Celle forseglet med et Voxlaag, kan man høste denne Tavle, idet man løfter den op, børster Bierne ned i Stadet med en blød Børste og bærer Rammen ind i et Kammer, hvor den skrælles, idet man med en skarp Kniv afskærer Cellelaagene paa begge Sider. Honningen kan da udtømmes i en Udslynger og Tavlen hænges tilbage til Bierne for paany at fyldes med Honning.

Efterhaanden som Bimængden i et Stade voxer i Slutningen af Foraaret og den første Del af Sommeren, maa man udvide den Plads, de have Adgang til, ved enten at indhænge tomme, hengjemte Tavler eller Rammer med hele Kunsttavler til dem. Medens Nætterne endnu ere kolde, bør man kun udvide med en eller to Tavler ad Gangen. Senere, naar Vejret er blevet rigtig varmt og Honningtrækket godt, kan man paa én Gang udvide med et „halvt“ Magasin, der indeholder 6—8 Halvrammer, eller med 3—5 Helrammer paa én Gang. Det omtalte Stade (Fig. 4), der rummer 36 Helrammer, er saa stort, at en Bifamilie endogsaa i gode Biaar meget sjældent vil behøve mere Plads. Skulde dette hænde, da kan man skaffe denne tilveje enten ved Paasætning af endnu et Magasin eller ved Udslyngning af nogle forseglede Honningtavler. Ellers foretrække vi i Egne, der kun have ét Hovedtræk (ved Midsommertid), at foretage hele Honninghøsten paa én Gang. Derved spares en Del Arbejde, og Honningen vinder i Godhed ved saaledes i længere Tid at befinde sig i Staderne. I Egne, der tillige have et stort Eftertræk paa Boghvede og Lyng, maa Honninghøsten mindst foretages paa 2 forskjellige Tider.

Naar Trækket aftager stærkt, maa Pladsen i Staderne atter indskrænkes, idet de udslyngede Tavler da kun indhænges til Bierne for at slikkes rene, hvorefter de atter udtages for at gjemmes. Man bør dog allerede ved Afslutningen af Egnens sidste store Træk, altsaa ved den egentlige Honninghøst, gjøre sig bekjendt med, hvor megen Honning enhver Bifamilie har i Yngelreden. Dennes Tavler skulle Bierne nemlig beholde Vinteren igjennem, og deri maa derfor findes 24—30 Pd. Forraad; thi saa meget kræver enhver Bifamilie til sit Underhold i den Del af Aaret, da Bierne ikke kunne indsamle Honning. Dette Forraad bør mindst indeholde 8 Pd. Honning. Resten kan gives som Kandissirup ved Fodring i August eller September.

Naar denne Fodring er endt, foretages den egentlige Indvintring af Bierne derved, at Pakningen foroven forøges betydelig enten ved flere Lag Tæpper eller Klude eller ved en 3—4“ tyk Hakkelsepude. Denne Pakning bør dog være saaledes indrettet, at man uden at for-

styrre den i den kolde Foraarstid kan fodre Bierne med „Kandiskage" eller med hengjemte Honningtavler. Derfor dannes midt i Hakkelsespuden en 4—5" bred Aabning, der kan lukkes med en Prop af Klude, naar den ikke benyttes til Fodring. Ogsaa bagved Vinterlejet kan det være rigtigt at pakke med en Hakkelsespude eller en Pakramme; men denne bør da mangle $^1/_2$" i at naa Bunden, fordi det er af stor Vigtighed for Biernes gode Overvintring, at Vinterlejet har rigelig Tilgang af frisk Luft. Denne kan komme ind ad Stadets Indgang, som derfor om Vinteren bør være aaben i mindst 6" Bredde; men Luftstrømmen bør tillige have en Udgang bagved Vinterlejet; derfor løftes det Glasindskud, der begrænser Biernes Sæde bagtil, $^1/_8$" op fra Bunden, saa at Luften kan bevæge sig ud under dette Indskud og Bagpakningen, op igjennem Stadets 2 Tagventiler.

Sne kan om Vinteren blive en farlig Fjende for Bierne, hvis disse nemlig af Solstraalerne lokkes ud og omkomme af Kulde. Faren i den Henseende er dog ikke stor i Begyndelsen af Vinteren, da Bierne endnu ikke føle stærk Trang til at komme udenfor Stadet for at befri sig for de Excrementer, der efterhaanden samle sig i deres Tarme. Naar Bierne have sundt Foder i deres Bolig, kunne de dog godt taale at forblive der om Vinteren uden Udflugt i 2—3 Maaneder. Det er derfor meget heldigt for dem, hvis Vejret i Januar eller Februar tilbyder en Udflugt paa snefri Jord. Hvis Jorden derimod er dækket med Sne, bør man søge at hindre en saadan Udflugt, ikke ved at lukke Indgangen, men ved at skygge for den med et bredt Bræt, der opstilles skraat 2—3" fra Indgangen, saaledes at det holder Solens Straaler borte fra denne. Saa snart Jorden derimod paa den Aarstid er snefri, bør man fjærne dette Skyggebræt for netop at fremkalde Udflugt, hvis Vejret skulde blive passende dertil.

Om Vinteren bør man saa vidt muligt undgaa at forstyrre Bierne, dog kan man én Gang om Maaneden forsigtig rense Indgangen med en blød Pind, for at ikke døde Bier og Smuld skal hindre Luftens Adgang til Bierne. Hvis stærkt Snefald i længere Tid begraver Staderne og tilstopper Indgangen, bør Sneen fjærnes i det mindste fra Stadets Forside.

Naar Vejret atter bliver mildt om Foraaret, bør man paa den første stille Dag rense Stadets Bund med en bred Kniv eller Spatel og undersøge, om Bierne endnu have tilstrækkeligt Forraad. Dette kan ses ved kun at fjærne Pakningen foroven, løfte den bageste Halvdel af det nederste Tæppe og give Bierne et Pust Røg. Det tilbageværende Forraad vil nemlig altid findes øverst i Tavlerne. Kan man da se forseglede Forraadsceller, navnlig paa de midterste Tavler, behøver Familien endnu ikke at fodres. Mangler der derimod Forraad i de midterste Tavler, da bør Bierne fodres. Saa længe Vejret endnu er saa koldt, at Bierne ikke omtrent daglig kunne flyve ud, maa man

fodre med Kandiskage eller med hengjemte Honningtavler, der i Klump af c. 1/2 Pd.s Vægt indlægges i Foderaabningen saaledes, at Bierne have fri Adgang dertil; men ovenpaa Foderet maa der pakkes omhyggelig med Klude. Denne Fodermængde kan fornyes, naar den er fortæret (Kandiskage laves af lyst Kandis, der over svag Ild smeltes med 1/2 Pægl Vand til hvert Pd. Sukker. Ved Afkøling størkner dette til en sprød Masse). Naar Vejret senere tilbyder jævnlig Udflugt for Bierne, kan man fodre med flydende Foder (se foran), indtil Naturen tilbyder Bierne tilstrækkelig Næring.

Hermed have vi saa kortfattet som muligt givet Hovedtrækkene i Biavlerens Arbejde. Den, som for Alvor kommer ind paa denne lønnende og interessante Syssel, tilraade vi imidlertid at indmelde sig i „Danmarks Biavlerforening", aarligt Bidrag 2 Kr. Man faar da frit Foreningens Medlemsblad og Smaaskrifter, der give en Mængde Oplysninger om Biavl.

Runde Træers Kubik-Beregning.

Maal Træets Omkreds i Tommer i begge Ender, læg disse to Tal sammen og del Summen med 2, det udkomne Tal er Middel-Omkredsen. Efterfølgende Tabel viser nu, hvor mange Kubikfod Træet indeholder for hver Fod, det er langt. Multiplicer altsaa Træets Længde i Fod med det ud for dets Middel-Omfang staaende Tal, og man har dets Indhold i Kubikfod.

Omfang i Tommer.	Kb.-Fod for 1 Fods Højde.	Omfang i Tommer.	Kb.-Fod for 1 Fods Højde.	Omfang i Tommer.	Kb.-Fod for 1 Fods Højde.	Omfang i Tommer.	Kb.-Fod for 1 Fods Højde.	Omfang i Tommer.	Kb.-Fod for 1 Fods Højde.
16	0.1415	33	0.6021	50	1.3823	67	2.4734	84	3.9013
17	0.1599	34	0.6386	51	1.4381	68	2.5566	85	3.9947
18	0.1791	35	0.6773	52	1.4968	69	2.6323	86	4.0891
19	0.1996	36	0.7176	53	1.5531	70	2.7092	87	4.1849
20	0.2211	37	0.7569	54	1.6123	71	2.7872	88	4.2681
21	0.2438	38	0.7984	55	1.6721	72	2.8662	89	4.3795
22	0.2676	39	0.8409	56	1.7326	73	2.9469	90	4.4785
23	0.2923	40	0.8856	57	1.7964	74	3.0276	91	4.5785
24	0.3185	41	0.9291	58	1.8599	75	3.1100	92	4.6799
25	0.3456	42	0.9753	59	1.9246	76	3.1935	93	4.7820
26	0.3737	43	1.0230	60	1.9904	77	3.2782	94	4.8858
27	0.4031	44	1.0704	61	2.0573	78	3.3638	95	4.9896
28	0.4347	45	1.1196	62	2.1253	79	3.4508	96	5.0955
29	0.4649	46	1.1699	63	2.1945	80	3.5350	97	5.2065
30	0.4976	47	1.2213	64	2.2429	81	3.6276	98	5.3101
31	0.5313	48	1.2734	65	2.3360	82	3.7175	99	5.4189
32	0.5661	49	1.3315	66	2.4086	83	3.8088	100	5.5288

Bekjendtgjørelse
om
Livsforsikring
fra
Livsforsikringsselskabet Standard.

Grundlagt Aar 1825.

Samlede Garantimidler 145 Millioner Kroner.

Selskabet arbejder under den danske Lov og tilbyder de fordelagtigste Vilkaar.

Enhver kan mod et ringe aarligt Indskud faa en Kapital udbetalt til sig selv efter et vist Antal Aars Forløb, eller en Kapital til sine Efterladte ved sin Død.

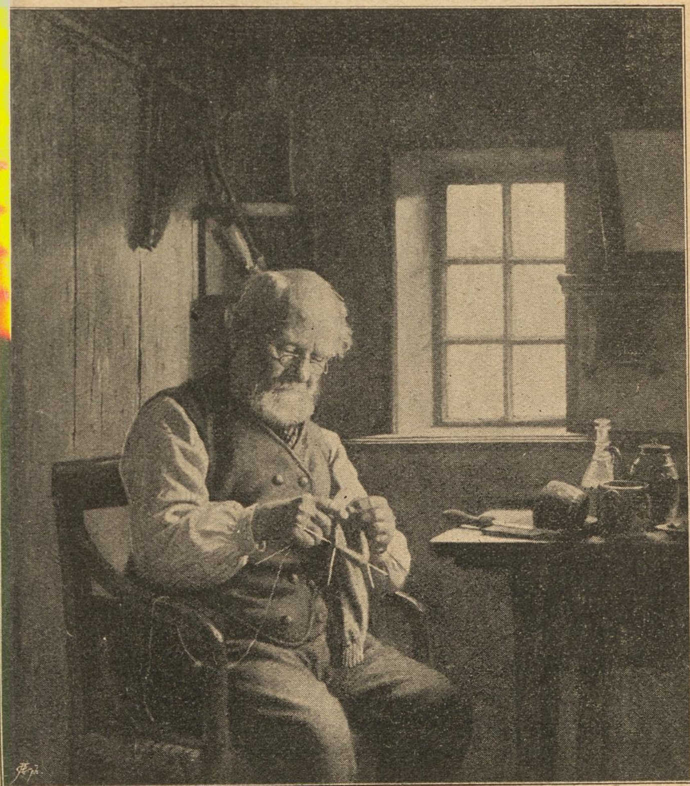
Den fulde Kapital udbetales, selv om der kun er indbetalt Præmie en Gang.

Det anbefales Enhver at indsende sin Adresse og Alder til Selskabets Kontor i Kjøbenhavn eller til Selskabets Agenter i Danmark, hvorpaa der strax gratis vil blive tilsendt Prisen for de forskjellige Forsikringsmaader.

Kontoret er i Selskabets Ejendom:

Kongens Nytorv Nr. 6, Kjøbenhavn.

(Marmor-Palæet.)

En gammel Skibsfører fra Sønderho.
(Efter Professor J. Exners Maleri.)

Broder Lystig.

En Soldater-Legende af P. Fr. Rist.

(Illustreret af Alfred Schmidt.)

Det var en Aften i April Maaned, vi laa paa Forpost udenfor Fredericia og kjedede os frygteligt. Østerrigerne saa' og hørte vi ikke noget til, paa Pikettet havde vi sovet hele Dagen, spist, røget Tobak og atter sovet. Smeden fortalte Historier, men han var en daarlig Fortæller, langsom og drævende, ingen gad høre paa ham. Han kom aldrig videre, stoppede idelig og blev ved at gjentage det samme. „Næste Dag, da saa Manden kom," fortalte han, „saa" — men saa standsede han, pattede paa Piben, spyttede og sagde igjen: „og næste Dag, da han saa kom, saa" — tilsidst gad man ikke høre paa ham, men slumrede ind, og naar man saa efter lang Tids Forløb vaagnede op, hørte man endnu Smeden snøvle: „da Manden saa kom næste Dag, der var en Fredag, saa" — —

Endelig begyndte det at blive mørkt. Dagen havde været saa lang som et ondt Aar. Netop som en af Fol-

kene resolut udbrød: „Aa, luk nu Kjæft med det Sludder, Smed!“ kom der En frem foran Træhyttens aabne Gavl. Han stod der ganske pludseligt, stille og stiv. Dugmageren opdagede ham først og gav sig til at stirre paa den mørke Skikkelse, hans Blik ledte de andres Øjne hen paa ham, og efterhaanden, men hurtigt kom vi alle til tavse at betragte ham. Det var en høj, mager, gammel Mand. Han var iført en gammel, slidt Vinterfrakke, havde en Krogkæp i Haanden og en af de lyseblaa, spidspullede Felthuer fra 1848 paa Hovedet. Hans Ansigt var lyst og stuebleget, men gjennemfuret af Smaarynker, der krydsede og stregede det igjennem lige fra de svære, hvide Bryn og ned til det lille, korte Overskæg, der hang som en Tot over Munden. At det var en gammel Soldat, kunde alle se. Han stod stiv og rank og saa' paa os og vi igjen paa ham, indtil Smeden blev kjed af det og sagde: „Hvor Fanden kommer I fra?“

„I er nok Jyder?“ spurgte han, og et pudsigt, skjælmsk Smil pyntede op i hans gamle Ansigt og samlede en Vifte af Rynker sammen om Øjnene. „I holder vel af Brændevin? Kan I gi'e en Snaps?“ Han talte med en rask Stemme, der ligesom havde bevaret sin Ungdom og endnu havde Kommandoklang i sig.

Han blev budt ind i Barakken — enhver Adspredelse i vor Ensformighed var os velkommen, selv en gammel fordrukken Bondemand.

„Kommer I udefra eller indefra?“ spurgte Skolelæreren, idet han med Piben viste ind imod Fæstningen.

„Hvis jeg skulde sige, hvor jeg kom fra, fik jeg nok at bestille, for jeg har været ude og inde i mange Lande,“ svarede han og beholdt Feltflasken i Haanden efter at have drukket.

„Væsgo, Fa'er, aa sid nør,“ sagde en ung Karl, som de kaldte Peter Føl, og rejste sig.

„Tak, lille Søn!“

„Er I ikke her fra Egnen?“

„Nej, jeg er ikke her fra Egnen.“

„Hvor er I da fra?“

„Hvor jeg er fra? — Ja, jeg er fra 48, — og jeg er fra 1813, — og jeg er fra det Sted, som intetsteds ligger, og fra den Tid, som ikke er,“ svarede han og lo med sit lune Smil.

„Saa maa I være gammel," vedblev Skolelæreren; han førte nu altid Ordet.

„Naa—aa, jeg tæller ikke mere; jeg har saa mange af Aarene, at jeg kan rutte med dem."

Det var mere Lystigheden i hans Stemme end Vittigheden i Svarene, der indtog Folkene, men de syntes godt om hans pudsige, gaadefulde Svar, og der udspandt sig en lang Samtale fuld af Latter og Munterhed.

Den gamle sad paa Bænken med Feltflasken støttet mod Knæet og svarede med Lune paa de mange Spørgsmaal, han fik.

Da tilsidst Skolelæreren sagde: „Det er da vel Løgn, at I var med i den gamle Krig?" svarede han:

„Jeg var en Synder paa nogle og tyve Aar, da jeg sloges med Kosakkerne i Holsten, og siden har det gaaet Bakke ned uden Bremse, og Bakken er lang, — men Humøret er Patent og Vognen holder."

I maa ku' fortæll' en farlig Hovn," sagde lille Peter Føl.

Den gamle tog en umaadelig Slurk af Feltflasken, rejste sig saa og saa' sig prøvende om. „Lad mig sidde her, saa skal jeg fortælle Æventyr," sagde han og gik hen i Hyttens luneste Hjørne.

„Det er smaat med Halmen," mumlede han og svøbte sine Fødder ind i det, han kunde faa fat paa. Saa fortalte han Æventyr. Hans Ansigt lyste henne i den mørke Krog, og hans klare Stemme holdt os vaagne; der blev lét meget den Nat i Pikethytten, men der blev ogsaa tidt skottet hen til den gamle i Krogen med en vis Sky eller Frygt — vi vidste ikke, hvad vi skulde tro om ham.

„Jeg var ikke mange Aar over de 20 Aar, da vi var færdige med Kosakkerne, og saa blev vi sendt hjem. Det var jeg ikke glad over. Der var gamle, graahaarede Folk, som havde ligget Soldat i henved en halv Snes Aar, der var glade, men jeg havde jo gjort mig mange Tanker om at vinde Guld og Ære, om at drikke Vin og kysse Piger, og jeg havde lige vænnet mig saadan til Svir og Brændevin, at jeg ikke duede til andet, og dog havde jeg en lille Pige hjemme i Leisten Mølle, maa jeg fortælle. Ja, for jeg er fra Leisten Mølle. Er der nogen her fra Leisten? Nej, det er der vel ikke, I er nok nordenfra Fjorden.

Naa, da saa Krigen var forbi, blev alle Landevejene

fulde. Den ene gik østpaa, den anden gik nordpaa, og det gjorde jeg da med, op i Jylland, hjemad til. Da vi havde været inde i den sidste Kro, skiltes vore Veje, og jeg stod alene paa den brede Vej og saa' ud over de flade Marker. Naa, lidt ør var jeg i Hovedet, og nu var der pludselig saa stille omkring mig, som der i Krigens Tummel ikke i lang Tid havde været; det var, ligesom jeg fra det muntre Drikkegilde var kommen ind i en Kirke. Saa stod jeg lidt og tørrede Sveden af Panden, og saa gik jeg ud ad Vejen og gik et godt Stykke; saa blev jeg tørstig. Jeg har nu

fra Barnsben altid været plaget af Tørst. Det er en dejlig Ting, naar man har noget at drikke. Og hvordan det end er gaaet, har jeg skam altid fundet noget. Jeg fik da nu Flasken frem og satte den for Munden, og saa var der En, der siger: „Skaal!" Det var en uselig gammel Soldat, der sad i Grøften og bad om en Skilling i Guds Navn.

„Ej Kammerat," siger saa jeg, „hvad har vel jeg at give dig, jeg er beafskediget ligesom du og har kun fire Styver i Lommen og mit sidste Kommisbrød. Naa, Hunger er et skarpt Sværd — vi kan jo dele."

Og saa fik han det halve Brød og de to Styver, og saa gik jeg min Vej. Men da jeg saa havde gaaet en god Mils Vej, traf jeg igjen en Soldat; det var en Invalid, der lige var sluppen ud fra Lasarettet. „Naa, Bruder!" siger jeg til ham, „du ser jo ud, som du lige var faldet ned fra Galgen, — nu skal du faa Mønt og Levemaade," og saa fik han en Del af Brødet og nok en Styver.

Vil I saa tro mig, at da jeg kom til en Landsby, var alle Ungerne og Pigerne og Karlene stimlede sammen om en Mand med et Træben, der stod og sang tyske Viser for dem. Ham kjendte jeg, det var en gammel udslidt Rytter af de holstenske Dragoner. Der kan man se, hvorledes det gaar de gamle Soldater! tænkte jeg. „Hej Bruder!" raabte jeg, „kom mal hier!" og saa fik jeg ham med ind i Kroen. Der fik vi os et ordentlig Maaltid Mad og en Flaske Brændevin, for — ærlig talt — jeg havde en gammel Sølvmark syet ind i mit Frakkefoer, og saa blev der Lystighed; den gamle stod tilsidst paa det ene Ben og hug' os alle Rytterhuggene i Luften med Træbenet, men saa faldt han om og sov, og jeg blev smidt ud, da Pengene var væk, og saa stod jeg uden for Byen med Lommerne tomme, men selv var jeg fuld.

Naa, saa tørte jeg mig om Munden og kløede mig i Hovedet og begyndte at gaa videre. Men det gik ikke godt, træt var jeg og løs paa Fødderne, skjønt Humør var der nok af, og afsted maatte jeg, men hvordan det nu gik eller ikke gik, saa linkede jeg kun saa smaat frem. Jeg syntes, Vejen rullede væk under mig ligesom en Kugle, og jeg tænkte allerede paa at lægge mig ned, saa — ja, saa mærkede jeg, at jeg havde En under Armen. „Holdt! Hvem der!" siger jeg, og saa svarer en lang, tynd Mand, hvid var han i Ansigtet, og en lang, sort Kjole havde han paa: „God Ven!" svarer han.

Saa saa' jeg, at det var en Feltskær — I ved nok, saadan hvad I nu kalder en Doktor, den Gang havde de et Barberbækken om Halsen, og ved hans Belte hang der nogle smaa, kuglerunde Flasker.

„Nej, Kammerat," sagde jeg, for jeg troede, at han vilde tigge, „nu er jeg læns, jeg har faaet min Afsked og et Kommisbrød og fire Styver i Kongens Mønt, men væk er Brød, og væk er Mønt, ærlig har jeg delt med gamle Kammerater, og nu er jeg saa tørstig, som der var en Glød

i Halsen paa mig. Her er mit Pas," sagde jeg, „kan du se, her staar, at jeg ved alle forefaldende Occasioner haver forholdet mig ærlig og tro, som det sig en ærekjær og tapper Krigsmand sømmer og anstaar. Naa, og nu vil jeg hjem til min lille Pige i Leisten Mølle; men der er lang Vej hjem."

„Lang Vej!" sagde Feltskæreren, og han talte med en Røst som inde fra en Tønde, saa dyb var den. „Kom med mig, Broder Lystig, jeg kjender en Gjenvej."

Saa véd jeg ikke hvordan — eller jeg kan ikke huske hvordan, men da jeg saa op — ja, saa var det Aften, Solen gik rød ned, og jeg stod foran Leistens hvide Mølle, og jeg hørte den lille Klokke ringe over Døren til Bagerbutikken, naar den gik op, og Lugten af det varme Brød bølgede ganske lummervarm ud til mig, ligesom da jeg var Barn. Jeg maatte holde mig fast ved det gamle Jærngelænder, da jeg kiggede ind — ja, inde i Butikken stod hun ved Disken og lo med en halvvoxen Tøs, rød og hvid var hun, velsignet og glad saa hun ud. Saa stavrede jeg op ad Trinene, skubbede Døren op, saa Klokken ringede saa gladelig, som det var et Menneske, der skoggerlo. Ja, laset og skidden var jeg, stakkels Soldat, og fuld var jeg, stakkels Knøs, og et Saar havde jeg i venstre Arm, som stank, og Skægget stod i Stubbe i mit røde Ansigt — saadan venter vel ingen Pigelil sin Kjæreste hjem fra Krigen!

Men alligevel! hun saa' længe paa mig ganske tavs, saa kjendte hun mig, og hun blev hvid i sit Ansigt som Melet i Bøtten, men da jeg talte til hende og rakte ud efter hende, saa brugte hun mange drøje Ord, jog mig bort — og saa smed hun sig over Disken og græd. Og jeg listede af.

Men fra den Dag kunde jeg slet ikke lade være at drikke, og jeg naaede ikke en eneste Dag op til hendes ringende Dør med Hjærnen klar og Personen i Orden, nej!

Saa gik der nogen Tid; jeg blev der i Byen — den meste Tid var jeg paa Kroen. —

En Aftenstund, da jeg drev ud ad Vejen, gik jeg en Mand forbi, der ligesom stod og ventede paa mig. Manden, som havde et blegt Ansigt og en lang, sort Kjortel, saa' paa mig, da jeg gik forbi, og da jeg havde gaaet et Stykke og vendte mig om, stod han endnu og saa efter mig;

et Bækken havde han om Halsen og smaa, runde Flasker ved Bæltet. Ja, min Sandten, var det ikke min Ven Feltskæreren! Jeg havde ikke tænkt paa ham siden hin Aften, da Solen gik saa rød ned. „Hej!" raabte jeg, „er du der, Bruder!"

„Ja, her er jeg!" sagde han, og saa kom han ganske langsomt hen imod mig.

Saa kom vi i Snak med hinanden, og han sagde mig mange Ting med sin dybe Stemme; men jeg forstod ham ikke rigtig. Han var examineret Doktor fra Universitetet, sagde han, men han vilde ikke kurere Folk for Penge Han gik ikke om i Verden for at søge Lykken, men for at søge Ulykken og Elendigheden og Sygdom og Saar; han vilde hjælpe og helbrede og læge og lindre, og det kaldte han at finde Lykken for sig. „Thi jo flere Saar, jeg kan hele, jo flere Smerter, jeg kan stille, jo flere Taarer, jeg kan tørre, jo større Lykke kan jeg finde," sagde han. Men tilsidst saa' han mig ind i Øjet og sagde: „Vil du følge med? Du skal blot være lystig og glad, som du plejer, og saa have Halvdelen af alt, hvad jeg fortjener?"

„Top!" sagde jeg, „jeg er din Mand. Det er et Levebrød, som jeg kan forstaa. Farvel, du gamle Brændevinskro!" raabte jeg og vinkede tilbage til Byen med min Hue. „Farvel, du Leisten hvide Mølle!" Men saa kom jeg til at tænke paa den lille Pige og blev staaende — til han tog mig i Armen og sagde: „Kom nu, Kammerat!"

Saa fulgte jeg ham i den mørke Nat og mange Dage og Nætter derpaa.

Hvor vi kom hen, søgte han bort fra, hvor der var Glæde og Fred, og hen dér, hvor Sorg og Sygdom havde tilhuse. Han nikkede mildt til de sunde, legende Børn paa Vejene og i Haverne, men saa' han dem sidde ene og stille, standsede han hos dem, fik dem til at tale med sig, og han slap ikke disse blege, lidende Børn, før han havde lindret deres Sorg, badet deres Saar, helet deres Brøst. Selv de gamle, haltende og forrevne Hunde, vi mødte paa Vejene, søgte han at hjælpe. Men naar vi kom ind i Huse og Gaarde, hvor der var Sygdom, lod han mig blive ude hos Folkene og gik selv ind til den syge. Det var da mig, som med mange raske Historier og lystige Fortællinger, Pudserier og Narrerier holdt deres Opmærksomhed fangen, fik dem til at være rolige, ja, til at le og more sig, saa

at de næsten glemte den syge derinde — til han, min Kammerat, kom ud, og faa Timer efter var der ingen Sorg eller Bekymring eller Sygdom i Huset. Saaledes helbredede han Oldinge og Børn, Mænd og Kvinder, hvor han kom frem, med lidt Salve, med nogle Draaber, med sine skarpe Knive og især med køligt Vand. Og jeg kom i saa lystig en Stemning ved at se al den Glæde, vi vakte, at mit gode Humør ret slog ud i lyse Luer, saa at han tidt sagde, at jeg var hans bedste Medicin. Det var en dejlig Tid, og da han spurgte mig, om jeg var glad, saa sagde jeg ham det.

Dog var der en Ting, som begyndte at ærgre mig, ja mere og mere, og som tilsidst ikke lod mig Ro Dag eller Nat. Han havde jo lovet mig sin halve Fortjeneste, men hvor vi kom hen, hos rige eller fattige, aldrig vilde han modtage noget, fordi han bragte dem Sundhed og Helbred, aldrig en Skærv eller Skænk eller Gave. De velsignede og takkede os, de bragte os Penge og Foræringer, Høns og Gæs og Ænder og Lam, ja vi kunde snart have været rige Folk, men han afviste det; han tog deres Velsignelser og Tak, et tarveligt Maaltid og et simpelt Leje, ellers intet, og jeg — jeg maatte ikke heller tage noget, ikke lade en Skilling glide skjult i min Lomme. Det harmede mig haardt. Hvad mente han da med den halve Fortjeneste? Nu endelig havde jeg troet at vinde Guld i Mængde; hvad hjalp det mig vel, at den rige Bonde skjænkede mig sin bedste Most i Glæde og Lystighed, naar hans brækkede Ben var lægt og hans tykke Kones Gigt var borte! Nej, Penge vilde jeg have, Lommerne fulde. Jeg kunde ikke forstaa hans Dumhed, men saadan er jo de lærde, tænkte jeg: kloge paa hemmelige Ting, men dumme i den virkelige Verden! Ak ja, de forstaar det ikke: af Mangetak døde Smedens Kat.

Saa kom vi en Dag til en stor Bondegaard, hvorfra der lød en sørgelig Skrigen og Klagen. Lænkehunden hylede i Gaarden, Katten jamrede sig paa Trappen, Køerne brølede, Hestene vrinskede, Hønsene kaglede, og Bondekonen løb grædende om og vred Hænderne: Manden var kommen syg hjem fra Marken og laa nu i Stuen og droges med Døden.

Da vi kom ind til al denne Elendighed, og min Ven havde set paa Manden, sagde han: „Vær stille, gode Kone,

jeg vil helbrede din Mand," og han tog en af sine Flasker og hældte en Slurk i Mandens Mund. Da stilledes dennes Smerter ganske, og lidt efter sov han ind i en frisk og sund Søvn.

„Ak, hvormed skal jeg lønne eder!" raabte Konen, „forlang, hvad I vil!" Men min Fælle nægtede som sædvanlig at modtage noget, og jo mere hun bød ham, des mere vægrede han sig. Da kunde jeg ikke dy mig længere, men trak ham i Kjolen og hviskede: Bruder, tag dog noget! tag dog noget! Jeg skal jo dog have Halvdelen deraf! Og Konen bragte Penge og Sølvtøj, Skeer og Krus og store Mønter, men han vilde intet modtage. Da blev jeg vred og sagde: „Aa, din dumme Pjalt, tag dog noget, vore Lommer er jo tomme, for min Skyld tag dog noget, jeg kan jo ikke leve af Halvdelen af ingen Ting!"

Men han rystede afværgende paa Hovedet og gik ud af Huset, fulgt af Konens og Mandens Velsignelser. Hunden sprang logrende i sin Lænke, Katten gned sig op ad ham paa Trappen, og Duerne flagrede kurrende om hans Skuldre. Men jeg stod et Øjeblik og kløede mig bag Øret og ærgrede mig. Da sagde Manden: „Siden I ikke en Gang vil blive hos os til Aften, saa tag i det mindste den Hare, som hænger der, og som jeg skød forleden Dag." Saa tog jeg Haren paa Nakken og sprang afsted efter min Staldbroder og raabte: „Hej! hej! der er en død Hare efter mig!"

Men han skjændte paa mig, da han saa mit Bytte, dog ganske mildt, og endte med at sige: „Siden du har taget den, maa du ogsaa selv bære den." Saa gik vi videre i den varme Sommeraften, og alt som vi gik, blev Haren mere og mere tung, ja, I kan ikke vide, hvor tung og svær, ikke som en Hare, men som en Hest eller Oxe, jeg kunde næppe slæbe den afsted. Jeg lod mig dog ikke mærke med noget, men tænkte blot: liden Byrde er langvejs tung, og da han sagde til mig: „Du springer ikke i Dag, som du plejer, du synger ikke dine lystige Soldaterviser, Broder Lystig, hvad skader dig?" svarede jeg: „Jeg er sulten, Kammerat, hjærtelig sulten, og vil du som jeg, saa bliver vi her i denne lille Skov og steger os en rigtig god Steg."

„For mig gjærne," svarede han, „men jeg forstaar mig ikke derpaa."

„Men det gjør jeg — ak Gud i Himlen, hvor mangen herlig Steg har jeg ikke lavet til i Krigens Tid. Kom, skal du se!" sagde jeg og smed den tunge Hare, som næsten trykkede mig til Jorden, i det friske Grønsvær.

„Nej," sagde han, „lav du Haren til, medens jeg gaar lidt omkring — dog," sagde han, idet han vendte sig om og hævede Fingeren, „det siger jeg dig, Broder Lystig, intet smager du af Stegen, før jeg kommer tilbage."

Saa gik han da, og nu fik jeg travlt. Hvilke Løjer var det ikke, igjen at mindes de gamle, glade Dage fra Lejren og Bivouakken! Medens jeg samlede Kvas og Kviste og hentede Vand fra Bækken i en lille Skaal, og medens jeg flaaede Haren og rensede den og brugte min jernbeslaaede Stok som Spid, tænkte jeg paa de lange Marscher i Mecklenburg og Holsten og paa Kosakkernes Lanser, som altid lurede paa os, og medens jeg tændte et godt Baal og drejede Stegen flittigt over Ilden og dryppede den med lidt Vand, tænkte jeg paa den store Lejr ved Ratzeburg, som vi maatte lade gaa op i Luer, før vi forlod den. Det var, som om det igjen var i Krigens Tid, og jeg tog til min Lomme — naa — Brændevinsflasken! ja, den havde jeg rent glemt i den senere Tid.

Haren begyndte allerede at blive mør og brun og duftede lifligt, men min Kammerat kom ikke. Saa tog jeg Stegen af Ilden, da den var færdig, og skar den for; Saften løb kraftig ud af det gode Kjød, og mine Tænder løb i Vand, men da jeg saa' det brunstegte fede Hjærte, kunde jeg ikke styre mig længer. Det er det allerlækreste paa Haren, skal jeg sige jer — jeg bed i det — hum! og jeg spiste det helt op.

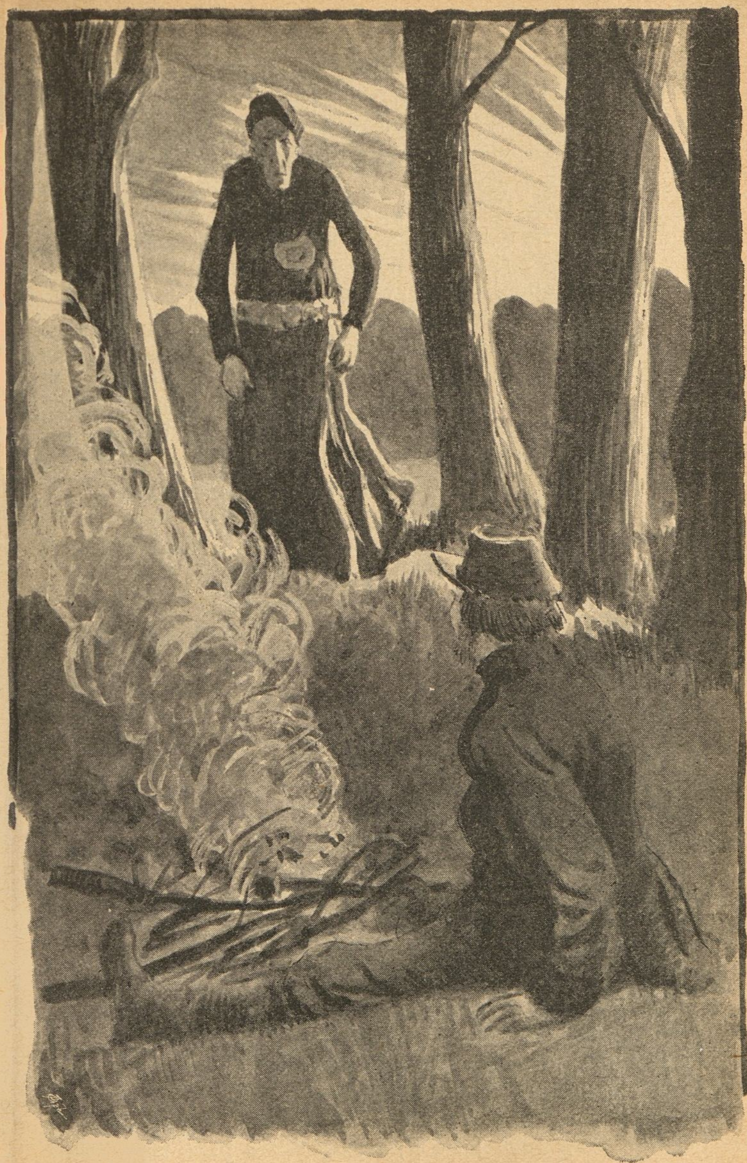
I det samme knagede Grenene i Skoven, det var blevet Skumring — der stod han og saa' paa mig, og Solen gik ned bag ved ham og skinnede imellem Træerne.

„Naa, er du færdig? Ja, selv kan jeg intet spise, jeg er ikke sulten."

„Ej, vist saa," sagde jeg, „se, hvor lækker den er. Halvparten af den er din og Halvparten min. Kom nu!"

„Nej, du kan spise hele Haren alene, jeg vil kun have Hjærtet, giv mig kun det, andet bryder jeg mig ikke om."

Nu blev jeg hed om Ørene og begyndte at søge omkring i Stegen, idet jeg lod, som om jeg ikke kunde finde det, jeg søgte. Tilsidst sagde jeg: „Der er ikke noget Hjærte!"

„Hvor kan det da være henne?“

„Ja, hvor kan jeg vide det? Men nej dog,“ raabte jeg pludselig, „hvor vi dog er dumme! Her sidder vi og roder efter Harens Hjærte, og saa er det dog en bekjendt Sag, at en Hare slet ikke har noget Hjærte!“

„Hvad for noget! Har den ikke noget Hjærte! Ethvert Dyr har dog et Hjærte!“

„Ja, men ikke Haren, bedste-Ven, ikke Haren,“ sagde jeg, „derfor er den jo saa bange af sig; tænk dig bare om, saa husker du det nok. Havde den Hjærte i Livet som alle vi andre, saa var den vel ikke saa bange som — som en Hare. Alvorlig talt, den har ikke noget Hjærte.“

„Naa, ja, ja,“ svarede han, men han smilte ikke som ellers, naar jeg talte muntert og lystigt, „naa, ja, ja, har den intet, saa har den intet, og jeg vil intet have.“

Naa, saa spiste jeg med god Appetit og lettet Hjærte, snakkede af Hjærtens Lyst, slikkede mine Fingre og skyllede Maden ned med en god Slurk af hans Flaske. Da vi saa havde hvilet os en Stund, gik vi igjen videre i den smukke Aften, og jeg sang mine kjønneste Sange med godt Humør, indtil vi kom til en bred Aa, som vi maatte vade over.

„Gaa du foran!“ sagde min Kammerat.

„Nej, du kan tro nej,“ sagde jeg, „jeg er gammel i Hætten. Du er højere end jeg, det er bedre, at du prøver, hvor der er lavest.“

Saa vadede han da over, og Vandet naaede ham kun til Knæene. Saa sprang jeg ogsaa rask ud i Aaen, men alt som jeg gik, gled jeg paa de slimede Sten og var ved at falde; jeg maa vel være kommen ved Siden af Vadet, for Vandet steg højere og højere.

„Ej, Kammerat, hjælp mig dog, hjælp mig!“ raabte jeg.

Men han stod højt paa den anden Bred; hans Skikkelse traadte mørk og mægtig frem mod den lyse Nathimmel, og han raabte til mig:

„Hvad! Er du bange, Broder Lystig — har du maaske spist af Harens Hjærte?“

„Nej, nej!“ raabte jeg, „men hjælp mig, hjælp mig bare, hjælp!“ Thi Vandet naaede mig allerede til Halsen.

„Jeg vil hjælpe dig, gode Broder,“ svarede han, „hvis du har spist af Harens Hjærte.“

Da mærkede jeg Vandet løbe ind i min Mund; jeg saa' den visse Død for Øje, men jeg var jo en rask Soldat,

som stod ved mit Ord — skulde jeg stikke op for en forløben Plastersmører! Nej, jeg rakte Halsen i Vejret og raabte: „Nej, en Hare har ikke noget Hjærte!“

Da gik han ud i Vandet til mig og rakte mig sin varme Haand. Benene skjælvede under mig, da jeg stod paa Bredden, men jeg lod som intet og sagde: „Der var dybere, end jeg havde tænkt; der ser man: man skal ikke skræve længere, end Buxerne kan naa.“ Saa smilte han, og vi gik videre.

Endelig stod vi foran et stort Slot, hvis forgyldte Fløj længe havde blinket til os i det fjærne. De tykke, røde Mure stod stampet fast i Gravene, hvor Svanerne laa mellem de høje Siv og saa' paa os med deres Slangehalse bøjede som Spørgsmaalstegn; inde under Vindebroen ved Portens Fod voxede store, grønne Skræpper, og paa Broen stod en gammel, barhovedet Tjener og græd.

„Hvad græder du for, gamle Mand?“

„Jeg græder, fordi min Herre er syg og maa dø. Hvad hjælper ham nu hans unge Liv, hans rige Gods, hans glade Brud; min gode Herres Søn maa dø!“

Død og Pine, tænkte jeg, dette er noget for os!

„Skynd dig lidt, gamle!“ sagde jeg, „før os til din syge Herre, vi skal hjælpe ham.“ Og da Tjeneren tøvende saa' paa vore daarlige Klæder, tilføjede jeg: „Saadan som du ser os her, ser du to berømte og lærde Mænd. Skynd dig! løb! Du skal ikke dømme efter Skinnet. Selv en sort Ko giver hvid Mælk. Det er Visdommens Uniform, vi er iførte. Skynd dig, inden det bliver for sent!“

Og Tjeneren løb.

Men mit gamle Mod var ikke mere det samme som før, min Lystighed var ikke mere saa frisk; jeg havde ikke længe havt en ærlig Rus; min Lyst til Guld og Gods var blevet større og større; jeg længtes bort fra min lærde Fælle og al hans Snak, og da vi gik over Slotsgaarden, der var stor som Torvet i en lille By, besluttede jeg denne Gang ikke at give Slip paa min Halvpart af Fortjenesten.

Angstens Stilhed og Tavshed rugede i de brede Gange og de store Gemakker. Den unge Herremands Venner sad omkring hans Leje, selv laa han stille hen i den store Himmelseng, bleg og gul; det fine Skæg tegnede sig sort og skarpt om de hule Kinder, men om Munden, der næppe

aandede, bævede endnu et skrøbeligt Smil, naar han af og til hviskede en Kvindes lille Navn, og han syntes, at han skulde dø med det paa Læberne.

Da traavte vi to pjaltede Mænd frem for hans Leje; min Følgesvend slog de tunge Gardiner til Side, løftede den unge Mand i sine stærke Arme, rev Tøjet af hans slanke Legeme, hældte den blanke Vædske ud over ham, gned den ind i hans fine Hud og gav ham ogsaa noget af den at drikke. Da kom Blodets Rødme drivende tilbage i hans Kinder, saaledes som Sædemarken grønnes i Vaarens Tid; han aandede dybt op, de tunge Laag hævede sig for et frit og kraftigt Blik — saa faldt han tilbage i en stærk, ungdomssund Søvn.

Den unge Mands Slægtninge og Venner overvældede os da med Tak og Lovprisninger, og da min Ven stod stille med korslagte Arme og saa' paa den syge, vendte jeg mig til dem og sagde: „Ja, der kan man se, der er Raad for alle Uraad, naar bare man kjender dem.“ Men deres Beundring blev end større, da min Kammerat gik hen til Sengen og raabte: „Staa op og vær karsk!“ og da den unge Herre da rejste sig frisk og glad.

„Begjær din Løn,“ raabte han til min Staldbroder, „om end det er mit halve Gods, skal det være dit.“

„Jeg forlanger intet,“ svarede han.

„Aa, dit Bæst!“ tænkte jeg ved mig selv, „er du nu der igjen!“ og jeg sprang hen til ham, puffede haardt til ham og hviskede: „Aa, du store Dumrian, betænk dog, hvad du gjør, og hvis du er saa dum for dit eget Vedkommende, saa glem ikke mig, snyd mig ikke for min Løn, din Bedrager! Jeg skal jo have Halvdelen! Hører du, min Halvdel!“

Men han svarede mig ikke, trykkede dem i Hænderne, vendte sig og gik og lod mig ene tilbage. Men da lod Herremanden, der havde forstaaet min Vrede, min Randsel fylde med møntet Guld, og i mit Hjærtes Glæde stoppede jeg den dygtig fuld, glemte næsten at sige Tak og sprang hurtig afsted gjennem Borggaarden, over Vindebroen, forbi Skræpperne og Svanerne, men først langt borte ved en lille Skov naaede jeg min Staldbroder.

„Puh!“ sagde jeg og smed mig i Græsset, „det var en varm Tur, og saa vil du nok oven i Kjøbet løbe fra

din Halvdel, her er den!" Og fuld af Glæde viste jeg ham alt vort Guld.

„Du er en underlig Svend," sagde han og saa' alvorligt paa mig.

„Ja, men en brav Soldat," svarede jeg, „men nu skal vi dele!"

„Lad mig," sagde han og satte sig i Græsset hos mig, og til min Forundring delte han vort Guld i tre lige store Dele. „Se," sagde han, „nu har jeg delt nøjagtig i tre lige store Dele: én til dig, én til mig og én til den, der spiste Harens Hjærte!"

„Det var mig!" raabte jeg hurtigt og strøg Guldet til mig, og saa lo jeg saa godt og saa længe, som jeg ikke længe havde lét. „Kjære, du kan frit bande paa, at det var mig."

„Men en Hare har jo intet Hjærte!"

„Aa Snak, kan du da ikke forstaa Spøg. Du er en flink Fyr og en dygtig Fyr, gamle Kammerat, men Vorherre har ikke givet dig megen Forstand, det har jeg tidt nok mærket, ellers havde du vel ogsaa delt med mig før."

„Jeg har delt med dig."

„Hvornaar?"

„Den Gang og hver Gang du følte dig glad og vel til Mode."

— — —

Den gamle tav. Mange af Folkene sov.

„Hvad saa?" spurgte lille Peter Føl.

„Ikke mere — der skiltes vore Veje."

„Hvad var han for En?"

„Ja, hvad var han for En?" spurgte Manden og smilte, saa Rynkerne samlede sig om hans Øjne.

„Jeg tror, det var den hellige Christoforus," sagde Peter Føl langsomt og blev ganske rød i Hovedet over sin Lærdom.

„Men Pengene?" spurgte en af Folkene, „de brændte dig vel paa Laaret; hvad gjorde du med Pengene?"

„Spørg du hellere, hvad Pengene gjorde med mig."

„Saa er du vel ikke rig mere?"

„Aa jo, jeg er rig nok hjemme," svarede han leende, „men jeg ved ikke, hvor jeg bor."

„Naa, og den lille Pige i Leisten Mølle?" spurgte lille Peter Føl og blev atter rød.

„Ja, nu er det en gammel Matrone, som ligger over Disken og græder," svarede han og tømte Flasken til sidste Draabe.

Saa vilde Skolelæreren til at spørge, og saa havde vi da ogsaa nok faaet mere at vide, men i det samme blev der raabt til Gevær; vi tumlede ud — og da vi kom tilbage, var den fremmede Mand gaaet; men Skolelæreren sagde næste Dag, at det var en gammel Historie, som han havde læst i en Æventyrbog.

„Jamen alligevel" — sagde lille Peter Føl og saa' ganske betænksom ud.

Tankekorn.

Berømte Mænds Særheder ere som Æselsøren i en god Bog.

* * *

Sjuskethed er Nøglen til Fattigdom.

* * *

Den, der giver med Glæde, holder af at give hurtig.

Historier.

Amerika kan rose sig af at have de renligste Tjenestepiger. De tager aldrig Tjeneste uden paa det Vilkaar, at Fruen skal gjøre det smudsige Arbejde.

* * *

En ung Dame ønsker at vide, om en Kvinde kan være sikker paa, at en Mand nærer en usigelig Kjærlighed til hende, naar han sidder to Timer ved Siden af hende uden at sige et Ord.

* * *

En Mand, som har Ligtorne og for smaa Støvler, er blind for al Verdens Dejlighed.

* * *

Naar man vil gifte sig med en ung Dame, men i Forvejen ønsker at erhverve sig noget Kjendskab til hendes Temperament, er det et aldeles ufejlbart Middel at rive hendes Baldragt itu. Bevarer hun under disse Omstændigheder sin Sindsligevægt, kan man rolig fri til hende og betragte sig selv som en lykkelig Mand, hvis hun svarer Ja.

* * *

I det første Nummer af en ny Avis, der udkom i Chikago, var der optaget et Brev, undertegnet „en gammel Abonnent.“

* * *

Baade unge og gamle Koner, der finder Anledning til at holde Straffeprædikener for deres Mænd, burde huske paa, at et Isbjærg langt snarere smelter ved lidt smukt Solskin end af en bidende Østenvind.

* * *

En Forretningsmand, der havde en Fordring paa en Kjøbmand i en langt bortliggende By, skrev til en derboende Sagfører for at forhøre sig om sin Debitor og modtog følgende Svar: „Manden er død, men det har intet at sige, for han betaler ikke daarligere nu, end han gjorde i tidligere Tid.“

Fodgarden holder Hvil i Skoven.

(Efter V. Irmingers Maleri).

Soldaterlivet har jo sine Besværligheder og Strabadser, men ingen Værnepligtig vil nægte, at det ogsaa har sine lyse og fornøjelige Sider. Har man gaaet Rekrutskolen igjennem og vænnet sig til Marscher og Exercits, saa gaar Tjenesten baade hurtigere og muntrere, end mangen brav Jens er tilbøjelig til at tro den Dag, han møder for at iføre sig „Kongens Tøj". Og vist er det, at man langt bedre husker Samlivet med Kammeraterne, Friluftslivet under Manøvrerne og maaske en god Indkvartering, da man blev indkaldt igjen til Kantonnementsøvelserne, end man siden hen mindes de Gjenvordigheder, som Tjensten førte med sig. — —

Det er Fodgarden, som er ude paa Manøvre, og nu holdes der Hvil i Udkanten af Skoven. Træt og varm er man; Fødderne er ømme, og i den sidste Times Tid har man havt en alt andet end behagelig Fornemmelse af, at Tungen er klæbet fast til Ganen. Men ogsaa kun dem, som har prøvet saadanne Møjsommeligheder, forstaar tilfulde at paaskjønne det Velvære, der er forbundet med en halv Times Hvil i det skyggefulde Skovbryn. Madposerne og „Lærkerne" frem, et lille Løb hen til Manden med Ølvognen, og saa slænger man sig paa den bløde Skovbund, strækker de mødige Lemmer eller læner sig op til Bøgetræets brede, spaltede Stamme. Og ikke det kosteligste Maaltid, serveret paa det fineste „Postelin", smager saa storartet som den tarvelige Bid Brød og en Dram, der nydes i dette Øjeblik af de trætte Fodgardere.

Det dufter af Mos og fugtig Muld, og udenfor Gjærdet er der høj, lys Himmel. Man trækker Vejret med sine Lungers fulde Kraft, strækker sig velbehageligt og faar „Snadden" tændt. Og hist og her begynder man paa en Stump af en Vise, og flere og flere stemmer i, og Visen har en mærkværdig Mængde Vers. Men før man ved et Ord af det, lyder Samlingssignalet, og saa er man færdig med at holde Hvil — for den Gang.

Fodgarden holder Hvil i Skoven. (Efter V. Irmingers Maleri).

„Karen=Marie".

Af **Borge Janssen**.

(Med Illustraitoner af Alfr. Schmidt).

Det er Oktoberdage med Regn, Slud og Taage.

Det begynder at mørkne, men der er ingen Aftensol til at gyde Glans over Arsenalets røde Tegl og Slottets grønne Kobber, ingen Glimt som af Morild i Kanalens stille, matte Vand — graat i graat, kvægende for Øjet, dulmende for Tanken.

Men der fremme i det graa løfter sig Skrogene af et Par begede Skuder; Vandet driver over Dæk, langs Masten — der er ingen Folk at se om Bord.

Der er i det hele taget slet ingen Folk at øjne noget Steds, slet ingen — jo, langt dér borte en gammel Pensionist med Paraply og sluprende Galosker — nu svinder hans sidste sjokkende Trin, og der høres ingen anden Lyd end Regnens nynnende Melodi — jo — tys, der er skam ogsaa en anden Melodi — —

Ach, du lieber Augustin —

Det var en Harmonika, der klynkede — jeg lyttede spændt.

— Hvad kunde den Skude derovre monstro hedde — det skulde da vel aldrig være — „Karen-Marie“?

Aa, Snak, den var sandsynligvis Pokker i Vold, det vil sige, et eller andet Sted mellem Mariager og Kjøbenhavn, fragtet med Cement til en eller anden ny Kaserne.

Ach, du lieber Augustin —

Nej, det maatte vist alligevel være Jens Kristian, der trakterede den Harmonika; hans Bravournummer var det — hans smukke Foredrag — jo, vist — nu var han igjen ved „du lieber“ — for en Følelse, der laa i den Takt — jo, det maatte være ham og ingen anden.

Jeg satte i en Fart udenom Kanalen, over Tøjhusbroen, og den lieber Augustin klang stadig for mine Øren, nøjagtig som den havde lydt, da jeg for to Aar siden med Jens Kristian og hans „Karen-Marie“ havde gjort Rejsen over Kattegat.

Nu var jeg derovre — jeg kiggede paa Navnebrædtet — ja, min Sandten, med snirklede Bogstaver stod der:

Karen-Marie af Mariager.

Jeg svang mig over Rælingen — nu stod jeg henne ved Kahytten.

Lemmen var halvt skudt til Side, et svagt Lys sivede imod mig, dermed fulgte Duft af Posetobak, Rom og lokkende Toner.

Jeg kiggede derned — jo, ganske rigtig — dèr sad saamænd gamle Jens Kristian mutters ene og halede i Harmonikaen.

Oljelampen i Loftet lyste over de furede Træk, over det hvide Haar og Skæg, over den islandske Nattrøje, over hele Herligheden dernede, Køjeklæderne, den grønne Skibskiste, Søkortene, Kikkerten og Tobaks- samt Skraakardusen der var anbragt sammen med en Bibel og en Romflaske paa en Hylde over Køjet.

Jeg nænnede næsten ikke at forstyrre den gamle.

Med Hovedet paa Sned, med Piben i Mundvigen og Øjnene halvt tillukkede som i stille, sorgblandet Nydelse, med

et andægtig-saligt Udtryk i hver en Mine sad han og lyttede til Tonerne fra Harmonikaens Blæsebælg.

Endelig rømmede jeg mig, men han hørte det ikke; videre klemtede han løs paa sin lieber Augustin.

Saa rømmede jeg mig en Gang til.

Jeg syntes, den gamle missede lidt med det ene Øje, men det maa formodentlig have været et eller andet Minde, der var Skyld i det; jeg havde i alt Fald ingen Del deri, ufortrødent klemtede han videre løs uden at tage den mindste Notits af mig.

Regnen begyndte saa smaat at drive mig koldt ned ad Ryggen; jeg syntes snart, det kunde være paa Tiden at komme ned til den gamle. Baade han selv, Kahytsduften, Rommen og Posetobakken drog mig — og dog, jeg nænnede stadig ikke at forstyrre Jens Kristian — kan hænde, han sad og gjorde et eller andet op med sig selv, og hvad Ret havde jeg saa til at blande mig i hans Affærer?

Ja, jeg tænkte virkelig et Øjeblik paa at liste lige saa stille af, som jeg var kommen, men saa med ét satte den gamle Harmonikaen fra sig og sukkede saa underlig dybt.

„Naa, hvad er der galt, Jens Kristian?“ slap det mig af Munden.

Det gav et Sæt i den gamle; jeg syntes, han blev ganske bleg.

„God Aften, Jens Kristian!“ skyndte jeg mig at lægge til.

„— Hvem — hva' — Ja — er det Dem — næ, nu har jeg min Salighed aldrig kjendt saa galt — værsartig træd nærmere — men me' Forlov, hva' vil De?“

„Jeg vil naturligvis besøge Dem!“

„Det er da Løgn! Vil De besøge mig, næ, nu har jeg aldrig kjendt saa galt — det er ligegodt nydelig gjort af Dem; det ska' De ha' Tak for, ska' De, det ka' jeg li' Dem for!“

Saa sad jeg paa Skibskisten ved Siden af Jens Kristian.

„Nu ska' vi ligegodt ha' en lille en ligesom i gamle Dage,“ mente Jens Kristian, „ska' det være Grog, eller ska' det være Rom, eller ska' det være half and half, som Engelskmanden siger?“

Jens Kristian fik travlt; det hjalp ikke, jeg protesterede; han vilde varme Vand, fiske en Haandfuld Kandis op af

Sukkerbøtten osv., og et Kvarters Tid efter sad vi nok saa lunt, rygende, drikkende, snakkende.

„Men me' Forlov at spørge, hvordan hittede De mig nu saadan egenlig?"

„Ach, du lieber Augustin, forstaar De!"

„Ha—ha, De kjendte Haandlaget, ja vel, forstaaet!"

„Hvad er det for Læsning, med Forlov?" spurgte jeg og halede en gammel, fedtet Bog op af hans Lomme.

„Aa den — det er noget slemt Sludder," sagde han og blev lidt alvorlig ved det.

„Saa—aa?"

Jeg kiggede i Bogen.

„En Sømands Beretning om hans Færden paa det vilde Hav samt hans Hjemvenden til sin Piges Favn, 4 Skilling."

„Hvorfor er det noget Sludder, hvad Jens Kristian?“

„Aa—aa — fordi det er det,“ sagde han med et sært Tonefald. „Det første kan jo være godt nok, men det sidste, det er mestendels Sludder — det taalmodige, forstaar De, det ligger nu sjældent for Fruentimmerne, ja, det ved De kanske ikke, men det erfarer De nok, Gu' gjør De saa!“

Jeg bladede videre i Bogen og fandt et langt Digt, der fortalte om en svigefuld Sømand, der morede sig i fremmede Havne, mens Kjæresten sukkede hjemme, hvorefter der sluttedes saaledes af, da Sømanden endelig vendte hjem:

Strax han gik til Pigens Bolig,
Som forhen han tænkte paa,
Men hans Hjærte var urolig,
Før hans Ven han nu gjensaa;
Døden med sin kolde Haand
Havde opløst deres Baand.

Ak, for sildig nu han sukker,
Gud tilgiv, hvad han forbrød,
Naadens Dør er for ham lukket,
Nu han ønsker kun sin Død.
Ilte saa til Havets Bred,
Kasted sig i Bølgen ned.

Kjære Pige, syng min Vise,
Græd, hvis du en Elsker har,
Som du frygter, dig vil svige,
Men glem først, at hans du er.
Paa en Sømand du ej kan tro,
Før du er med ham i Bo!

„Synes De ogsaa, det er noget Sludder, Jens Kristian?“ spurgte jeg.

„Ja, Gu' er det noget Sludder, og noget bedrøveligt Sludder!“

„Hvorfor da?“

„Hvorfor?“ — og det kan De spørge om, som er baade lærd og læst — hvorfor — begribeligvis, fordi det er noget Sludder, at man iler til Havets Bred og styrter sig i Bølgen ned —“

„Aa, det kunde dog tænkes, at man var saa bedrøvet over Kjæresten, at man . . .“

„At man dronede sig — nej, højstærede, allenfals ikke, naar man først paa fremmede Steder har slaaet saadan til det som bemeldte Sømand, nej, enten slaar han videre til

den, eller han sætter sig saadan hen, naar det kan falde for, og tager en lille en paa Harmonikassen . . ."

Han standsede brat, fik med ét travlt med at se gjennem Lugen efter Drengen, der havde Landlov — og jeg, ja, jeg forstod nu, hvorfor Jens Kristian spillede „ach, du lieber Augustin" med saa megen Følelse, men jeg forstod ogsaa, at nu var det bedst at bryde op. Hvad Ret havde jeg til at pine gamle Jens Kristian, mere end jeg allerede havde gjort? Og det var nok, mere end nok; jeg saa' det paa den sære Alvor, der var kommen i hans Miner, hørte det paa den uægte Klang i Stemmen, da han sagde:

„Næ, la' nu vær' og forsvind, nu ska' vi først til at ha' det rigtig plasérligt."

„Nej, Jens Kristian, Tak for denne Gang. Klokken er mange, jeg maa af Sted!"

Den barkede Næve var da trykket til Farvel, og langsomt drev jeg langs Kanalen, mens Regnen dæmpet nynnede sin Sang, og Taagen kastede sin Kjærlighedens Kaabe over alt og alle, ogsaa over „Karen Marie og de andre begede Skuder.

Men ellers var al Ting stille — ja, hvor her dog var stille, kun inde fra Byen lød en fjærn, uforstaaelig Larm, der kunde stige og synke, til Tider blive helt borte, som Taagen ogsaa havde slugt den, hyllet den i sin Kaabe.

Jeg stod paa Tøjhusbroen, kunde ikke rive mig løs, stirrende mod Strømmen og gjennem Taagen og lyttede — ja, var det Sandsebedrag? — Nej, vist ej, det var jo gamle Jens Kristian og hans Harmonikasse:

Ach, du lieber Augustin —

Herre Gud, nu sad han dernede og betroede sine Sorger til Harmonikaen — naa, de Sorger var jo da heller ikke saa ringe, og hvor kunde jeg dog have været saa klodset at komme ind paa disse gamle Skader, disse gamle Sorger, som nu igjen stod saa klart for mig, baaret af den lieber Augustins klynkende, klagende Toner. — —

Han var ikke andet end en Dreng, og tilmed en sølle fattig Dreng, da Faderen, den gamle Blokkedrejer derovre i Mariager, gik hen og døde, og saa var det jo, han maatte til Søs, foer paa de længere og kortere Rejser, og en Gang hvert andet, tredie Aar kom han hjem til Mariager, hvor han havde en og anden Slægtning.

Han var en rask Karl, sagde de gamle Skippere, og han var en kjøn Karl, sagde de unge Piger, og da han nu var anlagt for det lystige ligesom den salig Blokkedrejer, saa var det jo ikke saa mærkeligt, at han kunde faa Pigerne til at tænke baade paa det ene og paa det andet, naar det var galt med Dansebal og anden Lystighed.

Det mærkedes da ogsaa snart, at Jens Kristian Toftby — saadan var hans fulde Navn og paalydende indregistreret i den gode gamle Mariager Klosterkirkes Kirkebog — blandt de unge Karle begyndte at faa Misundere, der gjorde deres for at sætte ondt for Fyren. Men det gjorde naturligvis blot Pigerne endnu mere galne; ja de sloges formelig om den arme Jens Kristian. Og han var ikke gal; hvorfor skulde man sige nej, naar der bydes paa sød Limonade og Sukkerkringler, dog den Kost vamlede lidt efter lidt for ham, og da han saa nok tilmed havde langet lidt vel rigeligt til Fadet, saa skete det et Aar, at han maatte se at komme til Søs lidt tidligere, end Bestemmelsen egentlig fra først af havde været.

Og han gik til Søs, men saa var det nok, at han en Gang i en rygende Brandstorm forliste nede mellem de smaa Antiller, og der laa han og drev paa et Ruf i tre Dage, før han blev optaget af en Spaniol. Men i de tre Dage maa han antagelig have kastet Lystigheden i Gabet paa de kredsende Hajer, saa den blev helt og ganske slugt, og han i Stedet fik en hel Del Alvor, som han aldrig før havde kjendt noget til. Blandt andre Ting tænkte han ogsaa ikke saa ganske lidt paa den lille Karen Marie; saadan hed den Pige, hvis Sukkerkringler og Limonade han havde langet lidt rigelig til, og det, han havde sagt til hende om at komme igjen og holde Bryllup m. m., det havde han maaske ikke ment saa bogstaveligt, da han sagde det, men under de tre Dages Prøvelse derude mellem de glubske Hajer havde han svoret, at han vilde holde Ord, og den Ed vilde han staa ved, og saa snart gjørligt sætte Kursen hjemefter og gjøre godt, hvad han muligvis i sin Ungdoms Ubesindighed havde gjort galt.

Men nu var der jo det, at Spaniolen havde optaget ham saa ragende nøgen og blottet for jordisk Gods som det fattige Barn, der fødes til Verden, og uden lidt Klæner paa Kroppen og lidt Skillinger i Lommen kunde han da ikke godt stille til Mønstring hos Karen Marie, og i den

Anledning besluttede han sig til først at samle en lille Klat Penge sammen, og derfor tog han Hyre i første Havn.

Derfor skikkede han ogsaa et Brev til Jomfru Karen Marie Andersen i Mariager, og da det var besørget, gik han igjen til Søs, foer et Aar eller saa og blev stadig sin Beslutning tro, og det var ham endda en smal Sag, eftersom han, jo mere han tænkte, i Grunden syntes, at Karen Marie var den mest velsignede af samtlige Havnes Piger, og han formelig kunde blive rørt og beklemt ved Tanken om hende. Ja, paa mangen en Nattevagt havde han tænkt paa hende, og han havde formelig kunnet høre Lyden af hendes Stemme, da hun sagde Afskedsordene om, at hun nok skulde bie og vente, saa de to kunde faa det lunt og godt.

Det havde hun lovet, og hun vilde holde det, for hun var, som sagt, den mest velsignede af samtlige Havnes Piger — naa, saa var Aaret da til Ende, han havde spinket og sparet, ikke saa lidt havde han lagt op; Børsen var godt spækket, og da han saa var afmønstret, satte han Kursen hjemefter og stod da en skjønne Dag i det gamle, hyggelige Mariager!

Med Kjøbenhavnerdamperen kom han, og alt som den langsomt stod gjennem den blaa Fjord mellem de brune Lyngbakker og de grønne Skove, blev han mere og mere beklemt om Hjærtet, og han maatte tidt skifte Skraa blot paa det lille Stykke mellem Hadsund og Mariager.

Saa var han der da snart; allerede løftede sig den hvide Kirke højt blandt Kirkegaardens grønne Linde, og dybt nede i Dalen, værnet af grønne Skove og skraanende Marker klyngede Byen sig sammen, Hus ved Hus, hvide Mure, røde Tage blandt grønne Træer.

Han maatte have en frisk Skraa, og han syntes, det kriblede saa sært inde under Stortrøjen.

Nu havde han Land under Fødderne; nu gik det op ad den skraanende Gade, op forbi Raadhuset, op forbi alle de smaa lune, kalkede Huse, som alle var gamle Kjendinge — gamle Kjendinge, men han syntes dog, han var saa sært fremmed. Folk, der gik til Dampskibet for at høre og se nyt, gik ham forbi, de kjendte ham ikke; han syntes heller ikke, han kjendte dem — jo, vistsaa kjendte han dem, men han var saa underlig fortumlet, ligesom han havde taget for stærkt til Drikkevarerne.

Og det var sært, for det havde han ikke.

Heller ikke syntes han, at han var helt sikker paa Benene, i hvert Fald kunde han ingen Fart faa paa dem; det gik saa trevent, langsommere og langsommere jo længere han kom op efter Karen Maries Hus.

„Med Tilladelse, er det ikke Jens Kristian Toftby?" lød det bag ved ham, og han foer sammen.

„Jo, det var det da.

„Ja vel, nu er det jo tydeligt nok, det var al den Haargevæxt, der forandrede Fisjongomiet!" grinte et bredt, rødnæset Ansigt til ham, og samme Ansigt, der tilhørte en af Byens gamle, lidt anløbne Skippere, fortsatte saa: „Hvor sku' du ellers hen, Jens Kristian, du ser mig saa spekulativ ud i Fisjongomiet."

Jens Kristian sagde noget om, at han bare skulde op at se til sine Slægtninge.

„Det er Løgn," sagde den rødnæsede, „du skulde nok hellere op til en af dine gamle Tøser!"

Jens Kristian søgte at blive ham kvit, men det hjalp ikke; den rødnæsede vilde ikke af med ham, før de var kommen op paa Hotellet, og en Flaske Gammelvin var tømt til Bunden.

„Naa, op med Journalen!" sagde den rødnæsede saa, som de sad bedst i Snakken, den, han for Resten næsten var ene Mand om at føre. „Var det saa hinner, Karen Marie, du vilde op til, hva?"

Jens Kristian maatte tilstaa det.

„Hvad Fa — vil du dér, Jens Kristian, lyt til en gammel Mands Raad, lad være, Jens Kristian, du er jo en Slagsbroder, Jens Kristian, og saa slaar du bare den skævbenede Skræder til Budding!"

„Den skævbenede Skræder — hvem er det?"

„Hinners Mand, kjære —"

„Hendes Mand?"

Jens Kristian var sprunget op; han var helt bleg.

„Ja, han gik jo i Gyngen, forstaar du — og saa giftede han hinner!"

Jens Kristian kunde ikke faa et Ord frem, men han saa' fælt uhyggelig ud, som han stod dér; hele den store, stærke Krop rystede og skælvede.

„Det er Løgn, hvad du siger!" raabte han.

„Er det Løgn — næ — det er . . ."

„Det er Løgn hvert Ord, hører du, Løgn!"

Jens Kristian langede efter sit Rejsetøj, rev Hatten fra Knagen og var borte med det samme.

Men det var ikke Løgn. Hvert Ord var sandt; han fik det altsammen bekræftet; hun havde stridt imod, men hvad hjalp det; de raabte paa Skammen, sværtede ham, bandede og forbandede ham og tvang hende til at tage den sølle, skævbenede Skræder, som saa reddede hendes Ære og dertil saa meget, at han selv kunde faa Værksted og Svend.

Nej, det var ikke Løgn, sandt var hvert Ord — og han tog Hyre, drog paa de længste Farter, kom aldrig mere over til Fødebyen, flyede saa langt bort, han kunde, mensvoren Mand, som han mente, han var; flyede, men kunde ikke flygte for Mindet. Saa gik der mange Aar, Skilling paa Skilling, Daler paa Daler havde han lagt op af sin Hyre, og Pengene ynglede; men bedst ynglede de, da hans Skipper, der sagde, at han aldrig havde havt en saa pligttro Mand om Bord, gik hen og døde og saa skænkede ham en Part i Skibet. Saa gik der atter en Del Aar, og en skjøn Dag havde Jens Kristian kvit og frit kjøbt sig en lille Skude, og den kaldte han i Daaben „Karen Marie".

Og paa den Vis kom han dog ligegodt til at sejle med Karen Marie, ja, han kom endog til at sejle mellem Mariager og Kjøbenhavn, for, saa sært det lyder, saa længtes han dog efter Fjorden, Skoven, Bakkerne, Kirken; det forklarede og udlagde han da for sig selv, men kan hænde, at det var Karen Marie, som ene var Skyld i Længslen — Karen Marie, ja, for hun kunde baade gjøre for det og ikke gjøre for det.

Og saa foer han mellem Mariager og Kjøbenhavn og Kjøbenhavn-Mariager Aar efter Aar, og var han derhjemme i Fjordbyen, kunde det imellem hænde — det vil sige, det er nu længe siden — at han nede paa Havnepladsen fik fat paa en lille, gulhaaret Dreng, som han klappede og spenderede Æbler og Pærer paa. Men nu var Drengen voxen og langt borte til Søs.

Og gamle Jens Kristian sidder nu ene i sin Kahyt — ene – aa, han har da Harmonikassen og dens „lieber Augustin —" klagende og klynkende klinger den ud over Kanalen hen imod Tøjhusbroen.

— — Og Gaslygternes brustne Blik stirrer gjennem de drivende Taager, Regnen falder fin og tæt, nynnende sin sære

Melodi; men nu sætter Jens Kristian i med fuld Kraft og døver den over:

Ach, du lieber Augustin —

Ja, ach du lieber Augustin — ach, du lieber gamle Jens Kristian!

Tankekorn.

Ethvert Menneske har tre Karakterer: Den, han viser frem, den. han tror at have, og den, han virkelig har.

*   *   *

Den, som stiller sig selv i Skygge, stiller sig i et godt Lys.

*   *   *

Jo stivere et Selskab er, des flere Buk bliver der gjort.

*   *   *

De Folk, som intet have at sige, tale mest.

*   *   *

Selvbeherskelse er det bedste Kjendetegn paa Dannelse.

Historier.

Det nævnes som Tegn paa Stadighed, naar en Mand kan sidde et Par Timer ad Gangen og „holde Garn“ for sin Kone uden i den Tid at røre Benene.

*　　*　　*

Kortvarig Forretning. En Dame i Milvaukee aabnede nylig et Ægteskabskontor, men ægtede selv den første Mand, der meldte sig, og hævede saa Forretningen med det samme.

*　　*　　*

Unødvendig Beskedenhed. Medens en ung Dame i et Selskab paa en glimrende Maade udførte et Nummer paa Pianoet, udbrød en ung Herre begejstret: „Jeg vilde give alt i Verden for at eje de Fingre!“ — „De kunde maaske faa hele Haanden, naar De bad derom,“ bemærkede den unge Dames Moder, som stod ved Siden af ham.

*　　*　　*

I sit Testamenle tilføjede en Mand den Bestemmelse, at hans Kone skulde gifte sig efter hans Død. Grunden dertil var, skrev han, at han vilde sikre sig, at der i det mindste var En, som daglig vilde begræde hans Bortgang — nemlig hans Efterfølger i Ægteskabet.

*　　*　　*

Lige snedige. En Ægtemand, der var en Smule under Tøflen, havde besluttet at spise til Aften i Selskab med nogle gode Venner. Han var bestemt paa, at han vilde med, men hans Kone havde ligesaa bestemt sat sig i Hovedet, at han ikke skulde med. Han fik da ogsaa kjønt Lov til at blive hjemme. — Hans Venner savnede ham imidlertid, og for at drive lidt Spøg med ham gik et Par af dem hen i hans Bopæl, hvor de fandt baade ham og hans elskværdige Ægtemage siddende i dyb Søvn i Dagligstuen. Han havde givet hende en Sovedrik, for at han kunde slippe bort, og hun havde givet ham en, for at han ikke skulde slippe bort.

*　　*　　*

Hr. A. indgik en Gang paa Børsen et Væddemaal. Han paastod, at han kunde faa 50 Mennesker til at svare det samme. Han sagde da til en og en ad Gangen: „Har De hørt, at Meyer er gaaet fallit?“ Alle som en svarede de: „Hvilken Meyer?“

Improvisatoren.

(Efter Constantin Hansens Maleri).

„Se Neapel og dø!" udbryder den begejstrede Rejsende. Nej — se Neapel og leve! tilføjes der mere besindigt, men derfor ikke mindre begejstret.

Bella Italia! Blot ved at se det henrivende Billede, som Kunstneren har givet af Livet paa Neapels Toldbod, forstaar man denne Begejstring. Hvor kan Naturen være skjønnere, Folkelivet mere malerisk?

Ude paa Molen ved Foden af Havnefyret har de flokket sig om Improvisatoren, disse livlige, letbevægelige Neapolitanere, der maa udgjøre et vidunderligt Publikum. Der er Lazzaronen og Limonadesælgeren, Munkene og Soldaterne, de pjaltede, halvnøgne Børn og den agtværdige, velklædte Borgermand. Alle lytter de med spændt Opmærksomhed til Improvisatorens Fortælling. Og ivrig gestikulerende med Bogen i den løftede Haand, med idelig skiftende Minespil fortæller han, hævende og sænkende Stemmen saa udtryksfuldt og melodisk som nogen udlært Skuespiller. Hans Kunst er Natur, der bunder i hans livlige, italienske Temperament, og han tager næsten aldrig fejl af Betoning eller Gestus; thi han er selv opfyldt af, hvad han fortæller, og Tilhørerne følger med, allesammen lige grebne og betagne.

Og over denne brogede Scene hvælver sig en vidunderlig varm og blaa Himmel. I Baggrunden det rygende Vesuv. Mørket vil falde paa, Maanen stige op over Golfen; men ingen vil lægge Mærke dertil, saa længe Improvisatoren bliver ved. Hans Tilhørere — de kutteklædte Munke saavel som Lazzaronerne — lever med i det, han skildrer for dem; de ser det altsammen lyslevende. Og i velbyggede Sætninger, snart med vemodigt Tonefald, snart ildfuldt begejstret lyder Ordene fra Improvisatorens Mund.

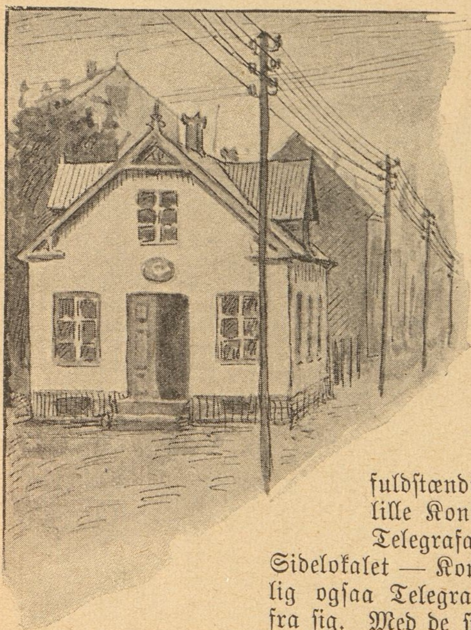

Improvisatoren. (Efter Const. Hansens Maleri).

Amors Genistreger pr. Telegraf

af O. Danholm Nielsen.

(Med Illustrationer af Paul Steffensen.)

Postfuldmægtig Henrik Højer sad og kedede sig, og forgæves søgte han at forjage Kedsomheden ved at sysle med et statistisk Arbejde, som han havde taget frem, ikke fordi det havde mindste Hast med denne Statistik, men for at udnytte Middagstimen, i hvilken der altid herskede fuldstændig Stilhed paa det lille Kontor. Ikke engang Telegrafapparatet derinde i Sidelokalet — Kontoret havde nemlig ogsaa Telegraf — gav en Lyd fra sig. Med de stillestaaende Naale i Galvanoskoperne, der for en livlig Fantasi kunde tage sig ud som Apparatets Øjne, var det, ligesom det hele Apparat stod og sov til Middag.

I denne stille Stund traadte Postmesteren ind i Kontoret med et aabent Brev i Haanden.

„Hør en Gang, Fuldmægtig,“ tog han til Orde, „jeg har her modtaget et Brev fra min Kollega i Østerby, hvori han beder os her paa Kontoret, specielt Dem, Højer, om at gjøre ham en Tjeneste.“

Fuldmægtigen lagde sit Arbejde til Side og saa' spørgende paa Principalen.

„Ja, nu skal De høre," fortsatte denne, „han har paa sit Kontor faaet en Elev, der skal lære at telegrafere og allerede har lært en Del, men nu skulde der jo gjærne lidt praktisk Øvelse til, og derfor er det, at han vil bede Dem om ved Tid og Lejlighed at skrive lidt sammen med Eleven, som De nu mener, det vil give bedst Øvelse. Har De noget imod det, Højer?"

„Paa ingen Maade, Hr. Postmester; men det vil jo lægge lidt Beslag paa min Tid . . . ."

„Aa, naar De er beskæftiget med Eleven, skal jeg nok tage mig af Kontoret, dersom det en Gang imellem gjøres nødvendigt."

„Der er ogsaa det, at man i Grunden ikke maa benytte Telegraflinien til private Samtaler."

„Sandt nok, Fuldmægtig, men her gjælder det da ogsaa Indøvelse i Tjenesten, og i alle Tilfælde skal jeg nok klare den Sag, hvis der skulde blive gjort Bemærkninger i den Anledning. Naa, det bliver der nu næppe, da det drejer sig om Korrespondance med en Nabostation, saa det ikke kan kontrolleres af andre Stationer."

„Indeholder Brevet nogen Meddelelse om Elevens Navn?"

„Nej, der staar kun: „En Elev, som jeg har antaget for et halvt Aar siden og nærer megen Sympathi for.""

„Elevens Navn gjør heller ikke noget til Sagen; det kan jeg altid skaffe mig at vide, og endnu i Dag skal jeg begynde Indøvelsen med Vedkommende."

„Ja, lad mig se det, lille Højer. Selv om De nu ikke kan være besjælet af nogen Sympathi, saa vil De erindre, at det har sin store Fortjeneste at hjælpe Begyndere fremad."

Dermed trak Postmesteren sig tilbage til sit private Kontor, ombølget af Tobaksrøgens Skyer som en olympisk Gud af Virakdampe.

Men Fuldmægtigen lagde sig tilbage i Stolen, stirrede op mod Loftet, hvorfra en Edderkop netop spandt sig ned over hans Hoved, og brummede fortrydeligt:

„Se, se, nu er det ikke længer nok, at man skal terpe med Kontorets egne Elever, men man skal ogsaa lave Kursus for Fremmede. Og en farlig Dolk er det natur=

ligvis, ham dernede i Østerby. Ja, lad os nu se en Gang."

Fuldmægtig Henrik Højer endte alle Overvejelser og sluttede ofte sine Udtalelser med dette: „Lad os nu se en Gang," og hans Bekjendte fra Drengeaarene vilde endogsaa paastaa, at han ved sin Konfirmation havde besvaret Præstens Spørgsmaal, om hvad en Kristen altid bør forsage her paa Jorden, med de Ord: „Ja, lad os nu se en Gang."

* * *

Endnu samme Dags Aften fik han kaldt den omhandlede Elev i Østerby til Apparatet og lod ham vide, at de ønskede Øvelser fra nu af kunde begynde. Han indledede en Samtale om Vejret, fordi han ikke gad finde paa noget andet, kritiserede Elevens Skrift, forlangte hurtigere Svar, fastere Tempo, mindre Febrilskhed o. s. v., og opnaaede at gjøre den stakkels Elev saa forfjamsket, at den gnavne Læremester med god Ret kunde tilraade ham megen og flittig Øvelse, ogsaa udenfor de Samtaler, der kunde gives Lejlighed til at føre mellem de to Stationer.

Ærgerlig til Mode sagde Højer sin Elev Farvel, og da hans Tjeneste var forbi for den Dag, forlod han Kontoret og gik ind i Byen.

Som han slentrede hen ad Gaden, kom det ham i Tanke, at en af hans Venner, Sagførerkontorist Berg, havde hjemme i Østerby, og da han ikke havde anden Anvendelse for Tiden, besluttede han at aflægge et Besøg hos samme Hr. Berg, som han var saa heldig at træffe hjemme i det af denne beboede Kvistværelse paa et af Byens Hoteller.

Da Piberne var tændte og Samtalen godt i Gang mellem de to unge Mennesker, brød Højer pludselig ud med det Spørgsmaal:

„Hør, sig mig du, hvad er det for en Plante, de har faaet til Elev paa Posthuset i Østerby?"

„Plante? Der er ingen ny Plante, det jeg ved af. Min Kusine kom for et halvt Aars Tid siden paa Kontoret hos Onkel . . . du ved jo, at Postmesteren er min Onkel, og han er ogsaa Onkel til hende . . . men siden har han ikke faaet nogen ny paa Kontoret. Hvorfor spørger du for Resten om det?"

„Aa, jeg har blot hørt Tale om en ny Elev, der ogsaa skulde lære at telegrafere. Hvad hedder din Kusine?"

„Helene Berg."

„Saa — aa. Ja, Postmesteren er jo din Onkel;

hvordan ser han i Grunden ud? Jeg har endnu ikke set ham, skjønt vi arbejder saa meget sammen."

Den snedige Højer havde beregnet, hvad der vilde følge. Sagførerkontoristen rejste sig og hentede fra Bogskabet et Album, som han bladede lidt i, og da han havde fundet det, han søgte, skød han Albumet hen til den anden.

„Den Mand der i Uniformen er min Onkel, Postmesteren."

Højer saa paa Billedet med et Minimum af Interesse, thi hans Blik var strax blevet fastholdt af et Fotografi, der havde Plads lige ved Siden af Postmesteren.

„Hvem er den unge Dame?" spurgte han, pegende paa Billedet.

Berg lænede sig over imod ham.

„Hende der . . . det er lige akkurat min Kusine Helene, der er Elev paa Onkels Kontor."

Højer sad længe og saa paa den samme Side i Albumet.

„Er der ikke flere, du vil se?" spurgte Vennen og søgte at blade videre.

„Nej, vent lidt, lad os nu se en Gang . . . din Onkel er en smuk Mand . . ."

„Aaja, saagu!"

Højer holdt Albumet frem foran sig, saa det fulde Lys fra Lampen faldt ned over Billederne. Nogle Minuter sad han hensunken i stille Beskuelse. Saa udbrød han:

„Det er da et underligt, drømmende Udtryk i Blikket . . . "

„Synes du?"

„Og hvilken Holdning! Saa kjæk og dog yndefuld. Det er ogsaa en ganske ualmindelig Haarfylde . . . en ren Pragt . . . "

„Ja foran, men Nakken er ligesaa blank som en Billardbal."

„Hvad siger du!" foer Højer op med et Slag i Bordet.

„Jeg siger ikke andet, end at Onkel Jørgen er ganske skaldet i Nakken."

„Naa ja, det var jo det, du sagde; det var jo ikke andet end din Onkel, der er skaldet i Nakken . . . derfor kan han da godt være en pæn Mand . . . "

Han faldt atter hen i Betragtning af den samme Albumsside.

„ . . . og se Rosen der paa Brystet; hvor smukt tager den sig ikke ud . . . "

„Har Onkel en Rose paa Brystet?"

„Din Onkel? ja, har han ikke . . . jeg synes . . . "

„Menneske dog! kan du ikke se, at det er Erindringsmedaillen, han har paa Brystet. Men nu skal du ikke sidde der længer og kigge paa Onkel, for ellers gjør du ham vist til en Apollo eller Ambrosius, og det er han s'gu meget for god til.“

Den vordende Sagfører lukkede Albumet inde i Bogskabet, foreslog en Spadseretur om ad Bagvejen, der førte rundt om Byen, og de to Venner begav sig paa Aftenvandring.

*   *   *

Næste Dag blev den ellers saa stille Middagsstund slet ikke kedelig for Henrik Højer. Han lod Statistiken vente til sin Tid og kaldte Nabostationen op, men ikke i det utaalmodige Tempo, som han havde anlagt den foregaaende Dag. Eleven meldte sig strax, og Samtalen indledede.

Det er ganske besynderligt, saa hurtigt en Elev kan vinde frem i sin Læremesters Bedømmelse. Hvoraf kom det, at Skriften i Dag faldt saa godt? Var det et Resultat af Elevens flittige Hjemmeøvelse siden Dagen i Gaar, eller var det . . . det underlig drømmende Udtryk i Blikket, Haarets prægtige Fylde og den fagre Rose paa Brystet?

I Dag var Højer ogsaa en bedre Læremester end i Gaar; han slog ind paa en for en Begynder passende Skrivemaade, stillede korte Spørgsmaal, hvortil der let kunde findes Svar, gjorde med Beregning Ophold en Gang imellem for at give Eleven Tid til at vinde med, og kom ikke med en eneste kritiserende Bemærkning. Det blev til en meget behagelig Underholdning, der fra Højers Side afsluttedes med et yderst snedigt Spørgsmaal om Navnet paa den unge Mand, hvem han havde den Fornøjelse at bistaa med Indøvelse i Telegrafering.

Svaret lød saaledes:

„Mit Navn er Helene Berg . . . og jeg er Postmesterens Niece . . . jeg takker Dem meget for Deres venlige Hjælp.“

Det er stygt at lyve, men i denne Styghed gjorde Henrik Højer sig skyldig, da han forsikrede, at den Elev, med hvem han skulde samarbejde for Øvelse, var omtalt til ham som en Nevø af Postmesteren. Det var dumt af

ham, at han ikke strax af selve Takten i Skriften havde kunnet høre, at det var en Dame, der skrev.

Om Frøken Helene rødmede ved disse smigrende Ord, kunde Højer ikke vide, thi noget saa fint som en ung Piges Rødmen kan endnu ikke gjenspejles pr. Elektricitet.

Men den unge Fuldmægtig ærgrede sig ikke mere over de Timer, han maatte anvende paa Samarbejde med Eleven i Østerby; tværtimod blev det hans kjæreste Beskæftigelse at hjælpe den unge Dame fremad i Telegrafens Kunst. Det hændte ofte, at hans Principal maatte tage Tjeneste paa Kontoret, medens Fuldmægtigen sad inde ved Telegrafapparatet og ofrede sin Tid paa Lærergjerningen.

Postmesteren spurgte en Dag, om det ikke var lidt trættende at sidde saa længe ved Apparatet og exercere med en Begynder, hvortil Højer svarede, at naar man havde paataget sig et Arbejde, skulde det ogsaa udføres samvittighedsfuldt, uden Hensyn til personlige Ofre.

„Vi optager vel ikke Linien for meget, lille Højer?“ spurgte Postmesteren.

„Aa nej; Elevers Indøvelse hører jo paa en Maade med til Tjenesten.“

„Ganske vist; men jeg vil ikke forlange Urimeligheder af Dem, saa dersom det lægger for megen Beslag paa Deres Tid med disse Øvelser, kan vi jo godt begrænse dem en Del. Det er da ikke Meningen, at De skal plages.“

„Det plager mig heller ikke, Hr. Postmester, og det, at bringe Begyndere fremad, har jo altid sin store Fortjeneste.“

„Det er sandt nok, ganske hvad jeg sagde forleden. Gaar han fremad, den unge Mand?“

„Ja, han er en meget lovende Elev.“

„Og det keder Dem ikke at indøve ham i praktisk Tjeneste?“

„Paa ingen Maade. Han synes at være en ganske sympathetisk Person.“

„Virkelig? Naa, det glæder mig, at De uden Modvillie yder Deres Hjælp til at gjøre min Kollega i Østerby en Tjeneste, og baade han og hans Elev vil være Dem taknemlig.“

Da Postmesteren havde trukket sig tilbage til sit eget Gemak, sad Højer og grundede dybt og længe. Hans Tanker havde aabenbart været ude paa vid Flugt, thi

pludselig rejste han sig, satte Piben til Side og udbrød: „Ja, lad os nu se en Gang."

Saa gik han hen til Telegrafapparatet, kaldte Station Østerby op, og Eleven, Helene Berg, meldte sig.

Det var kun dette, han vilde meddele hende, at de daglige Samtaler ikke kunde give tilstrækkelig Øvelse. Derfor vilde han paa Telegrafapparatet udenfor Tjenestetiden nedskrive Uddrag af Bøger og sende hende de sammenrullede Strimler til Aflæsning. Det kunde blive en udmærket Øvelse, især naar der medtoges Ting fra fremmede Sprog, baade Prosa og Poesi.

Ja, det mente Eleven ogsaa, og hun vilde være ham saa inderlig taknemlig, naar han vilde have den Ulejlighed at nedskrive saadanne Uddrag.

Nu fik den unge Mand hver Dag Arbejde med at gjengive i Prikker og Streger efter det Morse'ske Alfabet Digte af Oehlenschlæger, Tegnér, Aarestrup, Schiller, Heine og Musset, og ind imellem disse Klassikere smuglede han Smaadigte af en ukjendt Skjønaand, der følte Trang til at give sit Hjærtes Følelser Luft. Med Posten sendtes disse sammenrullede Papirstrimler til Østerby, og dernede sad den unge Helene flittigt afskrivende alle de smukke Vers i en Bog med Guldsnit og Fløjlsbind. Den Bog var i Grunden meget for fin til at indføre Øvelser i, men det syntes Frøken Helene nu ikke. Hun sagde til sin Onkel, at naar hun bare kunde blive rigtig dygtig i at telegrafere, saa gjorde det lige meget, hvad Bøger der gik til, og det var en stor Tilfredsstillelse at mærke, hvorledes det gik fremad hver Dag.

Under en — selvfølgelig indøvende — Samtale nogle Dage efter, forestillede Højer sin Elev, at Undervisningen let blev ensidig, naar Hovedvægten lagdes paa Aflæsning. Frøkenen vilde ganske sikkert snart opnaa fortrinlig Færdighed i Aftelegrafering, dersom hun hver Dag vilde afskrive Uddrag, svarende til dem, han sendte hende, og tilstille ham Strimlerne pr. Post, for at han kunde gjennemgaa dem og paavise mulige Smaafejl.

Frøken Helene kunde ikke tro andet, end at det vilde give udmærket Øvelse, og fra den Dag i Morgen skulde hun sende smaa Udskrifter efter de Bøger, hun var i Besiddelse af.

Hun holdt Ord, og Højer modtog velvalgte Brudstykker

af Frøken Helenes Yndlingsdigtere, blandt hvilke Chr. Winther var repræsenteret paa en fremragende Maade. Nu var det den unge Mand Højer, der i Bogladen udsøgte sig en forholdsvis elegant Poesibog til Optagelse af Elevens Skriftøvelser, for at de kunde blive kontrollerede paa forsvarlig Maade, thi intet laa ham fjærnere end at være en overfladisk Læremester:

For disse Udvexlinger af Strimler, forsendt pr. Post, forsømtes de daglige Øvelses-Konversationer ingenlunde, og Fuldmægtigen havde endogsaa etableret et Aftenkursus, saaledes at der toges fat paa Konversationen, saa snart de to Stationer havde afsluttet Tjenesten for den Dag. I den stille Aftenstund sad de to unge Mennesker ved Lampens Lys og talte sammen, og naar Højers Principal om Aftenen gik forbi det oplyste Vindue ved Telegrafapparatet og bag dette kunde skimte Fuldmægtigens Skikkelse, da tænkte han ved sig selv, at samme Fuldmægtig dog var et meget vakkert Menneske, naar det gjaldt om at gjøre andre en Tjeneste. Men Postmesteren i Østerby sagde ved lignende Lejligheder til sin Niece: „Overanstræng dig nu ikke, lille Helene; det tager paa Nerverne at sidde saa længe ad Gangen ved et Telegrafapparat."

Der var tre Miles Afstand mellem de to Stationer, og naar de unge Mennesker talte sammen, da fløj deres Ord henover Marker og gjennem Skove, op over Bakker og ned gjennem Dale, forbi Landsbyer, Gaarde og Huse — og dog var Vejen ikke længer end fra Hjærte til Hjærte.

Ja, nu er det sagt. Det var ikke længer blot Telegrafsproget, der øvedes, men ogsaa Hjærtesproget, og dertil maatte det komme, da Lærer og Elev først begyndte at udvexle Vers af Klassikerne og indføre dem i Bøger med Fløjlsbind og Guldsnit.

Vi vil ikke oprulle alle de Strimler, hvorpaa de i den sidste Tid har vexlet Ord, alene af den Grund, at disse Strimler er brændte til Aske, for intet at forraade. Derimod vil vi tænke os, at vi en Aftenstund staa midt imellem de to Stationer, ude i Skoven, og lytte til de Ord, der gjennem Telegraftraaden deroppe flyver henover vort Hoved.

De lyder saaledes:

„I Morgen Formiddag rejser De altsaa med Tog 29 til Kjøbenhavn, ikke sandt, Frøken Berg?"

„Ja, Hr. Højer, og De?"

„Jeg har sikret mig Frihed i Morgen og rejser ind med samme Tog. Vi kan altsaa følges ad."

„Men hvorledes skal vi kjende hinanden, medens Toget holder hos Dem?"

„Jeg vil let kunne kjende Dem, Frøken, dersom De blot søger Plads i Kupévinduet og bærer en hvid Rose paa Brystet. Jeg vil holde en rød Rose i Haanden, og idet jeg gaar hen imod Deres Kupé, vil jeg befæste den i mit Frakkeopslag og derefter stige ind i Kupéen. De fjærner nu Deres Rose og holder den i Haanden; jeg gjør samtidig ligeledes med min, og Blomsterne har præsenteret os for hinanden."

„Saaledes lader det sig gjøre. Og siden?"

„Siden lader vi Tilfældet raade, men jeg haaber saa vist, at der skal blive Lejlighed for mig til at sige Dem, Frøken Helene, Indholdet af et Digt, som jeg endnu ikke har betroet denne Telegraf at bringe til Dem, fordi jeg ikke ret ved, hvorledes Digtet ender . . . "

„Jeg holder kun af Digte, der ender smukt."

„Ja, lad os nu se en Gang. I Morgen . . . "

Her slipper vi Forbindelsen med den elektriske Traad og lader Henrik Højer og Helene Berg ene med deres smaa Hemmeligheder.

* * *

Da Tog 29 næste Dag rullede op for Stationens Perron, ilede en ung Mand med en rød Rose i Haanden ned langs Vognrækken, henimod en Kupé, i hvis Vindue saas en ung Dame med en hvid Rose paa Brystet. Han sprang ind i denne Kupé, Konduktøren kom og slog Døren til, der blev pebet til Afgang, og Toget kjørte videre til den nærliggende Hovedstad.

* * *

Fuldmægtig Højer agtede at være tilbage med et Tog ved Sextiden samme Dags Eftermiddag, og ved dettes Ankomst var hans Principal til Stede for i Fuldmægtigens Fraværelse at vaage over Postens rette Aflevering og Modtagelse. Hans Kollega, Postmester Berg fra Østerby var lige ankommen med en Vogn fra Omegnen for at rejse

med Toget hjem og fulgtes nu med Nabopostmesteren ud paa Perronen.

Fra Toget kom et Par unge Mennesker med Roser paa Brystet hen imod de to værdige Herrer, og der blev en almindelig Gjenkjendelsesscene.

„Nej dog, Helene!" udbrød Østerby=Manden „har du fra Kupéen opdaget mig; det var morsomt, for nu kan vi følges ad hjem."

Saa vendte han sig præsenterende til Kollegaen:

„Min Niece, Helene Berg — Postmester Bech."

Postmester Bech hilste paa den unge Dame, sendte en Haand til hver Side og præsenterede:

„Postmester Berg — min Fuldmægtig, Hr. Højer."

Postmester Berg trykkede Højers Haand og udbrød:

„Er mig en Fornøjelse at hilse paa Dem . . . og som det synes, behøver jeg ikke at forestille Dem for min Niece?"

„Nej, men jeg vilde gjærne tillade mig at præsentere for min Principal" . . . med en Haandbevægelse mod Frøkenen . . . „min Elev i Telegrafering."

Postmester Bech gik forbavset et Par Skridt tilbage.

„Deres Elev i Østerby . . . men det var jo en . . . ham . . . ham . . . De sagde altid „ham" . . . "

„I den første Tid," løj Henrik Højer, „vidste jeg ikke, at min Elev var en Dame, men senere fik jeg det at vide."

„Naa, det er jo glædeligt," svarede Postmester Bech, „meget glædeligt, og Frøkenen vil vistnok indrømme, at min Fuldmægtig har været en samvittighedsfuld Lærer . . . "

Konduktørerne begyndte at smække med Kupédørene, Postmester Berg søgte Niecens Haand og sagde:

„Nu, lille Lene, maa vi se at komme til Vogns!"

Men Fuldmægtig Højer stillede sig imellem og tog atter Ordet.

„Maa jeg endnu tillade mig at forestille for min Principal og Dem, Hr. Postmester Berg, min Forlovede, Frøken Helene Berg."

De to Postmestre saa' til hinanden i stille Forbavselse.

„Nej sikken dog et Par Gavtyve!" udbrød Helenes Onkel, „til Lykke, gratulerer! Kom saa, Helene . . . Toget er ved at kjøre!"

Men Postmester Bech holdt dem tilbage.

„Naar det forholder sig saaledes," sagde han, „saa haaber jeg, at De, Hr. Berg, og Deres Niece bliver her til

Aftentoget, for at vi hjemme hos mig kan ønske de Nyforlovede til Lykke."

Og saaledes blev det.

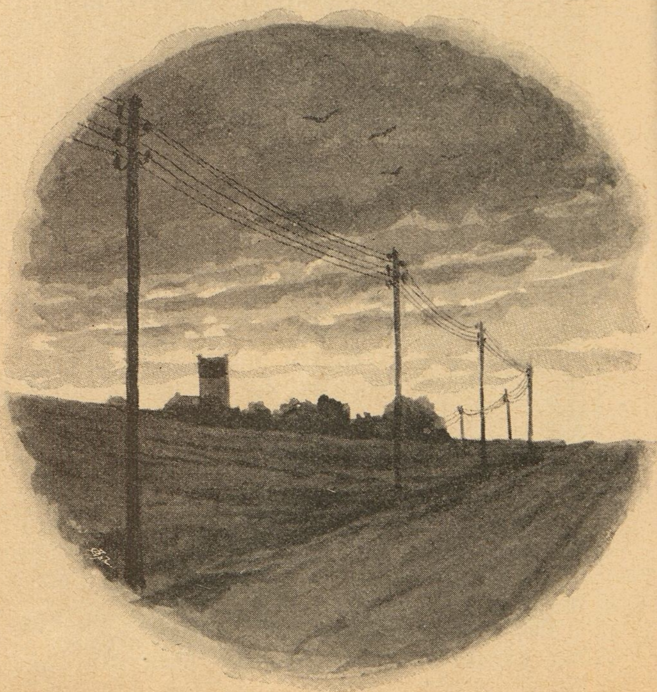
* * *

Postmester Bech sluttede ved Bordet sin Tale til det nyforlovede Par saaledes:

„. . . og saa vil jeg ønske, at Kjærlighedens elektriserende Aand altid maa være hos eder og bringe eder varig Lykke!"

Henrik Højer betragtede Helene Berg med et af Kjærlighed straalende Blik, søgte efter Ord, der kunde give hans svulmende Hjærte Luft. Med Glasset i Haanden saa' han frem for sig og udbrød:

„Ja, lad os nu se en Gang!"

En Snevejrsdag. (Efter Erik Henningsens Maleri.)

En Snevejrsdag.

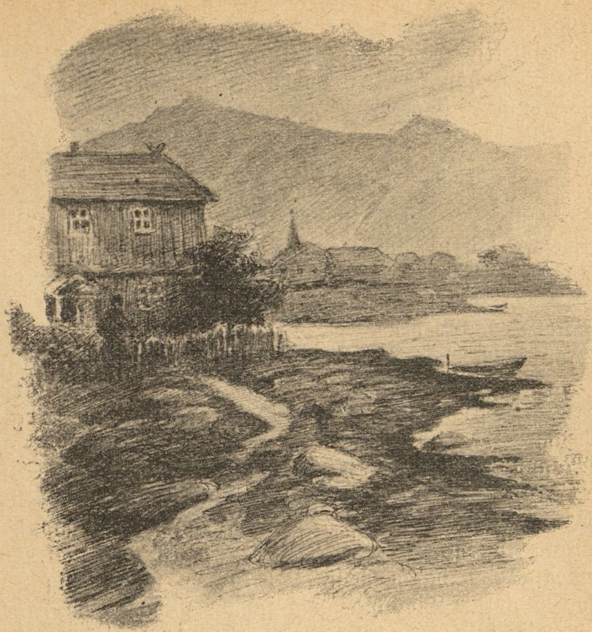
(Efter Erik Henningsens Maleri).

Scenen foregaar paa Hjørnet af Nygade og Gammeltorv — et befærdet Strøg og et af de mest udpræget kjøbenhavnske. Det er Snevejr og glat Føre. Sne ligger der paa Husenes Tage, paa Springvandsfiguren og paa „Valbykonernes“ Paraplyer dèr, hvor de sidder omkring Springvandet og forhandler Æg og Fjerkræ. Og op ad Strøget er der livlig Færdsel af Vogne og Fodgængere.

Saa kommer en Droske rullende, og Hesten snubler og glider i Snesføret. Der ligger den! Det er nok til at samle Opløb. Hesten maa spændes fra Vognen. En Betjent iler til. Omnibussen maa gjøre Holdt. Et Bybud og et Par andre tjenstvillige Medborgere tage fat i den styrtede Hest for at rejse den op.

Men værst farne er dog Passagererne i den forulykkede Droske. Det er ikke nogen behagelig Spas for en ung, selskabsklædt Dame at stige ud med sine Balsko i den fodhøje Sne. Man kan ikke fortænke den unge Dame i, at hun forsigtig og prøvende stikker Foden frem, medens Papa allerede er kommen ud af Drosken. Og rundt omkring samler der sig flere og flere nysgjerrige Tilskuere. Situationen truer med at blive ret kritisk. Er den arme Hest kommen til Skade, eller en Vognstang knækket, saa maa man se at faa fat i en anden Droske.

Det er en Folkelivsscene, ligesaa karakteristisk som virkelighedstro. Hver enkelt Type er ægte kjøbenhavnsk — det selskabsklædte Par saavel som Droskekusken, Betjenten, Bybudet, Husarsergenten og alle de øvrige Figurer. Just saaledes ser der ud paa Strøget en Vinterdag, naar en styrtet Droskehest samler Opløb.

Udenom Afgrunden.

En Fortælling af **Magdalene Thoresen.**

(Med Illustrationer af Knud Larsen.)

Magnus Rejdar var Navnet paa en Sagfører, der for en Del Aar tilbage havde nedsat sig i et livligt Fiskeridistrikt paa Norges nordvestlige Kyst. Han var den eneste Sagfører i vid Kreds, men han var en underlig vrangvillig Mand og blev ikke meget søgt. De smaa Kranglerier, som var uundgaaelige ved Fiskerierne, hvor saa mange Mennesker var forsamlede i Kampen for det daglige Brød, viste han enten fra sig eller fik dem udjævnede, hvilket Befolkningen dog ikke rigtig syntes om. Fiskerne var i sig selv et sendrægtigt, sejgt slidende Folkefærd, men de holdt dog nok af at have en Sag i Gang, hvilket ogsaa i

de senere Aar har betydelig udvidet Sagførernes Tal i de Egne.

Imidlertid var Magnus Rejdar en respekteret Jurist, og den Sag, han overtog, var i sikre Hænder. Havde han arbejdet under større Forhold, var han bleven en berømt Mand, thi der var en ubændig Evne i ham til at opspore Uretten. Han havde det, som i Sagatiden kaldtes „Orm i Øje". Det vil sige, at der omkring Pupillen snoede sig en gul Lysrand, som hurtig flammede op til et stikkende Blink og ligesaa hurtig sluknede igjen, men hvor han med det Øjekast tog Sigte paa den skjulte Løgn, dér faldt Forklædningen strax, om den end var nok saa vel udarbejdet efter Hæderlighedens Model.

Han havde paa en Maade Opdagelsesbetjentens Geni, men han havde i lige høj Grad Meddomsmandens Klarsyn for den personlige Ret — thi gjorde Skæbnen ham ogsaa til Dommer i en stor Sag.

Magnus Rejdar syntes dog ved et almindeligt Sammentræf ikke at være noget ualmindeligt Menneske. I Tiltale snubbede han oftest Folk af paa en Maade, som gav ham et brutalt Udseende, og han fristede ikke til Langsnak, men det undgik han ogsaa helst. Al løs og unødvendig Tale var for ham kun Tidsfyld, paa samme Maade som Flyvesand var Vejfyld. Sagen var den, han kunde ikke samtale, dertil havde han ikke Dannelse nok, thi det er jo med Ordskiftet iblandt Mennesker som med Tonerne i et Musikstykke: Hver Tone kan for sig have baade Skjønhed og Klang, dog først naar de samler sig i Harmonier, bliver det til Musik. Ord henkastet enkeltvis kan baade overraske og gribe, ja, der er endog saadanne, som kun enkeltvis faar deres Betydning; men hvor de skal virke til Dannelse, maa de kunne bøje sig ind under Samtalens ufravigelige Krav — Samtalen er en af Blomsterne paa Kulturens Træ.

Alligevel var Rejdar det, man kalder en dannet Mand. Han havde taget sine Examina med god Karakter og havde Attesterne i Orden. Men Samfundslæren om de smaa Ting havde han ikke kunnet magte; hans Læremester var Naturen, og den skrev her en stor Skrift. Saaledes var Evnen til et Stortag fremvoxet i ham, medens de smaa Greb, som mildner og sammenføjer, blev ham uforstaaelige.

Han havde i de første fem Aar af sit Ophold her an-

taget en Husholderske. Hun var Enke efter en Toldbetjent og havde en halvvoxen Datter, men da der ikke gaves ham noget Valg, tog han baade hende og Datteren. Efter et Aarstid lod han dog det unge Pigebarn komme til den nærmeste By for at lære noget og for at blive komfirmeret, og fik sig paa den Maade al Ting indrettet efter Ønske.

Men Husholdersken blev pludselig syg og døde, og Datteren, som i den Anledning var kommen hjem, overtog i Mangel af anden Udvej foreløbig Husstyret. Og det gik godt. Agnes, saa var hendes Navn, havde et husligt Skjøn, som netop derved, at alt blev overladt til hende, fik en hastig Udvikling og modnede hendes Fornuft paa Ungdommens Bekostning. Da en Tid var gaaet, og hun fyldte sit syttende Aar, var hun af Væsen og Tanke nærmere det tretiende end det tyvende.

Paa den Tid modtog hun en Dag Brev fra den Familje, hvor hun havde faaet sin Ungdomsopdragelse, med Opfordring til aflægge den et Besøg. Hun var tvivlraadig med Svaret og bad Sagføreren bestemme det. Han læste i den Anledning Brevet og da heri var antydet de forskjellige Stemninger af Familjens unge Sønner, fik han pludselig den Tanke, at han kunde miste hende. Og nu da alt gik saa rolig og godt i Huset — og det havde vist sig, at han kunde overlade hele Styrelsen til hende — Nej! Hun fik blive, hvor hun var.

Og Agnes gav ikke et Kny fra sig — hun blev og trællede stilfærdigt videre.

Men Rejdar havde ved dette faaet en vis Uro i Sindet — et Varsko om, at han til syvende og sidst ingen hverken Ret eller Magt havde over hende: vilde hun forlade ham, kunde han ikke forbyde det. Da slog den Tanke ned i ham, at han kunde jo gifte sig med hende. Det var en Udvej! Derved havde han hende jo paa en Maade under Laas og Lukke.

Han gav hende nu sin Beslutning tilkjende og beviste hende ved Fornuftgrunde,' hvor rigtig den var. Hun havde heller ikke noget at indvende. Han lod da løse Kongebrev, og Vielsen foregik strax efter. — Dermed var den Ting i Orden — udad til i det mindste, indad til mærkedes ingen Forandring i deres Samliv.

Agnes gik endnu som den unge Pige omkring i Huset, flittig og nøjeseende, med Ansvaret over sig. Det, at hun

havde byttet sit Jomfrunavn om med Fruetitlen, havde ikke øget hendes Mod, snarere formindsket det. Overfor Fremmede var det, som hun følte sig flov, og selv overfor sin Mand viste hun en Skyhed, som var han endnu hendes Husbond og Herre, ja — hun til og med undgik ham, hvor ikke Pligten fordrede hendes Nærværelse. Pligten var som Guds aabne Øje over al hendes Færd.

I dette Liv blegnede hun hen lig en rodsyg Plante, der alligevel sætter Knop. Aaret efter fødte hun et Barn, en liden Pige, og efter endnu et Aar en Søster til hende. Begge to med saa ringe Livsevne, at det syntes, som Døden allerede i Moders Liv havde mærket dem. Efter det hengik to Aar, da fødte hun en kraftig Gut med Faderens stærke Præg. Det havde dog nær kostet hende Livet, og lang Tid hengik, inden hendes spæde Legeme rejste sig efter den Dyst. Men en spædbygget Kvinde er som en Væbning af fine Traade — hvor den grove Traad overmættet af Raastof springer, kan denne strække sig og give Hold.

Og nu hengik et Par Aar. Rejdar var en velfornøjet Mand, og hans unge Hustru gik sin gamle trofaste Pligtgang i Hjemmet. Hendes høje Skikkelse havde tabt sin slanke Ynde, den havde saa uafladelig bøjet sig for Livets Krav, at den tilslut syntes krummet efter Naturens Bestemmelse. Selv hendes undseelige Øjne var blevne saa vante til at undvige andres Syn, at hun bestandig gik med dem nedslagne. Hun syntes i det hele at have overgivet sig paa Naade og Unaade i Skæbnens Vold.

Da kom der endelig en Dag en Kurre paa denne jævne Livstraad, og hermed var den seigtslidende Ensformighed brudt. Siden kom der flere, indtil der pludselig fremkom en Urede, som alene Døden syntes at kunne faa Rede paa.

Den ældste af de to Smaapiger blev ud paa Vinteren, hvad man kalder hængesyg, og da Faderen, hvis Stemme altid og ubetinget var den afgjørende, mente, at det ikke havde noget paa sig — og da der var en lang, tildels farefuld Vej til Lægen, blev det bestemt at se Tiden an. Men derved blev den rette Tid forspildt. Da Lægen omsider blev hentet, var der ingen Redning mer. Sygdommen var Difteritis, og Barnet døde et Par Dage efter.

Agnes bar sin Smerte med samme føjelige Hengivelse i Skæbnens Vilje, som hun bar alt andet. Rejdar derimod

følte en heftig Sorg. Det var paa en Maade første Gang, Livet havde vist ham sit truende Aasyn, og han blev saa underlig ræd for det. I denne Stemning var Lægen den første og tillige den eneste, som mødte ham med Sympathi, og det var just, hvad han trængte til. Hans Hustru gik jo omkring i Huset, bleg og tavs som altid, snigende lig en Skygge, der bare gjør det koldt, hvorhen den kommer; fra hende var det da umuligt at faa den Haandfuld Varme, han i sin Bedrøvelse trængte til.

Lægen derimod var en ung Mand, hvis Medfølelse endnu ikke var afkølet, og da han for ganske nylig var kommen til Egnen og havde et mindre hyggeligt Logi, følte han selv Trang til at være samlet med en Ligestillet. Han var desuden en meget sympathetisk Person. Der var Vellyd i hans Stemme, og skjønt han kun talte halvhøjt, trængte den dybt ind i Hjærtet paa den, han talte til, og fremkaldte et Velbefindende lig det, man føler ved at indaande Duften af en Blomst. Han var vistnok mere indtagende, end han var smuk, men hele hans Væsen var ligesom overskinnet af Godhed, og man fik strax en ubetinget Tro til ham.

Disse Egenskaber havde aldrig før mødt Rejdar, og nu, da Sorgen havde lukket op for hans indestængte Hjærte, blev Lægen paa en Maade dets første Gjæst.

Lidt Upasselighed, som paa samme Tid overfaldt de to andre Smaabørn, gjorde det nødvendigt, at Lægen forblev der i nogle Dage. Men da denne Tilstand var hævet, og Afrejsen stod for Døren, fik Rejdar for første Gang en saa dyb Trang til mennneskelig og venskabelig Omgang, at han indbød den unge Mand til at bo hos sig. Det var et Tilbud, som umuligt lod sig vrage. Det blev ogsaa med Tak og Glæde modtaget, og kort Tid efter var Distriktslæge Robert Sigvard indflyttet paa Gaarden Bratland, som ejedes af Sagføreren.

Dette forandrede til en vis Grad Huslivets Karakter. Hidtil var jo al Ting gaaet efter Vanens Anordning, men under det, at den udjævnede Vanskelighederne, sløvede den tillige Sindene, og den Løftning af Hverdagslivet, hvor det festlige ved ganske smaa Anledninger kan straale ind, var ikke kjendt paa Bratland — nu meldte den sig. Lidt efter lidt blandede Hensynet og Skjønhedssansen sine fine Traade

ind i den stærke, men haarde Livsvæv, og Elskværdigheden, der hidtil havde vist sig for Rejdar som en simpel Eftersnakker, fejg og tossegod uden Mening, kom ham nu i Møde som en Lindring, ja som et Velbefindende, der gjorde, at han baade aandede og levede paa en mindre anstrængende Maade end før.

Stille og umærkelig gled saaledes Dannelsen ind imellem alle de haarde Kanter, som Huslivet havde afsat, og rundede dem — de stødte ikke længer imod, saa en af Parterne maatte vige, men de gav Plads for hinanden.

Synligt var Rejdar den, som stærkest lod sig paavirke. Hjemmet havde for ham uvilkaarlig faaet en dragende Magt, som det ikke før havde havt. Naar han drog bort paa sine Rejser, fik Hustruen dog endnu sit Kys til Farvel, og naar han vendte hjem et af samme Art til Goddag, men Sigvard fik det stærke Haandtryk, som gav mere Varme paa én Gang end et helt Aars Pligtafgift i Vanekys — dog, det var der ingen af Parterne, som tænkte over. Det var nu en Gang saa, hvorfra skulde de faa at vide, at det kunde være anderledes? Det maatte da komme som en Indskydelse fra Hjærte til Hjærte — men her havde Hjærtet jo forlængst sagt, hvad der var at sige.

Ja, dersom Agnes havde været i Stand til at fange samme Livsforyngelse af det forandrede Husliv som hendes Mand! Men i det som i alt det øvrige gik hun sin stille upersonlige Gang fra Pligt til Pligt — hvad kom det hende ved? De tunge Øjelaage var fremdeles sænkede; Munden holdt sig i de samme indknebne Drag, og hendes Røst var tør og enstonende som Træ mod Træ.

Saaledes hengik et Aar. Livet var efterhaanden bleven saa stille og mildt paa Bratland, at det næsten truede med ogsaa at gaa ind under Vanens Magt, hvorved jo alt det Foryngende taber Spirekraften.

Da viste der sig pludselig en Udvej for den unge Læge til at faa en Bolig, som laa endnu mere bekvem for Rejserne i Distriktet. Ved Middagsbordet diskuteredes Sagen mellem de to Mænd, og hvor nødig Sagføreren end vilde ud med Sproget, maatte han dog give Lægen Ret.

Da hændte noget. Den stille Husmoder rejste sig fra Bordet og gik ud. Det var hændet saa tit og vakte hverken Uro eller Opmærksomhed, men den unge Mands fine Instinkt var dog uvilkaarlig bleven berørt af noget i hendes

Væsen, en Sammensynken, der gjorde ham vaer: gik den blege Kvinde hen paa et ensomt Sted og satte sig til at dø? Thi saadan kunde det synes.

Den ene Tanke brød sig Vej gjennem den anden, hver med sin Oplysning, og uagtet han vedblev at tale med Rejdar, fulgte hans Aand dog et helt andet Spor. Men det mærkeligste var, at det syntes, som han længe havde vidst det. Hans Forstaaelse havde altsaa i al Hemmelighed gjort en Indsamling, der laa ham ubevidst i Sjælen, og som der nu pludselig var falden et Lys over — det var, hvad man kalder en Aabenbarelse.

Da Maaltidet var forbi, saa' Rejdar sig omkring efter sin Hustru, og da hun ikke var tilstede, gik han nedover til Stranden, medens Sigvard trak sig tilbage til sit Værelse, som var ovenpaa. Han trængte uvilkaarligt til at være alene med sig selv. Husfruen, der paa én Gang havde faaet det Dødsmærke over sig, som han før havde set hos Syge, der ikke stred mod Døden, men som hengav sig i den — hvor var hun — det stille Menneske, der syntes saa ensom! Skulde han dog som Læge ikke spørge til hende? — Hvorfra kom den Uvished, han følte med sig selv — saa han næsten stønnede ved at stige op ad Trappen? — — Var han et saadant Barn af sin Tid, at hans unge Nerver skælvede ved den mindste Berøring med Livets Konflikter? — Da burde han i Tide give sig selv en Lektion i Udholdenhed. — Og med et raskt Sæt sprang han op paa det sidste Trin af Trappen, fuldt bestemt paa at lade som ingen Ting; han var kommen didop for at kurere Legemer; var der noget i Vejen med Sjælen, fik de sandelig gaa til Præsten. Den Tanke lettede, og han spidsede Læberne til en fin liden melodisk Fløjten, idet han nærmede sig sin Dør. Uvilkaarlig saa han dog over til den anden Side af Loftsrummet, hvor Husfruen havde sin Sovestue, og hvor hun som oftest holdt til — der stod hun! støttet til den lukkede Dør paa samme Maade, som hun havde siddet dernede ved Bordet.

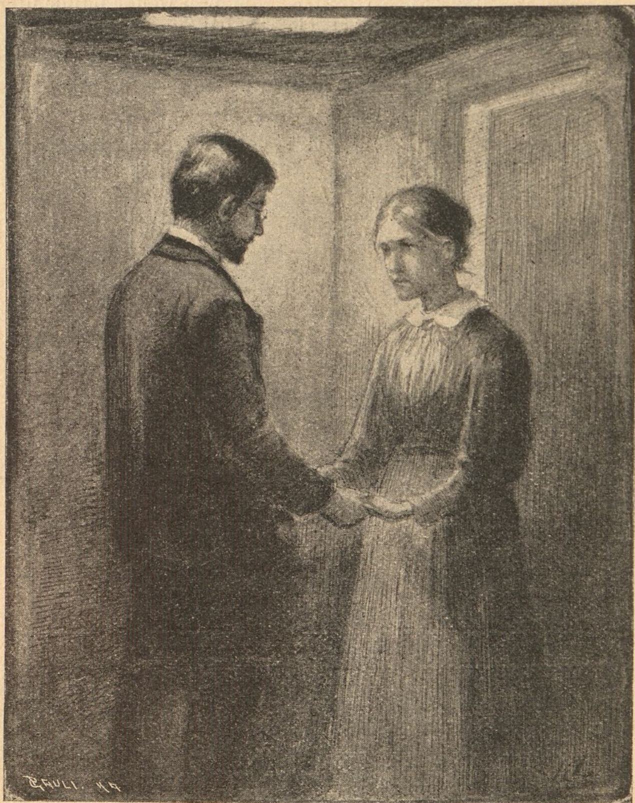
En dyb Skræk jog gjennem ham — hvad var dette? Gjaldt det ham? Uvilkaarlig kom han til at ryste. Hvad skulde han gjøre? Hans Haand sluttede om Dørtaget, men Ansigtet var vendt mod hende.

Da løftede hun Øjnene og saa' paa ham. Det var et fortvivlet Menneskeliv, som talte ud af dem — et dødsskræmt Barn, som bad om Hjælp — et fangent Dyr, som søgte

Frelse. Han slap Dørtaget og ilede hen til hende. I det samme Øjeblik vaklede hun, og han greb hende i sine Arme.

„Kjære! — Hvad er det, som fejler Dem? — Kan jeg gjøre noget for Dem?"

Da blev Døren nedenunder lukket op, og hun drog

sig skræmt tilbage fra ham — hun vilde sige noget og løftede sine foldede Hænder imod ham, idet hun søgte at faa Ordet sagt, som laa og dirrede paa Læberne.

„Aa, sig det! sig det!" bad han og tog hendes Hænder mellem sine.

„De rejser jo bort," stønnede hun. „Aa, jeg er saa

ræd — det er, som jeg var blevet helt alene," og hun saa ham ind i Øjnene med sit frygtsomme, hjælpeløse Blik.

Hele hendes Historie laa paa én Gang aaben for den unge Mand. „Jeg skal blive!" sagde han stille. „Men saa skal De ogsaa tage Dem sammen — leve op, mener jeg."

Hun svarede ham med et Smil, som med et strøg hele Gammelaget af hende og iklædte hende Vaarens Fagerhed. En Stund blev hun staaende, blussende af Undseelse, og vedblev at se paa ham; det var, som hun ikke kunde faa Øjnene fra ham. Men saa kom igjen en Lyd fra Travlheden nedenunder og vækkede hende, og uden et Ord smøg hun ind gjennem Døren, som hun havde støttet sig til.

Næsten bedøvet gik nu Sigvard til sit Rum og lod sig her i Ensomheden rive med af sin Forvirring. Han kunde ikke klare sine Følelser — var dette en vaagnende Forelskelse? Han havde jo før følt den Slags Betagethed overfor en skjøn Kvinde. Han vidste ikke, hvad han skulde svare sig selv. Det Særsyn havde aldrig mødt ham før. Vist havde han i Aarets Løb en og anden Gang studset ved pludselig at blive opmærksom paa, hvor smuk hun var, men den døde-lige Ligegyldighed for alle Ting, som hendes hele Væsen udtrykte, gjorde, at hendes unge Skjønhed hverken berørte Fantasien eller Hjærtet. Hun fyldte ved sin Nærværelse blot en Plads, og hun efterlod sig intet Savn. Hun syntes ham som en af de Blomsterknopper, der lige ved Udspringet er standset i Væxten, og som ikke kommer videre.

Og nu havde den forhærdede Knop paa en Gang ud-foldet sig til en Blomst med baade Farve og Duft. Og Kraften til dette Mirakel var stegen op af hendes eget Indre. Hvor maatte dog den Sjæl være rig og stærk, som kunde holde en saadan Vagt ved sin Ejendom, at den aldrig var bleven røbet. Men, hvorfor var den holdt skjult? — Eller var den virkelig først i denne Stund bleven sig bevidst?

Her laa to Spørgsmaal, som han nok kunde fordybe sig i, men ikke besvare — det maatte Tiden afgjøre. Men der var kommet en Uro i hans Sind, som krævede Svaret strax — mod den maatte han stride haardt; det forstod han. —

Da han ud paa Aftenen sad ved det samme Bord i samme Stue med Sagføreren og den tavse Hustru, skælvede han i sit Indre ved Bevidstheden om den uhyre Forvand-

ling, som deres Samliv havde undergaaet i de korte Stunder.

Han vovede ikke at se paa den Kvinde, som fra at have været ham ligesaa fremmed som den henglidende Skygge af en Forbigaaende, pludselig var bleven til et Væsen, han bar i sit Hjærte, og som han paa én Gang havde faaet den dybeste Omsorg for. Han henvendte da sin hele Opmærksomhed paa Rejdar, der var usædvanlig tavs og alvorlig, men ogsaa her forstod han strax, at han var bleven en anden. Han var fra en venskabelig Husfælle bleven til en Jagttager: Hvad og hvem var egentlig den Mand, som var bleven Husbond og Herre over den Kvinde, der for en Stund siden var kommen til Live ved hans Bryst.

Som han sad her foran ham, trist og grublende, var han en Karakter. Hans Ansigt havde haarde Drag, men der laa et vist Storsind over dem, naar de som nu samledes i et sørgmodigt Udtryk. Han var ikke nogen almindelig Mand; det menneskelige maatte kunne rejse sig i ham til et Storvalg — enten til Oprejsning eller Fald.

„Jeg har dog tænkt lidt nærmere over den Omskiftning," tog han Ordet efter en lang Stilhed. Rejdar saa opmærksomt paa ham, men sagde intet. „Jeg tror," vedblev Lægen, „at naar alt kommer til alt, maa jeg hellere blive her, hvor jeg er."

„Det var et godt Ord, Doktor!" udbrød Rejdar oplivet og rakte ham Haanden over Bordet. „Det skal De saagu' have Tak for. En Flaske af E n e r n e!" vendte han sig til Hustruen, som uden Svar hurtig gled ud af Døren. Nu fulgte Sigvard hende med Øjnene: det var den samme farveløse Skygge.

„Jeg skal sige Dem," vedblev Rejdar, og det var næsten, som han fik Hikke af bare Glæde. „Jeg har nogle faa Flasker af en extra Vin, som jeg en Gang fik i Salær af en Skibskaptajn, og dem har jeg døbt E n e r n e, fordi de maa ikke tages frem uden ved en sjælden Anledning, hvor der kun er Tale om en Flaske og ikke mer — og nu har vi Anledningen."

Efter det gik han livfuldt op og ned ad Gulvet, gned Hænderne og udbrød: „Ja vist var det vel gjort, Doktor, vist var det det." Slog saa den unge Mand paa Skulderen med et lille Smil, som kastede et mærkeligt Lys over hans

strænge Træk; han ligefrem blev vakker, som han gik der i Gjenskinnet af sin egen Glæde.

Saa kom Hustruen med Vinen. Den blev skjænket og drukket. Hvorfor blev hun ikke draget med ind i hans Glæde? Var det haarde Menneske da blot til alene for sig selv? Det blev et nyt Spørgsmaal i den unge Mands stærkt bevægede Sind.

Da løftede Rejdar sit fulde Glas. „En Skaal for Dem, Doktor Sigvard! De blev min første Ven. Jeg har aldrig før havt det, som kunde kaldes en Ven. Venner, som Folk er flest — aaja, dem faar man jo omsider ved Ombytning af Tjenester og sligt, men en Ven, som er Hjærtets Frivalg og saa at sige Udkaarede, det har jeg først faaet i Dem. Gud signe Dem alle Deres Livs Dage!"

Skaalen blev drukken, og efter den Glas paa Glas, til Eneren var tømt. Og under det talte Rejdar uafbrudt. Det var som et indestængt, stillestaaende Vand, der pludselig er bleven aabnet for, og nu i dets springende Løb faar hele Ungdommens Karakter. Det var ham slet ikke paafaldende, at Sigvard sad tavs og hørte efter. Heller ikke opstod det Spørgsmaal i ham: Har denne din udkaarne Ven ogsaa givet dig Hjærte for Hjærte?

Nej. Han holdt af ham — dermed var Sagen klar fra hans Side. Og nu for første Gang fik han Meddelelsens Evne. Han vidste ikke selv af, at han i Aar og Dag havde havt en stadig Indøvelse i Samlivets Dannelse netop hos denne unge Mand, og at hans Venskab var Udviklingens første Frugt.

„Jeg kjender mig, som jeg var tilsøs," sagde han leende. „Det var, som jeg havde slidt med Aarerne i mange Dage og nu pludselig sad med Sejlet oppe for en strygende Medbør."

Sigvard, som havde siddet med sænkede Øjenlaag og uvilkaarlig fulgt et andet Syn: hin vidunderlige Skjønhedsaabenbarelse fra nogle Timer siden, løftede nu Øjnene og blev slaaet af, hvad han saa. Der var brudt noget sprudlende aandfuldt frem af hvert Drag i Mandens Aasyn, han var fuldstændig bleven omskabt. Da slap han sit indre Syn og vendte sig mod dette, thi det var jo i Grunden ogsaa en Skjønhedsaabenbarelse.

„Ser De, Doktor," vedblev Reidar. „Slige Egne som disse sætter sin bestemte Kulør paa alle, selv paa Embeds-

standen, thi om ogsaa Embedsmanden bevarer den Frihed, et sikkert Udkomme skænker, kan han dog ikke løsrive sig fra det Tryk, som Naturforholdene paalægger ham. Ingen kommer her paa en Maade videre, end Naturen vil...

Der tales om Aandens Vinger — aa ja, jeg har set lidt paa den Flyvefærd, jeg. I Solskinstiden gaar det nok an; kan det ikke bære langt, kan det ialfald bære højt. Men den barske Tid er der igjen, før En aner det, og den har plukket Aanden for adskillige vakre Svingfjer, den! — Nej, Aanden har umilde Kaar i disse Egne. Det værste, men for den Sags Skyld ogsaa det heldigste, er jo, at Personen degenererer uden at kunne kontrolere sit eget Tab."

„Det vil sige, at man her stadig er i en Slags aandelig Livsfare," afbrød Sigvard.

„Ja. Men saa har vi jo Hjærteforholdet i Stedet. Det viser sig ved mangfoldige — ja utallige Anledninger. Hvor al anden Livsvært ophører, kan Hjærtet endnu give Vært, thi det har jo sin levende Kilde i Gud. Havde jeg ikke havt Hjærtelaget, da havde jeg vel heller ikke i denne Stund havt en Ven."

„Venskabet kan bære højt — meget højt! — Men langt højere bærer dog Kjærligheden," indvendte Sigvard efter en Stilhed.

„Ja — De mener vel Kjærlighed mellem Mand og Kvinde?"

„Ja — jeg mener det."

„Naa — ja det er nu et Kjønsforhold."

Sigvard saa spørgende paa ham.

„Ja, ja — Hygge naturligvis ogsaa og heller ikke saa lidt Nytte. Et Husbestyr bare med et Tjenerskab kan være bra' nok, men en Kone gi'r dog det hele et andet Sving. — Jeg har prøvet det. Min Svigermor holdt jo Hus for mig i nogle Aar, men hvor flink og tro hun var, saa gik dog al Ting ikke med den Stilfærdighed og Orden, hvormed det nu gaar. Agnes er en Perle. En ved knapt, at hun er til!" Ved de Ord saa Rejdar sig uvilkaarlig om efter hende og smaalo tilfreds, da hun ikke var der.

Men havde han set hendes lille, rystende Skikkelse oppe i Loftsrummet, staaende med Haanden paa Dørtaget og ventende paa den unge Læge, som nu kom op over Trappen, og set hendes blussende Ansigt og straalende Øjne, da

han stod lige for hende med sin egen Forvirring, da havde han maaske faaet Skjøn paa, at hun i Sandhed var til.

Men Rejdar havde giftet sig med hende som en Blind, og han havde levet sammen med hende som en Blind, intet Under, om han fremdeles var blind overfor hende, nu da han saa mærkelig hengav sig i det Venskabsforhold, hvor hans stivnede Aandsevner fik Udviklingens levende Bevægelighed, og hvor han ligesom foryngedes efter hver Stunds Samvær.

Nej! Han saa ikke, at Agnes fik sin Ungdom tilbage — og skjønt hun bevarede den samme stilfærdige Form — den dog for hver Dag ligesom udvidedes ved Livets Fylde, og at Skyggen var bleven til Lys.

Nej! Han saa hende overhovedet slet ikke — han vidste jo, at hun var der — at ingen Ting blev glemt eller forsømt. Men han var med den ældres Iver midt inde i et Udviklingskursus af Dannelse, hvor han nød sig selv i en utrolig Grad, og hvor hun forekom ham som en Eftersidder, der aldrig havde lært sin Lektie.

Men trods sin store Selvtilfredshed nød han dog sit unge Venskab med en voxende Glæde. Doktoren syntes ogsaa at slutte sig med større Inderlighed til ham. Paa de Rejser, han som Jurist af og til maatte gjøre, fulgte Sigvard ham bestandig; det var, som den unge Mand ikke mere kunde undvære ham, ikke udholdt at være i Hjemmet uden ham.

Saadan gik Sommeren hen, den evig lange Sommer i det korte Spand af Tid — Sommersolen Dag og Nat. Sommeren med sin vidunderlig høje Himmel, sit staalblaaskinnende Hav med de pludselige Storme, der foer frem og rev op den blanke Havflade, saa de fraadende Søer rasede mod hinanden, knuste og splittede hinanden, til de atter sank hen i en Slags fredelig Overenskomst med de dybe Grunde, og Havet Stunden efter paany spejlede den høje, solfulde Himmel.

Den rige Sommer, der løfter Menneskeaanden saa højt, som den ved Naturens Hjælp kan komme, løfter den med sin Skjønhed op over Hverdagsstrævet, thi den løfter Strævet med, saa det faar ikke synke ned i Usseldom og Lavhed.

Denne rige, eviglange, korte Sommer gik hen over Folkene paa Bratland, og hver af dem oplevede i den et nyt

Liv. Det hændte Rejdar, at han pludselig blev greben af Forundring ved at se sin Hustru, og han vendte sig for at følge hende med Øjnene. „Det var dog mærkeligt, saa vakkert hun var bleven!“ Og hans Hjærte tog til at banke, saa han maatte puste ud — „Godt, han havde hende!“

Men saa kom Høsten, og skjønt man næsten ikke vilde tro, hvad den spaaede, fik den dog Ret. Tunge Taager, som aldrig ret vilde ud med Sproget, drev i Flok og Følge hen over Egnen — snart som snigende Uhyrer over Havskorpen, snart som tunge Uvejrsfugle mellem Fjældene og oftest som en stillestaaende Masse, der lukkede hver eneste Udvej for Haabet. Men ud af det altsammen viklede Vinden sig lidt efter lidt, og da den omsider fik Plads nok til at røre sig, slog Stormen ud sit mægtige Vingefang, og baade det levende og det livløse skælvede for Naturkræfternes raa Overmagt, thi der var slet ingen Ting at stille op. Vilde de rive alt, hvad Menneskeaand havde udtænkt og Menneskehaand virket, i Stumper og Stykker — de fik gjøre det.

Da hændte det en Dag, at den unge Læge blev kaldet til en Syg, og Formodningen var, at der maatte hengaa nogle Dage, inden han vendte hjem. Rejdar havde helst fulgt ham, thi Vejret stod truende med Ondt til alle Sider, men det længere Ophold, hvori Lægen havde i Sinde at tilse andre Syge, holdt ham tilbage. Andendagen efter blev han dog selv nødt til at foretage en Rejse paa ubestemt Tid, og han følte en vis Lettelse ved Udsigten til at dele Skæbne med den fraværende Ven — ja maaske endog ved Tilfældets Hjælp at støde paa ham.

Og han stødte ganske rigtig paa ham — men Mødet blev til et Sammenstød, hvorved Venskabsbaandet brast isønder, og det blev aldrig mere føjet sammen.

Det var i Skumringsstunden, skjønt endnu en tidlig Dagtime, da en Baad med fire Mand stred sig frem mellem de krappe Søer for at naa indover i den Vik, hvor Bratland laa, thi Grundstrømmen bar imod, og Vejret var truende. Det havde blæst haardt lige fra om Morgenen, men efter Solnedgangen var Vinden løjet af, og just deri laa Truslen. Himmel, Hav og Jord gled over i en Tykning; det var, som lurede de paa hinanden, hvem af dem

der først vilde give Tegnet til at bryde løs. Men derom spurgte Vinden ikke; naar den tog fat ud over Natten, hvilket den oftest gjorde efter en slig Aftenhvile, da var det den, som førte an og mængede dem sammen i Uvejrets Røre, saa ingen ret vidste, hvad der var over eller under.

Omsider laa da Baaden ved den faste Stenbrygge, og Doktor Sigvard traadte i Land. Han havde ilet med at komme hjem, og nu, da han havde Huset, som han kaldte sit Hjem, dér lige for sig, kjendte han sig paa én Gang saa modløs, at han helst havde vendt om igjen og trods Uvejrets Truen lagt ud i Baad og ladet staa til, hvor hen det kunde bære eller briste.

Der var intet Lys i den nederste Etage, kun oppe fra de øverste Vinduesfang faldt et Lysskær udover. Huset saa' underlig dødt ud — han stod lidt stille og lyttede. Var Rejdar ikke hjemme, eller var der sket noget Ondt? Hvad var der i den korte Tid kommen i Vejen? Ak! han gik jo bestandig med en Sjælefrygt som den, der har Dommen over sig.

Tungt slæbte han sig op over til Indgangen og aabnede Døren. Her mødte ham strax den Beretning, at Sagføreren ikke var hjemme. Saa viste han al anden Tjeneste tilbage og gik til sit Værelse ovenpaa; her satte har sig, træt og grublende hen. Der opstod en Strid i hans Indre; der var to Viljer, som ikke kunde blive enige; hvad den ene kaldte Ulykke, kaldte den anden Lykke. Han følte en Lidelse gjennem alt sit Væsen — hvad skulde han gjøre?

Da aabnedes en Dør — han lyttede spændt — det var hende!

Nu sejrede den ene af Viljerne, og den anden laa under som en vingeskudt Fugl. Han var hurtig ude hos hende, og ligesom et sidste Tag imod et truende Varsel tog han hende resolut i sine Arme og bar hende over til sig.

Hvad var det, han læste i det lille, nu kridhvide Ansigt, som laa ind til hans Bryst? Var det igjen hint forskrækkede Barn, som bad for sig? Ja. Men det var tillige en Kvinde med Kjærlighedens Attraa i det stærkt bankende Hjærte.

Og Stormen slog imod Vinduer og Døre, og Huset fyldtes af saa mange stærke Lyd, at det hørtes, som om Mennesker i rasende Vrede skreg mod hinanden — thi nu var det Nat.

Omslynget af hinanden stod Parret ved Vindues-fanget og stirrede ud i Natten, ingen af dem talte; det var, som Guds Dom allerede var over dem. De vidste i denne Stund noget saa pinefuldt med hinanden, at de klyngede sig til hinanden som to skibbrudne paa et Vrag.

Da hørtes mellem Stormhylene Lyden af en landende Baad. Hvem kom hid i dette rasende Uvejr? Var det igjen et af de fortvivlede Bud i ellevte Time fra en døende? Den unge Læge favnede hende ømt; saa slap han hende, greb Lyset og ilede udover Loftsrummet og ned ad Trappen.

Her aabnedes i det samme Indgangsdøren, og Rejdar stod for ham. Drivende af Væde, dødbleg, med stive Drag saa han ud som et Lig, kastet ind paa Stranden af en Sø.

Ingen af dem talte.

„Hvad var det for et Kvindfolk, De stod og holdt i Favnen deroppe?" fik han endelig frem.

Sigvard svarede ikke; han skjønnede jo, at Manden vidste, hvem det var.

„Skøger har ikke Tilhold i mit Hus — og en Ærestyv lige lidt," fortsatte han. „Skulde saa være — fik han se til at komme bort — — for det kunde hænde saa, at jeg — slog ham ned som en Hund!" og han gjorde et Spark til den Side, Lægen stod.

Derpaa gik han ind i Stuen neden under, og Sigvard trak sig dødslammet op over Trappen til sit Værelse. Han saa sig ræd omkring: Godt, at Agnes var borte, han havde i denne Stund ikke udholdt at se hende.

En Tid gik hen, og han søgte at samle sine Tanker paa, hvad der maatte ske, men han kunde det ikke. „Var det ikke lige ens, hvorhen han gik — han var dog at regne som det æreløse Vrag af en Fribytter, der intet Flag mere havde at hejse. Kunde han leve med dette? — Kunde han fremdeles staa sin Samfundsvagt under dette Mærke, som den fortvivlede og dødelig krænkede Mand havde sat paa ham — en Ærestyv."

Og Stormen vedblev at rase og fylde Huset med sine vilde Hyl. Det var som Furier, der stredes om, hvem der kunde skrige højest.

Da kom efterhaanden en vis Klarhed i hans Tanker. „Nej, smides ud af et Hus — vanæret! Nej! Da heller dø." Han hørte Rejdars tunge Trin, hvor han i Stuerne

neden under vedblev at gaa frem og tilbage, og han gjennemtrængtes af Bevidstheden om, hvad den Mand maatte lide. Han, som havde saa megen Vildhed i sin Natur, og som aldrig i en Krænkelse var i Stand til at finde frem sin egen Skyld, men blot saa de andres. Hvilket overfuldt Maal af Skyld tillagde han ikke i denne Stund sin ulykkelige Hustru!

„Aa hende — hende! hvis unge Liv han havde brændemærket ved et Opblus af sin Lidenskab. — — Hvor skulde han fange en Frelse for hende?"

Og bestandig vedblev den manende Gjenlyd af Mandens rastløse Vandring neden under.

Endnu hengik et Par kvalfulde Stunder med Grublen; saa rejste Sigvard sig besluttet. Han gik hen til sit Skrivebord, hvor han hastig nedskrev nogle Linier, som han lagde sammen til et Brev; derpaa ordnede han sine Papirer og laasede sin Kuffert af — saa hentede han et lidet Rejseskrin, hvoraf han fremtog en Pistol, som han undersøgte nøje. Da det var gjort, gik han med samt den og Brevet neden under og bankede paa Døren til den Stue, hvor Sagføreren var, og da der ikke blev svaret, aabnede han den med et fast Tag og traadte ind.

Som et vildt Dyr foer Rejdar imod ham og løftede begge Armene til et knusende Slag. „Hvad vil De her? Gaa, eller jeg ta'er Livet af Dem."

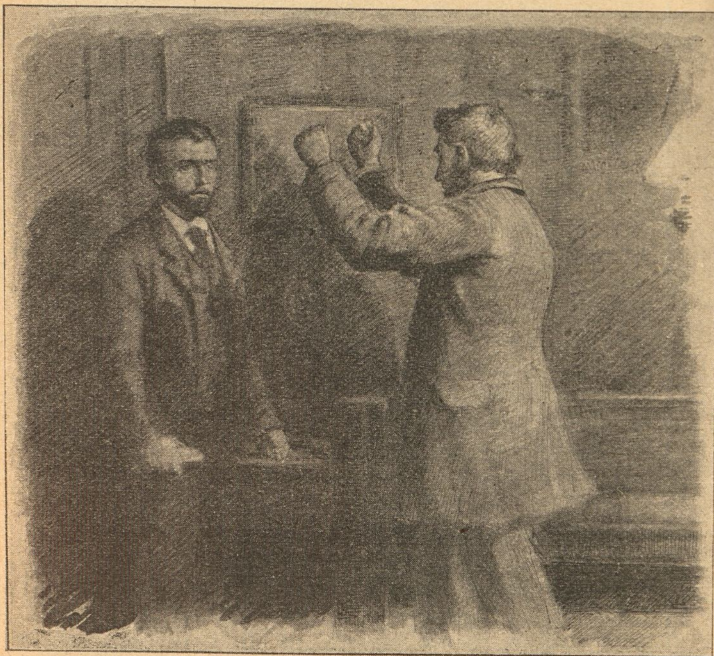
„Ja — det er just derfor, jeg kommer," svarede Sigvard fattet. „Jeg ved, at jeg skylder Dem Livet; jeg kan ikke komme fra det for nogen ringere Pris — og jeg prutter ikke. Se til at samle Dem saa meget, at De kan forstaa mig. — — Her lægger jeg min Pistol. Den er forsvarlig ladet — og Maalet viger ikke. Saa er her et Brev, hvori De vil se, jeg har nedskreven den Erklæring, at jeg kunde ikke bære Livet — hvad der er en Sandhed — og at jeg har gjort Ende paa det. Dermed slipper De en Dødsfjende — og jeg giver Dem den Æresopreisning, som staar i min Magt."

Rejdar lod Armene synke, og et Haansmil trak sig hen over hans dødblege Ansigt. „De tænker at slaa mig med en Theatereffekt — ha! ha! Nej! Nu er Komedien udspillet, min Gut! — Den blev ikke fuldt saa lang, som De havde ventet — hvad? — — Men jeg trænger ikke til nogen Pistol. Jeg har mine to Arme, og med dem kan jeg

vride Dem Led fra Led, saa der skal ikke blive Plads tilbage til et Aandepust."

Og nu begyndte han igjen sin Bærserkergang omkring i Stuen. Haaret stod rejst over Panden, og den gule Ring om Øjnene skød Gnister.

Han var i sin rasende Vrede et skrækslaaende Syn. Men skjønt han nu og da gik lige mod Sigvard, veg denne

dog ikke et Haarsbred. Den Pinsel, han havde lidt ved egen Tugtelse, havde døvet ham for enhver udvortes Skræk.

Omsider blev Rejdar staaende tæt foran ham med sammenslyngede Arme og maalende ham med et Blik, som var han en usel Skifting, der havde sneget sig til et Møde med voxne Mænd. — Det var, som maatte han spytte paa ham.

Da rejste sig uvilkaarlig en Modstand i det unge Menneske. Døden vilde han lide, Hævnens Magtbud vilde han

bøje sig for — men Foragten — nej! Og han rystede paa én Gang hele Ydmygheden af sig.

„Undskyld," sagde han rolig og veg tilbage fra ham. „De maaler mig med et falskt Maal. Jeg er skyldig, men jeg er ikke fejg. — Jeg har krænket Dem og skal staa for Deres Dom. Men forinden har jeg et Ord at sige Dem."

„Jeg ved det, jeg ved — det er mer end nok," afbrød Rejdar.

„Det er heller ikke om mig, men om Deres Hustru, jeg vil tale."

„Om hende vil jeg ikke høre et Ord. — Jeg har ingen Hustru mer."

„Pistolen ligger der — men Ordet skal De høre," svarede Sigvard energisk. „De har aldrig havt hende som Hustru. Ja — Vielsesattesten har De — den kan man faa for Penge. Men den Attest, som Gud alene udsteder, hvor han haver tvende Hjærter tilsammenføjet — den har De ikke, min Mand. De har havt en Husholderske, og med hende har De levet i et Forhold, som Loven kalder sædeligt, men som for den evige Retskjendelse har været usædeligt i sin inderste Grund. Om Kvindelighedens Udspring i hendes unge Hjærte derved blev til tørre, saftløse Planter i Stedet for et duftende Kløver, det var Dem lige ens. Hun var Deres Kone, og De hendes Mand — Sagen var i Orden.

Men den var daarlig i Orden. Hvorfor tog De ikke det stakkels Barn, hun var, i Kjærlighedens Favn, varmt og huldende, som Kvinden behøver det, og saadan, at hun følte sig helliget ved Ægteskabet og ikke i Stilhed og for sig selv kjendte sig fornedret?

Alt stort og godt skal opelskes her i Livet, saa det kan fæste Rod, thi ellers voxer det ikke — og voxe skal det.

Aa! I denne forfærdelige Stund, da mit Liv ikke viser mig en eneste Lysvej, staar hun endnu for mig som det ulykkeligste, jeg har kjendt. Hun gik her mellem Pligterne, altid som et Gjenskin af Livet — aldrig som Livet selv. En Ørkenvandring midt i sin fagreste Ungdom! Jeg saa hende aldrig plukke en Blomst. — — Saa løftede hun sine vakre Barneøjne og saa paa mig — altid som hun bad — om Livet — — Og alligevel — — Aa, Mand! Skyd mig ned som en Hund! Fri mig fra mig selv. Det, jeg vilde ophøje, har jeg fornedret! Det er gruligt, hvad jeg lider — fri mig — fri mig!"

Som en Døende tumlede han tilbage mod Væggen og dækkede Ansigtet med sine Hænder.

Imdilertid var Rejdar bleven Herre over sig selv. Hans fortrukne Ansigt havde faaet et helt andet Udtryk. Det saa ud, som han havde taget en rolig Beslutning. Saa tog han Pistolen tilligemed Brevet og rakte det med bortvendt Syn til Sigvard. „Se der — tag dette — og lad mig ikke se Dem mer — tag det!" truede han, da den anden nølede.

„Ja, ja," udbrød Lægen. „De er jo sikker nok paa Deres Hævn alligevel! Men det Løfte afkræver jeg Dem, at De ikke forskyder Deres Hustru. Hvad Lov og Dom end vilde sagt, jeg erklærer som Mand: hun er uskyldig. Jeg tror paa en Gud, og ved ham sværger jeg, at Skylden er min alene. — — Vælg nu! — De giver mig det Løfte at være hende god — eller jeg skyder mig for Deres Øjne."

Rejdar traadte hen imod ham, og med den flammende Orm i Øjet maalte han ham til Sjælens inderste Grund. Ja — hvad han end havde forbrudt, han var klar i Grunden — han var det Menneske, som havde været hans første — og sidste Ven. Han drog et Suk, og Taarer steg op i hans Øjne. „De har mit Løfte," hviskede han. „Gaa — med Gud!"

Næste Morgen rejste Sigvard og styrede mod den Bolig, han før havde forsmaaet. Nu syntes det ham, at da han for henved to Aar siden var ankommen til det triste Sted, havde han endnu været den rige Mand med flagsmykket Baad og store Forventninger. Nu var det kjække Mod sejlet over Bord — og Flaget var strøget.

I Rejdars Hus var al Ting stille. Havde den Orkan, som var faret gjennem disse Menneskers Liv, efterladt sig Dønninger, da bares Lyden ikke videre en Sukket i den stille Nat.

Agnes gik bleg og skælvende omkring imellem Pligterne og var i sin Gjerning den samme som før, men hun var ikke længer hin glidende Skygge, som ikke fæstede sig ved noget. Der havde dannet sig et Punkt i hendes indre,

som trak hendes Tanker til sig, og fra i nogen Tid at have været en Fristelse, som hun droges af, forvandlede det sig til en Braad, som gjennemtrængte hende med en gruelig Smerte.

Rejdar havde ikke talt til hende, ja endog set bort fra den Side, hvor hun viste sig, og efter nogle Dages Forløb havde han forladt sit Hus og var rejst til Hovedstaden for at tilbringe Vinteren der. Om dette og om Husets Ordning i det hele havde han efterladt sig en skriftlig Meddelelse. Den laa uden Adresse, som en aaben Afregning paa hans Skrivebord — tage sig den til Følge, hvem der vilde!

Agnes forstod den Straf, som laa deri, og det føltes som et Slag af hans stærke Haand rettet lige mod hendes Ansigt. Men hun undveg det ikke. Hendes stakkels forknytte Miner fik et Anstrøg af Selvfølelse ved det: Bare slaa til, saa det gik hende gjennem Marv og Ben — det kjendtes alligevel som en Lindring!

Ak, den lange, ensomme Vinter! Den bragte hende ikke et Ord til Meddelelse, hverken Godt eller Ondt. Og altid samme Pinsel af hin Braad, som ikke rokkede sig. Hun havde i Skjul fra en Loftsrude set sin Mand drage afsted. — Hvor hun kjendte sig liden og uværdig ved Synet af den høje, kraftige Mand med det stolte, strænge Ansigt, som nu var gjennemfuret af Sorg. Som en fremmed forlod han Huset, thi han ikke saa meget som vendte sig og saa' tilbage. Ak! hun fik en saa angstfuld Længsel efter ham, at hun kunde have fløjet imod ham over en rivende Elv. „Min Husbond," stønnede hun, thi Braaden trængte sig som et Knivstik gjennem hele hendes Væsen, og denne Gang fulgte der Ord med. „Hendes Husbond?" Hvad var der da sket ham, siden han forlod sit Hus som en Hjemløs?

Dage blev til Uger og Uger til Maaneder — hun tænkte, hun fik vel snart Slut paa Livet med al den Sorg og det tærende Savn. Hun saa' bestandig Manden for sig, som han gik dér — bort fra Hjemmet, og med den dødelige Foragt for hende ligesom fremlagt i hele hans stolte Skikkelse.

Ikke en Gang de to Smaabørn havde han værdiget sin Agt, og dog var han deres Fa'er! — Men saa var jo hun deres Mo'er — og et haabløst Suk gik mellem hendes stille Anklage og Mandens stolte Ret.

Da blev den anden af Smaapigerne syg. Hun var den, som helt ud lignede Moderen. Det var en underlig Sygdom. Barnet slæbte sig bleg og bestandig mere kraftløs omkring. „Det er Elsk,“ sagde Kvindfolkene paa Gaarden. Hun havde været den, Sagføreren havde kjærest af sine Børn, og nu længtes han efter hende — den Længsel kaldte de „Elsk,“ og af den kunde En dø.

Men Barnet fik snart en mere paaviselig Sygdom: Difteritien viste sig dengang og endnu som en Morderengel i disse Egne, og bedst som det var slog den ned over de ensomt liggende Hjem.

Hvad skulde Agnes gribe til? Alle skreg de paa Lægen, kun hun tav haardnakket stille. Maatte hendes Barn dø — Lægen, den eneste, som var at faa, kunde hun ikke kalde til sin Mands Hjem. Og saa døde Barnet.

Der havde løftet sig Røster omkring i Egnen, dømmende Meninger om den unge Læges Ophold paa Bratland og omviklede af det Løgnespind, som altid følger med Rygtet. Nu undrede Folk sig og blev usikre i deres Dom. Men da de saa den blege Kvinde ved Barnets Grav og skjønnede, at den Blomst var tilstrækkelig affalmet og rodsaaret, bød de sig til med en Støtte — den hed Medlidenhed. Men Agnes kunde i sin Lidelse ikke støtte sig til den — Den Støtte, hun skulde faa Hjælp af, maatte være af en anden Art.

Ud paa Vaaren kom Rejdar tilbage. Men han vendte hjem, som han var dragen bort. Der var intet Forsoningsmærke synlig i hans Væsen. Kun var han mere godsindet, og der var en sørgmodig Stilhed udbredt over ham. Han kunde sidde timevis, som det syntes, henfalden i Tanker, men naar han paa én Gang rejste sig og brød af med dem, var det klart, at han havde kæmpet med en Sag og nu ikke kunde mere — dengang.

Under Opholdet i Byen var han i Førstningen gaaet paa med en vis Ligegladhed, som om han — lig Farten i Eventyret — havde havt Sort bag og Hvidt for, og ingen saa, hvor han foer hen! Men han kom ikke ret langt paa den Rejsemaade, før han kjendte sig træt og vidste med sig selv, at han var en ulykkelig Mand. Det, som laa sort bagved, var jo hans Ungdoms og Manddoms Liv; kunde han ikke tage det med sig, hvad var han da? Hvidt, som laa foran ham, var jo det store, aabne Arbejdsfelt for Be=

gynderen, men han var langt ud over Begynderens Aar og havde for længe siden prøvet Livsværdierne. Ungdommen kunde nok forvilde sig paa Frihedens Vidder og gjøre det om igjen, men han kunde det ikke mere. — Og Resten af Troldets Fartplan: at ingen saa, hvor han foer hen!

Ak! om selve Verden ingen Ting saa; han, som foer afsted, saa' jo sig selv, vidste jo med sig selv, baade hvorfra han kom, og hvorhen han gik. Aa nej, paa den Maade var der ingen Udvej. Han fik hellere følge Samvittighedens manende Indvarslen og forsøge at komme paa det rene med Forholdet mellem Lov og Ret!

Men det krævede en Selvprøvelse — havde han Tid til det? Han saa sig om mellem alle de Mennesker, som jog ham forbi. — I Begyndelsen havde han ment at kjende en hel Del af dem og lovet sig selv at drage Nytte og Adspredelse af deres Omgang, men som Tiden gik, fortonede det hele sig i en og anden Frastandshilsen; hver havde sin Bane at følge — og Rejdar kjendte sig ensom og forladt.

I denne Forladthed fik han da omsider sig selv i Tale.

Han var jo Lovens Mand, og han holdt sig til Ordet. Med det slog han fra sig i det længste, og for Domstolen vandt han med Glans sin Sag. Men den Trøst og Husvalelse, han i sin Ulykke trængte saa haardt til, og for hver Dag i stigende Grad — den fik han ikke. Bebrejdelserne, som den fortvivlede unge Mand i hin Nat havde slynget mod ham, dukkede frem af hans Erindring ordret, som Paragraferne i en Lovbog. Og nu blev han selv stillet hinfor en Ret, hvor Aarsag og Virkning rejste sig mod hinanden, ja han fremstod endog tilslut som Meddomsmand i sin egen Sag og fraveg den Straf, hvis Indkrævning han med Ed havde besvoret.

Uvilkaarlig var han bleven staaende ved den Kjendsgjerning, at naar han ansaa Kvinden for at være den svageste i Samfundet, hvorfor krævede han da en større Styrke af hende end af Manden?

Rejdar havde altid været en skarpsindig Sagfører. Overfor enhver tvivlsom Sag var det, som hans Aand brændte for at komme det skjulte Sammenhæng paa Sporet. Det samme skete ogsaa nu. Det mindste Skjul, hans Egenkjærlighed tyede til, blev opsporet og ransaget.

Paa den Maade gjennemgik han i disse Maaneder et Lærekursus i Menneskelighed og sand Manddom, som bar ham højt til Vejrs. Men det var en stræng Skole, og hans udfordrende Skikkelse krummede sig lidt efter lidt som de mægtige Træer under Vindens stadige Paadrev.

Da kom Tidenden om Barnets Død. Kontoristen, som han havde antaget til at skøtte Kontoret under sin Fraværelse, mældte ham Sagen i alle dens Enkeltheder.

Det rystede hans Sjæl til inderste Grund, ja det rystede saa at sige Medfølelsen til Live for den stakkels Moder, som gik der alene med Sorgen. Og det, at hun ingen Læge havde kaldt! Han stod stille foran dette Bevis, turde han godkjende det? — Blev da Skylden hendes — eller blev den hans? Den blev hans.

Havde han da ikke derved lagt en saa tung Byrde paa hende, at hun maatte synke under den? Ja, komme hvad der vilde, han maatte hjem. Vel var han i sit Hjærte, trods al den Ret, han gav hende, dog kold og fik endnu en frastødende Fornemmelse ved Tanken om hende — men det stod dog fast: hun var Moder til hans Børn!

Saa rejste han. Og skjønt en Rejse ved tidlig Foraarstid dengang var lige saa fuld af Farer og Besvær som om Vinteren, og det omsider at komme til et velstelt, lunende Hjem blev en Vederkvægelse i stor Forstand, følte han dog ved Synet af Hjemmet, at han her havde faaet et Livssaar, som ikke kunde læges. Af den Bevidsthed skød da en hel Del Vanskud frem paany, der hurtig tog Væxten fra det gode Frø, som under Selvprøvelsen var bleven nedlagt.

Men han følte det som en Afmagt i sin Vilje, og han led derved. Den Ydmyghed, hvormed Agnes sneg sig omkring i Huset, gjorde ham ondt; det var, som hun for hele Livet havde iklædt sig Skamfølelsens affalmede Dragt; hvordan skulde han holde ud at se paa den? Det var jo, som en Halvdag laa over hans Liv, og han vandt ikke Fremsyn paa nogen Kant.

Var der ikke Resignationen, det højt priste Forsoningsliv mellem Gud og Mennesker? Men han magtede det ikke. Han var Handlingens Mand. Stampe haardt imod Smertens og Ulykkens Braad, det kunde han — slaa det store Slag i Forvirringen, saa alle Smaahensyn veg tilsiden og aabnede Vej for Livskampen, hvor det tabte

kunde tilbagevindes og det faldne gjenoprejses — ja, det kunde han, men gaa omkring med et aabent Saar, hvoraf Livets Kilde, Dryp efter Dryp flød hen — nej! da hellere Døden strax. Med disse Tanker til Hverdagsunderhold samlede der sig omsider en stærk Modstand i ham, og den fik Viljen med sig — thi den syntes at have Ret: Da han ikke kunde leve med det Syn for Øje, fik han skilles fra sin Hustru. Han var vendt tilbage med et rørt Hjærte; han vilde tilgive og glemme, men hun havde ligesom trukken sig tilbage i sig selv og behøvede ham ikke — godt, da behøvede han vel endnu mindre hende, og med koldt Overlæg tog han nu sin Fremtidsbestemmelse.

Det Barn, de endnu havde tilbage, var jo heldigvis en Gut, som han, naar Tiden kom, fik Raadighed over. Hun skulde faa tilstrækkeligt at leve af og kunde dermed vælge sit Ophold, hvor hun vilde.

Med det Opgjør for sig fik han Ro i Sindet. Han maatte give den unge Læge Ret — han havde ganske vist aldrig havt Kjærlighed til hende, men saa havde han i det mindste heller ikke havt Kjærlighed til nogen anden Kvinde. Under sit Ophold i Byen, da Dødsbudet kom til ham om den lille blege Pige, som havde været Moderen saa lig, og som var den af Børnene, han havde holdt mest af, havde han egentlig for første Gang følt sit Hjærte draget til hende. Men Hjærtet sad nu atter i god Behold, hvor det før havde siddet, og der skulde det forblive.

Men Hjærtet er jo ikke opdraget efter det militære Reglement, saa det lader sig udkommandere og hjemkalde efter Ordre — end ikke af den kraftigste Vilje eller mest højlovede Forstand.

Det var i den gryende Morgen. En iskold Vaarvind slog sammen om Huset; der gik som et Kuldegys gjennem de mange Rum oppe og nede. Rejdar havde ligget vaagen en Tid af Natten, men henad Morgenen var han falden i Søvn og laa nu og drømte om sit afdøde Yndlingsbarn. Han syntes at være paa en Fjældvandring. Men paa én Gang tabte han Vejsporet og vankede vildfarende omkring imellem Ormegræsset og de ophobede Fjældknuder. Tilslut orkede han ikke mer; hvor han vendte sig, gabede et Slug

imod ham — saa kastede han sig ned mellem Stendysserne og gav sig Døden i Vold.

Da kom noget lyst glidende hen imod ham. Det saa ud som en hvid Sky, men den fik efterhaanden en menneskelig Skikkelse. Nu kjendte han den — det var hans lille Pige! Hun havde begge Hænder fulde af Fjældroser, som hun smilende rækkede mod ham, men samtidig gav hun ham

et Vink til at følge efter hende. Og nu laa Vejen aaben — udenom Afgrunden — bestandig fremad i hendes lysende Spor. —

Da jog et Kuldgys igjennem ham, en Dør blev lukket op, og hans Hustru traadte ind i Stuen med et brændende Lys i Haanden.

„Rejdar!" kaldte hun. Det hørtes næsten som et Skrig.

„Hvad er der?" foer han op. Han var helt fortumlet, og Drømmen stod endnu for ham.

„Barnet er sygt," klagede hun. „Aa! det er den samme fæle Syge, som tog de andre to. Nu faar du sige, hvad der skal gjøres. — Jeg ber saa bønlig."

„Hvad vil du da, jeg skal gjøre?" afbrød han haardt.

„Du faar — — hente Doktoren."

„Naa — slap det der ud!" kastede han hen med et Haansmil. —

Men han rammede ikke det, han sigtede paa. Det Saar var brændt ud af en langt dybere Smerte, som hun havde givet sig selv. I denne Stund var det Moderangstens blødende Vunde, han rammede — og det vilde han jo ikke.

„Hvor slap det ud?" spurgte hun, idet hun løftede det sorgfulde Ansigt imod ham og for første Gang saa ham ind i Øjnene med sit store Barneblik. „Hvor slap det ud, da liden Astrid døde, og jeg følte mig bunden af din Vrede og min egen Skamfuldhed, saa jeg ikke vovede at søge Hjælpen — hvor den maaske fandtes? Jeg bad Vorherre saa inderlig at tage mit Liv i Stedet — for du holdt jo af det Barn. — Men som rimeligt kunde være blev jeg ikke bønhørt. — Saa tog jeg Ansvaret paa mig — aa, det har været saa tungt, saa tungt. Men nu orker jeg heller ikke mer. — Dette faar du tage paa dig. Døer Gutten — faar nok jeg Fred, jeg ogsaa — og da er du jo kvit det hele."

„Gaa til Barnet. Jeg skal gjøre min Pligt," sagde Rejdar og greb efter et Klædningsstykke, mens hun langsomt trak sig ud af Døren.

Al Ting blev nu i en Fart ordnet til Afrejsen — naar den Mand vilde noget, kjendte han ingen Vanskeligheder. Før han tog afsted, gik han ind til Barnet — ingen vidste, hvad der kunde hænde, og han vilde dog endnu en Gang se det lille levende Ansigt. Men Barnet laa hen i en Døs med lukkede Øjne. Da vendte han sig til Moderen, som havde trukket sig bort i en Krog. Hun var i Sandhed en Dødens Vogter, og hun stod der som naglet til et Kors! „Vær tryg, Agnes," sagde han mildt. „Du kan lide paa mig." Og han rækkede hende Haanden. Langsomt kom hun frem med sin lille skælvende Haand og lagde den i hans, men samtidig løftede hun de store Barneøjne og saa

ham igjen op i Ansigtet, som om hun vilde fremlægge hele sin Sjæl til Eftersyn og Prøvelse.

Og han saa den nøje efter — skjønt med et eneste Blik! — Da kom der noget op i ham — en Kraft — en Trang til at slutte hende i sine Arme — Han drog et kæmpende Suk — saa skyndte han sig ud af Stuen, ned over Trappen — og næsten hovedkuls hen over til den ventende Baad.

Men da han sad her med Styret i sin kraftige Haand, og Mandskabet hver paa sit Sted, kom der efterhaanden Ro og Besindighed over ham. Dog Kraften, som var bleven rejst i ham, den beholdt han, thi den var Ungdom. Uvilkaarlig saa han tilbage paa en hel Aarrække; de syntes ham meningsløse og tomme — oplevede af en gammel Mand. Hvor helt anderledes kunde dog Livet have været! Det var, som han her midt i Nattens Øde første Gang fik Syn for Lys og Farver — for Skjønhed og Lykke, og uagtet Dødsangsten for det syge Barn blandede sig ind i den, var dog Hjærtet i en saa hæftig Bevægelse, at han kjendte sig som forvandlet til sin inderste Grund.

Og under alt det fløj Tanken uafladelig tilbage til den blege Hustru, hvor hun som Smertens Moder med det store Barnesyn rettet paa ham, havde syntes at møde ham med en Stævning fra Gud. Og han saa ikke alene det, men han saa tillige den mærkelige Højhed, som Forargelsen over hans umilde Ord havde rejst i hende; hvorledes hun havde rejst sin bøjede Skikkelse, saa hun stod høj og rank foran ham — og han uvilkaarlig havde skammet sig over sig selv.

Og igjen kom den samme stigende Kraft med Trang til at slutte hende i Favn og føre hende bort fra alt det mørke og skræmmende — udenom Afgrunden! Som hans lille Pige i Drømme havde gjordt det med ham.

Men under dette hans anstrængte Tankearbejde, havde Skydsen taget sin haarde Dyst med det oprørte Hav og var endelig naaet frem til Lægens Bolig.

Da Rejdar stod foran den stærkt bevægede unge Mand, som knap var sig selv mægtig, og fremførte sit Ærinde, var han selv saa greben, at han kun med Møje fik Ordene frem.

„Ser De, Doktor," udbrød han og lagde sin Haand tungt paa den unge Mands Skulder. „Vi sætter jo ad-

skillig Gjæld her i Livet, jeg har sat min og De Deres; — godt om det træffer sig saa, at vi kan faa betalt lidt af paa den. — Vejret er ikke sikkert; der ligger noget Ondt i Luften, og det er kanske Uret at friste Vorherre — det kan gjælde mit Liv, og det kan gjælde Deres — men er De med mig og giver den Hjælp, som staar i Deres Magt, saa maa Vorherre afgjøre det — og saa er vi kvit."

Lægen bøjede sit Hoved til Svar og gjorde i en Fart de nødvendige Forberedelser. Saa fulgtes de i Tavshed ned til Baaden.

Det varede heller ikke længe, før Uvejret brød løs. Tunge Haglbyger slog ned over dem og betog dem baade Syn og Hørelse, men samtidig lammede det ogsaa Stormen, og i det store, hvide Mylr, som fyldte Rummet mellem Himmel og Jord, gik det nu dem som Baaden: de vidste ikke at finde nogen Udvej!

I denne Dyst var dog Rejdar paa sin Plads. Hans Kæmpekraft og Mod gav Kræfter til Skydsen, medens den unge Læge kjendte sig urokkelig i Bevidstheden om, at det, han gjorde, skulde gjøres.

Sent paa Aftenen, da Raabet: der er Baaden! fløj som en Løbeild fra Mund til Mund paa Bratland, rejste Agnes sig fra Sengekanten, hvor Barnet laa, og hun stod et Øjeblik skræmt og uvis med sig selv. Men nu kom hurtige Skridt op imod Huset — hun bøjede sig ned over Barnet og kyssede det lille, feberhede Ansigt; saa fløj hun ud af Døren og gjennem en Baggang ud af Gaarden.

Et Stykke borte for denne laa et lidet Hus, beboet af et gammelt Kvindfolk, som en Gang havde tjent paa Bratland, og som endnu havde Livsopholdet derfra. Her bankede hun paa, og da der blev lukket op, forklarede hun i aandeløs Hast Aarsagen til sit Komme.

„Nu er Doktoren der," sagde hun. „Men jeg saa' min lille Astrid dø — jeg orker ikke at se Gutten dø ogsaa. Du, Ingjer, faar gaa op paa Gaarden og være i mit Sted, saa du nøje vaager over, at alt bliver gjort, som Doktoren befaler. — Men ikke til noget levende Menneske tør du forraade, at jeg er her. — Først naar Gutten er død, og

Doktoren er draget afsted — kan du komme hid og sige mig det.“

Ja — gamle Ingjer var ikke langsom med at udføre, hvad der blev hende paalagt, og strax efter var hun paa Vej til Gaarden, og Agnes var alene med sin Angst og Smerte i det lille Hus.

Det undrede Folkene paa Bratland, at Husmoderen ikke var nærværende. De tænkte frem og tilbage, men de forstod det ikke; saa tav de stille med, hvad de tænkte — og de, som forstod det, gjorde ligesaa.

Saa sad nu de to Mænd som Vogtere ved Barnets Leje. Der blev ikke vexlet løse Ord imellem dem, dertil var Stunden for skæbnesvanger. Af og til mødtes deres Øjne, et Spørgsmaal og et Haab fløj mod hinanden, som Frygten besvarede, og Tvivlraadigheden slog ned. Det syntes, som var de stillet paa en farlig Vagtpost, hvor Afgjørelsen til Liv eller Død var ens for dem begge. I dette Fællesskab droges de igjen mod hinanden, og Godheden vandt sin hellige Sejr over Naget.

Ud over Morgenen var der sket et Omslag — hvor hen bar det? Lægen gav nøje Agt. Da samlede han sig i en Beslutning. Og nu gav han gamle Ingjer sine Ordre. Ny afdampede Puder og Sengetøj blev hurtig skaffet tilveje, og alt var parat. Saa tog han resolut Barnet op af dets uhyggelige Leje, og omviklet af det varme Tæppe holdt han det i sine Arme, ind til sit Bryst, medens den lille Seng blev stelt. Da lagde han det til Hvile igjen og indtog paany sin Vagtpost.

Rejdar havde i stor Spænding fulgt hver Bevægelse af Sigvard, i hvis besluttede Aasyn der ikke havde forandret sig en Mine, og han forstod, at her var det Lægen, som tog sit Ansvar — det, som skete, blev nu en Sag mellem Gud og ham.

Et Par ængstende Stunder hengik. Rejdar havde uvilkaarlig foldet sine Hænder, men Aanden var altfor greben til at have nogen Del heri. Alt, hvad han sansede, var Lægens Ansigt. Heri vilde han læse, men her var hvert Drag stivnet i en lyttende Forventning, og han fik intet at vide.

Endelig drog Lægen Tæppet lidt til Side og saa nærmere til. Store Sveddraaber trillede ned over Barnets Ansigt, som allerede tog paa at runde sig under en naturlig Søvn.

„Han er frelst!" udbrød han og rettede sig med et fuldt Aandedrag. Det var, som baade Sjæl og Legeme kom til sig selv igjen.

Ogsaa Rejdar havde rejst sig. Store Taarer randt ned over hans sorgfurede Kinder, og han rystede som et Løv i Stormen. Han stod med Sigvards Haand i sin, og de to Mænd saa paa hinanden som To, der tilsammen er blevne frelste fra et dødeligt Fald.

Senere da Lægen forlod Bratland og i sin stille Tanke sendte den Kvinde en ydmyg Hilsen, hvis Barn han havde frelst, tog Rejdar endnu en Gang hans Haand i sin: „En sidste Hilsen fra min Hustru og mig, Doktor — vi siger Tak og Ære."

De mødtes i et Blik fra dybeste Grund — der, hvor Gud er tilstede i ethvert Menneske under Opgjøret, naar det Gode sejrer. — Saa skiltes de.

Idet Rejdar gik tilbage fra Stranden, saa' han sig uvilkaarlig omkring — hvor var hun?

Da kom gamle Ingjer i det samme fra Baggaarden og skyndte sig hen over Marken til sit Hus, men pludselig, da hun fik Øje paa Sagføreren, vendte hun om og gik hen imod ham.

„Hvorfor er du gaaet fra Barnet?" spurgte han barsk.

„Jeg har lovet at komme did og mælde, naar Gutten var død, og Doktoren ta'et afsted," smilede hun, idet hun gjorde hemmelighedsfulde Tegn til Huset.

Rejdar forstod Meningen: at dér var Agnes flygtet hen. „Gaa tilbage i denne Stund og vig ikke fra Barnets Seng!" kommanderede han. „Jeg skal nok selv bære Bud."

Og dermed skyndte hver sig sin Vej. Men da han var naaet til gamle Ingjers Hus, kiggede han dog først ind gjennem en liden Glug i Døren for at se, om hun var der. Jo! Hun laa paa Knæ foran en liden Kubestol, hvorpaa der laa en opslaaet Salmebog. Men hendes foldede Hænder hvilede paa Bladene, og hendes Øjne stirrede frem for sig, som de var brustne. En dyb Skræk jog gjennem hele hans Væsen: Om hun var død! Han rev Døren op. „Agnes!" raabte han og slog Armene om hende.

I det Øjeblik fik hun Liv og Bevidsthed tilbage. „Død?" skreg hun og rev sig løs fra ham.

„Nej, nej! Levende, lyslevende!" udbrød han og drog hende ind til sig igjen.

Hun saa et Øjeblik med en Blanding af Skræk og Glæde paa ham; saa lagde hun sit Hoved til Hvile paa hans Bryst og syntes i en Stund at falde hen i den samme Bevidstløshed. Men lidt efter slog hun Øjnene op paany: „Han lever!“ hviskede hun, som hun talte til sig selv. „Saa har jo Gud tilgivet.“

„Ja — det har han saavist,“ sagde Rejdar og trykkede hende fast ind til sig.

„Men — hvad er da jeg? — — har jeg — —“ og hun rev sig endnu en Gang løs fra ham og saa dødsangst paa ham.

„Du er min inderlig kjære Hustru,“ sagde han og bredte Favnen imod hende.

„Er jeg — din Hustru! Aa, vær velsignet!“ udbrød hun og sank i Knæ; men han greb hende og bar hende i sine stærke Arme tilbage til Gaarden.

Og da hun saa sad der Haand i Haand med ham ved det sovende Barns Seng og uafladelig saa ham ind i Ansigtet med de store, straalende Barneøjne, gik Drømmen atter frem for ham. Men Barnet var bleven til Hustruen, og han syntes, hun sad der med hele Favnen fuld af Fjældroser, og at hendes dejlige Smil var Lyset, som drog ham fremad. — „Gud have Lov, at han fandt Vejen — udenom Afgrunden!“

Tankekorn.

I Lykken kjender du dig ikke selv, i Ulykken kjender man dig ikke.

* * *

Af Erfaring bliver man vel klogere, men aldrig klog.

* * *

Smerte og Erfaring er Menneskenes bedste, men ogsaa strængeste Lærere.

* * *

De Folk, som hyppigst taler om deres Fejl, ere i Reglen fast overbeviste om deres egne Fortrin.

Gode Raad.

Forgyldte Rammer, der er tilsmudsede af Støv og Fluer, lader sig bedst rense, naar man gnider dem let med en blød, ulden Klud, som er vædet med Provence- eller Mandelolie. Fint polerede Trærammer og Møbler kan behandles paa samme Maade; kun kan man her gnide stærkere end paa forgyldte Ting. Man maa passe, at de fugtede Steder bliver godt aftørrede, da Støvet ellers hurtig sætter sig fast igjen.

* * *

Det er en bekjendt Sag, at Uldtøj har Tilbøjelighed til at „krybe ind" i Vask. Som Middel til at forebygge dette tilraades følgende: Tøjet lægges om Aftenen i Blød i varmt, dog ikke kogende Vand, i hvilket der er opløst $^1/_2$ til $^3/_4$ Gram Borax pr. Liter Vand, hvorefter der den følgende Dag atter tilsættes varmt Vand, blandet med Borax, og Tøjet vaskes nu uden Sæbe. Tøjet maa dernæst kun skylles i varmt, ikke koldt Vand.

* * *

Bortfjærnelse af Blækpletter paa Gulvet kan i de fleste Tilfælde ske ved Hjælp af fortyndet Svovlsyre. Stedet, hvor Pletten har været, maa derefter gnides over med en Opløsning af Soda og Potaske.

* * *

Middel mod Forkølelse. Kom sex Æg, en halv Snes Theskefulde Sukker og sex smaa Glas hvid Vin i en Skaal over Ilden og rør hurtig omkring i det, til det begynder at hæve. Derefter serveres det i smaa Glas.

* * *

Appelsinkage laves af følgende Bestanddele: en Kop Smør, 3 Kopper Sukker, 1 Kop Mælk, 4 Kopper Mel, 5 Æg, 1 Appelsin og 3 Theskefulde Gjærpulver.

* * *

Vil man spare sig Ulejligheden og Ubehageligheden med at tilrøge et nyt Porcellænspibehoved, kan man anvende følgende Fremgangsmaade: Man bestryger Pibehovedet indvendig med en tyk Opløsning af Sukker og Stivelse i Vand, stopper det med en simpel, blot ikke for tør Tobak, antænder denne godt og stiller saa Pibehovedet i Kakkelovnens Trækhul, hvorved det bliver udrøget af sig selv. Naar dette gjentages næste Gang, bliver Hovedet indvendig overtrukket med en Skorpe.

Brændesamleren og hans Kone.

(Efter N.-F. Schiöttz-Jensens Maleri).

Den Fortælling, som Kunstneren giver i sit Billede, opfrisker de gammelkjendte Ord, at Livet er rigt paa Modsætninger. I Forgrunden af det prægtige, danske Landskab, hvor den brede Vej løber langs Skovgjærdet, staar Brændesamleren og hans Kone: et Par gamle, udslidte Mennesker, der vel snart kunne se Enden paa de mange trælsomme Arbejdsdage. Ryggen er kroget, Trækkene furede. De har en Gang kunnet arbejde som de bedste, da der endnu hjemme i Hytten var de mange Munde, som skulde mættes. Men Aarene og det haarde Slid har taget paa Kræfterne, og man duer ikke mere saaledes som før i Verden. Nu maa der standses og pustes, om det saa blot gjælder at bringe en Dragt Kviste og Kvas hjem fra Skoven. Men har man ikkun en Smule at bide og brænde i de Aar, som endnu er tilovers, saa er man tilfreds og kræver ikke mere. Her ligger Livet bagved.

Men dér, længere borte, gaar et ungt Par, svaje og ranke, med lette Skridt. Livet ligger foran dem, og det bliver vel ikke saa trælsomt og fattigt som Brændesamlerens og hans Kones. De har aabenbart en hel Del at betro hinanden, Fremtidsplaner at drøfte, lyse Udsigter at se frem imod.

Det er Modsætningen mellem de to Par, som nylig passerede forbi hinanden paa Veien langs Skovgjærdet. Men hvor stor Kontrasten end er, er det dog ikke godt at vide, hvilket af disse to Par, der en Gang gaar lykkeligst i sin Grav — det gamle eller det unge. Thi det kunde maaske hænde, at Brændesamleren og hans Kone var i Stand til at fortælle en Historie om, at Livet slet ikke har formet sig saa trist for dem, som det ved et flygtigt Øiekast kunde se ud til. Der er dog den Retfærdighed til, at ogsaa et Par fattige Brændesamlerfolk kan være lykkelige paa deres Vis.

Brændesamleren og hans Kone. (Efter N. F. Schiøttz-Jensens Maleri.)

Stakkels Moses!

En Erindring fra mit Sømandsliv.

Af **Oscar Madsen.**

(Med Illustrationer af Alfr. Schmidt.)

Hvad hans Døbenavn var, har jeg aldrig vidst eller i alt Fald for længe siden glemt det. „Moses“ kaldtes han hele Soldatertiden igjennem, og han lød selv denne Benævnelse saa godt som sit Nummer. Det Navn havde Kammeraterne givet ham for hans store Gudfrygtigheds Skyld. Og det var nok ellers det eneste gammeltestamentlige ved hele den ærlige Søguts skikkelige, vestjyske Skrog.

Jeg husker Moses fra Tjenestens allerførste Dage. Moses var nemlig til en Begyndelse sat paa en hæderfuld og fremskudt Post som højre Fløjmand i en Deling. Han var den længste iblandt sex hundrede indkaldte Marinesol-

dater og havde i hele Depotet ikke kunnet finde nogen Uniform, der passede ham. Det var et skjønt Syn at se ham paa Fløjen med de altfor korte Buxer slubrende om de tynde Skanker, medens Matrostrøjen hang som en slap Sæk om den pilmagre Krop. Virkningen var uimodstaaelig, navnlig da den saaledes udhalede Krigsmand trak højre Skulder ligesaa højt til Vejrs, som venstre Skulder sank dybt ned. Det saa' ud, som om den umaadelig lange Næse, der lig en Styre-Aare var anbragt midt i hans benede Fugleansigt, forgæves vred og vred sig for at tilvejebringe en Slags Balance mellem Skikkelsens uproportionerede Linjer.

„Hvad hedder du, Landsmand?" spurgte Underofficeren, der med skrævende Ben og Hænderne puttede i Buxelommerne omtrent til Albuerne stod og mønstrede Afdelingen.

„Ra?" gjenmælede Moses.

„Kan han ikke svare, han, Kulso?" kom det igjen fra Befalingsmanden.

„Ra?" lød det atter fra Moses, der med vidt opspilede, fortvivlede Øjne stirrede paa sin Foresatte og aabenbart ikke forstod et Ord af hans Tiltale.

Hans „Ra", der sagtens skulde betyde „Hva?", dræÂvedes frem paa det bredeste Vestjyske med en Lyd som en Søfugls hæse Skrig. Og meget ved Moses ledte overhovedet Tanken hen paa hine store Søfugle, der bliver saa forfjamskede og forvirrede, naar de er komne for langt bort fra deres egentlige Element, at man kan fange dem med Hænderne. Mere forfjamsket Soldat har der sikkert aldrig været set i dansk Hær og Flaade.

Som højre Fløjmand var Moses færdig med det samme. I det hele taget var han ikke længe om at faa sin Stilling ombord slaaet fast:

Skive for de overordnedes Vitser, for Kammeraternes Spot.

Den skikkelige Thyborønfisker havde aldrig været udenfor sin Hjemstavn, før nu Tjenesten havde kaldt ham til Kongens Kjøbenhavn. Alt, hvad han saa og hørte, var kun egnet til at vække hans mest uforstilte Forbavselse. Knapt nok kunde han paa sin brede Dialekt gjøre sig forstaaelig for andre, end sige, at han, der var saa dum, som Dagen var lang og et Stykke af Natten med, skulde kunne

forstaa, hvad der foregik omkring ham. Men med al hans Dumhed var der ikke ond Blodsdraabe i ham, ikke Gnist af Vrangvilje eller Tværhed, hvad Gjerning han saa sattes til. Sven Due lig gjorde han alt af Hjærtens Lyst, men gjorde alt forkert.

— — Moses taalte villig Spot og Vitser, Stød og Spark uden Kny og Klage. Hurtig opdagedes Grunden til denne Stakkels næsten ubegribelige Godmodighed og Taalmodighed. Moses var „hellig“, som saa mange i hans Egn. En lille Lommebibel veg aldrig fra ham. Den var hans Trøst i alle onde Timer, mod alle Skæbnens Tilskikkelser. Og helt kjønt og rørende kunde det være at se den lange leddeløse Fisker, der gik omkring blandt de andre som en ensom og fremmed Fugl, opsøge sig en lønlig Krog i Fritimerne for at kunne læse i sin kjære Bibel, uforstyrret af Kammeraternes Spotteglosér og deres slibrige Historier, der for ham var en Vederstyggelighed. Han forputtede sig i Skjul af de svære Tougruller omkring paa Vagtskibets Dæk, somme Tider krøb han helt op i Mærset, bare for at være i Fred. Opdagedes han i sin fromme Beskæftigelse, var det just ikke andægtige Tilraab, der vankede. Thi hele Rekruttiden igjennem vedblev han at være Fregattens sorte Faar og Syndebuk, selv om en og anden respekterede hans Følelser og efterhaanden fik den fortrykte, menneskesky Særling kjær, netop for hans Besynderligheds Skyld.

— — En Søndag Eftermiddag efter Paraden var det.

Landlovsholdet var sat i Land. Den øvrige Del af Besætningen paa Vagtskibet begyndte at modtage Søndagsbesøg. Og der blev efterhaanden livligt oppe paa Dækket. Toldbodens Færgebaad bragte Ladning efter Ladning af Gjæster ombord, Familje og Venner af de Værnepligtige, et Mylder af „Civilister“ der nu i nogle Timer kunde blive ombord og hjælpe Krigerne med at fordrive Eftermiddagstimerne. Næsten talrigere end Vennerne mødte Veninderne. Orlogsgutterne har altid siden Willemoes' Dage — sagtens ogsaa før — havt en høj Stjærne hos det smukke Kjøn. Hver anden Mand paa Skibet havde følgelig Besøg af sin mere eller mindre ringforlovede Kjæreste. En gammel Harmonika kom frem, en solbrændt Ulk af en Styrmand, der fo'r paa Varmen, naar han ikke netop var inde at tjene

Kongen, spillede op, og saa gik Valsen, baade forlænds og forkert, lystig over Dækket.

Jeg var iblandt dem, der nøjedes med at se til. Og til min ikke ringe Forbavselse opdagede jeg ogsaa min Ven Moses i Tilskuernes Skare.

Dette var noget nyt og uhørt.

Thi i disse Søndagstimer plejede ellers den Thyborøn-Mand at søge Skjul langt borte fra alt forargeligt, verdsligt Tant, i Selskab med sin Bibelbog, dybt nede paa Banjerdækket eller paa Platformen, hvis altid aabentstaaende Arrestrum var et af hans Yndlingsskjulesteder.

Men Moses heroppe paa Dækket, i Færd med at se paa Dansen! Saa stod Verden næppe længe.

Min Forbavselse var stor. Men den skulde blive større endnu.

Thi med ét saa' jeg Moses trine ud af Tilskuerkredsen og med lange, skrævende Skridt slingre over Dækket med højre Skulder endnu mere spidsvinklet end sædvanlig og med Styreaaren i travl Virksomhed.

Jeg fulgte ham med Øjnene. Og ikke langt var jeg fra at korse mig.

Thi med disse mine egne Øjne maatte jeg se, hvorledes Moses — o, skinhellige Moses! — „brasede op" for en af de fejende „Baldamer", og det netop en af de mest fejende blandt dem alle, og dristig gav sig i Snak med hende.

Vidunder efter Vidunder.

Jeg saa' Pigebarnet, der sad inde med hele det umiskjendelige kjøbenhavnske Trækfugle-Sving, „dreje bi" for den vestjyske Fisker og strække ham begge Hænder i Møde.

Lidt efter saa' jeg de to sidde for sig selv paa en Bænk henne under Hytten i fortrolig Samtale. Moses' Ansigt lyste i et stort, lyksaligt Smil, der trak Næsen skævt og gjorde Øjnene bittesmaa og næsten skælmske. Jeg holdt stadig Øje med dem. Samtalen varede længe. Tilsidst saa' jeg Moses — ja, tænkte jeg det ikke nok! — trække Bibelbogen op af Lommen og vise Pigebarnet et og andet Skriftsprog deri. Hun lod, som om hun opmærksomt hørte efter hans Forelæsning. I Smug skottede hun efter de dansende. Og med den ene Fod vippede hun i Takt efter Harmonikatonerne. Men mere fik hun ikke danset den Dag, skjønt nu og da en af Gasterne bød hende op. Hun turde

aabenbart ikke for Moses, der ved disse Lejligheder lod høre en arrig Grynten som et saaret Vildsvins.

— Ud paa Aftenen, efter at de Fremmede var sendte

fra Borde, kom jeg i Snak med Moses. Han sad ved sin Bakkes Bord nede paa Batteriet, havde stoppet sig en Snadde, dampede fredeligt af den med et stille, fornøjet Ud=

tryk i Ansigtet og syntes i det hele mindre sky og søfugle-agtig, end han plejede.

„Naa, Moses, du traf nok Bekjendte i Dag?“ be-gyndte jeg.

Han nikkede sagte og tilfreds.

„Hæ — ja, jeg havde skrevet hende til; — hun er ellers hjemme fra mit.“

„Jeg kunde tænke det, Moses,“ bekræftede jeg.

„Men hun tjener jo her i Kjøbenhavn,“ fortsatte han.

„Det er et farligt Sted at være, Moses,“ mente jeg at maatte indrømme hans strænge Anskuelser.

Der fo'r en Sky over Moses' Ansigt, og han nikkede flere Gange betydningsfuldt:

„Ak ja, ak ja — hun er jo sagtens blevet et Ver-dens Barn.“

„Er det din Kjæreste, Moses?“ spurgte jeg, i mit stille Sind saare bekymret for, at han ikke helt havde Uret i sin nys udtalte Bekymring.

Han saa' hvast og mistænksomt paa mig.

„Hvad kommer det dig ved?“ knurrede han.

Saa rejste han sig og gik.

Og senere blev jeg aldrig indviet i Moses' Fortrolig-hed. Derimod saa' jeg et Par af de følgende Søndage no-get nær de samme Scener gjentage sig som paa denne.

— Saa blev Moses udkommanderet. Hans Ordre lød: med Korvetten til Island. Og Moses rejste. Tiden gik, Sommeren svandt hen.

Fra den Tid, Moses drog bort, ophørte ogsaa hans „Kjæreste“, eller hvad man nu skal kalde hende, at høre til Vagtskibets faste og stadige Søndagsgjæster.

Sandt nok, hun var næppe noget Mønster paa den kvindelige Dyd og Troskab. Og alt i Moses' Dage havde hun temmelig sikkert erhvervet sig flere Venner ombord, end den brave vestjyske Gut vist kunde være tjent med. Dog skal det siges til hendes Ros, at jeg nu kun sjældent og med lange Mellemrum saa' hende i den lystige Skare, der om Søndagene svang sig i Dansen paa Dækket af Fre-gatten.

Det led mod Slutningen af min Tjenestetid.

Da indløb der en Dag Brev og Bud fra Islandskor-vettens Chef.

„Afgaaet fra Reykjavik for Hjemgaaende til Danmark.

En Mand — og Nummer og Navn anførtes — død af Brystsyge og begravet i Akueyri. Ellers alt vel ombord."

Herregud, det var stakkels Moses, der havde lagt sine tynde, pilmagre Lemmer til Hvile deroppe paa det fjærne, øde Ejland! Ensom, uden en kjærlig Haand til Hjælp og Trøst i de sidste Timer. Ladt tilbage, et fremmed Lig i fremmed Jord, en Fremmed, som han havde været hele Livet igjennem. Hvormange vilde monstro ofre ham en Taare, gjemt og glemt, som han var med det samme. „Ellers alt vel ombord".

— Tilfældig var Pigebarnet, „Laptasken", som jeg kun var altfor tilbøjelig til at kalde hende, ombord paa Skibet til Dans den følgende Søndag. Som hun tumlede sig gladest i Valsen, passede jeg hende op for at sige hende et Par Ord.

„Har De hørt nyt fra Moses?" spurgte jeg hende.

Hun studsede lidt, svarede saa:

„Nej, kun én Gang, siden han rejste, det lange, skikkelige Drog. Er der noget? Jeg har daarlig Tid!"

Fødderne dansede paa hende, medens hun talte. Aabenbart havde hun meget ringe Opmærksomhed for min Konversation. Hun saa' næppe nok paa mig. Jeg hørte jo ikke til dem, der plejede at „dreje".

Musiken spillede op til en ny Dans, medens jeg stod og betænkte mig paa, om jeg overhovedet skulde bringe hende Meddelelsen. Jeg frygtede hverken for Krampegraad eller Hjærtesorg — tværtimod. Maaske vilde hun et Øjeblik mindes Barndoms- og Ungdomsvennen og saa lade ham være glemt med det samme. Hvorfor saa tale? Hvad kom det hele i Grunden mig ved?

— Musiken spillede op. —

„Det er en Rheinlænder," udbrød Pigebarnet livlig. „Danser De den?"

Og hun slog Armene om Livet paa mig, rimeligvis blot, fordi jeg i Øjeblikket var den nærmeste.

Jeg holdt hende tilbage, saa' hende tæt ind i Øjnene og sagde kort:

„Moses er død. Paa Island ligger han nu begravet."

„Død?"

Hendes Arm, der endnu laa om mit Liv, slappede sit Tag, hendes Ansigt stivnede og blev hvidt, og de store Øjne sløredes i deres Udtryk.

Jeg førte hende udenfor de dansendes Kreds. Paa en Bænk sank hun sammen i voldsom Hulken, medens jeg i faa Ord fortalte hende den Smule, jeg vidste, om Moses' Endeligt.

Det var en underlig, en pinlig Situation: den stakkels, forfløjne Pige, opløst i Graad, ægte, uforfalskede Taarer, der kom fra Hjærtet og ikke vilde standse, alt imedens Rheinlænderens Toner vuggede kækt over Dækket, og Matrosernes drøje Tramp lød i Plankerne. Næppe anede nogen af de dansende Gutter deres gamle Kammerats Død. Sikkert sendte ingen af dem en Tanke til hint efterladte „Nummer" oppe paa den fattige, islandske Kirkegaard.

— Stakkels Moses!

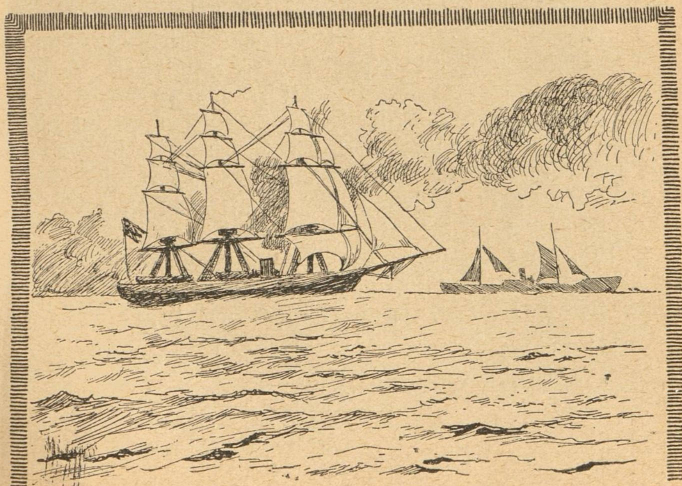
Og dog ikke saa stakkels endda.

Den unge, hulkende Kvindes Taarer, der flød for hans Skyld — lige meget hvem og hvad hun var — har de ikke havt Magt til trods den lange Afstand; trods Hav og Bølge, at smælte Isskorpen over hans ensomme Grav, at lade et Par blege Roser spire frem af Sneen over hans Tue?

— — Da hun omsider havde fattet sig lidt, trykkede hun min Haand og bad om at blive fulgt fra Borde.

Gjærne gjorde jeg hende denne Tjeneste.

— Og det var sidste Gang, jeg saa' hende til Søndagsdansen paa Vagtskibets Dæk.

Det vil næppe gaa saa glat.

(Efter Professor J. Exners Maleri).

Hvis de unge var lige saa enige som de to gamle, der hjærtelig giver hinanden Haanden, saa kunde der jo nok være Udsigt til, at det vilde gaa ganske glat. Men Frieren, der endnu staar i den aabne Dør med Haanden paa Laasen, ser baade noget forlegen og betænkelig ud, og den unge Pige ved Enden af Bordet ser saa haardnakket ned paa sit Strikketøj, at det ikke er godt at sige, hvorledes hun vil optage Frieriet.

Saa er der endvidere Mutter, som kigger op fra Sytøjet med en temmelig stram Mine. Mon hun er stemt for Partiet? Det er tydeligt nok, at de allesammen har en Følelse af, at det er et afgjørende Øjeblik, der nærmer sig. Den anden unge Pige betragter Søsteren med et prøvende Blik, som om hun vilde sige: „Ta'er du ham saa, eller ta'er du ham ikke?" Og selv den lille Fyr ved den modsatte Side af Bordet har afbrudt sin Læsning og ser nysgjerrig hen paa de fremmede.

Ja, det kan blive til, hvad det skal være. Først vil man i Ro og Mag bænke sig i Stuen. Mutter vil maaske byde Mændene et Par Kaffepunscher, og man vil snakke om Vejret, og hvad andet der ligger for. Men tilsidst maa de frem med deres egentlige Ærinde, og saa vil det vise sig, om den unge, blufærdige Jomfru, der bøjer sit Hoved dybt ned over Strikkestrømpen, er tilbøjelig til at give Bejleren sit Ja. Hun er en kjøn Pige og ser rar og god ud, saa han kan nok være tjent med at faa hende, og hvis de ellers passer for hinanden, kan Partiet jo blive til Glæde for alle Parter. Men foreløbig er det de to gamle derhenne, som har Ordet, og de hjælper nok til, at Sagen kommer i Orden.

Det vil næppe gaa saa glat. (Efter Prof. J. Exners Maleri.)

Gode Raad.

Ved at strø Bygavner paa Sæden, hvor der viser sig Snegle, vil baade disse og Regnorme komme frem i Mængde, saa man let kan opsamle dem.

* * *

Smaahakkede Løg, blandet med Mel, skal ikke blot være et godt Foder for Høns, men tillige være i Stand til at forebygge Sygdomme hos Hønsene, som Betændelse i Hovedet, Øjnene og Svælget, Saar osv.

* * *

Kittede Køkkenkar. Sex Dele Pottemagerler og en Del Jærnfiltspaan blandes med Linolie til en tyk Deig. Denne Blanding smøres paa begge Kanter af det sprukne Kar; de presses mod hinanden og sættes hen for at tørres, hvilket som oftest kan vare et Par Uger.

* * *

Middel mod Rotter. I Lader og Kornlofter paa Landet er det hensigtsmæssigt at indrette en Aabning i Gavlen, saaledes at Sløruglen og Hornuglen kan slippe derigjennem. Det har vist sig, at et Par saadanne Ugler i Løbet af kort Tid fuldstændig har renset Kornlofter for Rotter og Mus.

* * *

En Frokostret. En velsmagende og vistnok lidet kjendt Ret, som vil være passende til Frokost, laves paa følgende Maade: Med en Gaffel skiller man lidt kold Fisk i smaa Stykker, smelter noget Smør i en Stegepande og rører Fisken saa længe om deri, til den er godt varm. Derefter hælder man en Kopfuld Ris, to blødkogte Æg og lidt Krydderi derover; det hele steges et Øjeblik over Ilden og er saa færdigt til at serveres.

* * *

Agurker til Vinterbrug. Om Sommeren og Efteraaret, naar der er Overflod paa Agurker, graver man paa et tørt Stød et tre Fod dybt Hul, som kan optage et eller flere Lerkar. Disse Kar sættes ned i Hullet og omgives med Jord lige op til Randen. Man fylder dem enten paa én Gang eller efterhaanden med friske Agurker og lukker dem til med Laag, som slutte aldeles tæt, hvorpaa Hullet atter fyldes med Jord. Paa denne Maade kan man have friske Agurker hele Vinteren igjennem. Man maa imidlertid, hver Gang man udtager nogle af Agurkerne, atter omhyggelig lukke Karret og tilkaste Hullet.

Redningsbaaden føres gjennem Klitterne. (Efter Michael Anchers Maleri.)

Redningsbaaden føres gjennem Klitterne.

(Efter Michael Anchers Maleri).

Der er et Sted i Landet, som ingen Maler og Digter og ingen Turist bliver kjed af at gjæste — det er Landets nordligste Punkt: Skagen.

Især om Efteraaret og ved Vintertid hænder det kun altfor jævnlig, at der kommer trist Budskab deroppe fra. Snart forlyder der om en Stranding, snart om modige og behjærtede Mænds Forlis, naar de overraskes af haardt Vejr under deres møjsommelige og farefulde Haandtering. Hvis det undertiden synes En, at man lever i en sløj og altfor letsindig Tid, saa bør man tænke paa Vestkystens og Skagens Befolkning, og man kan ikke gjøre det tidt nok. Der er ikke En af os, ligegyldig hvad daglig Dont han øver, som ikke kan lære noget af de Folk deroppe. Og det er ikke nogen overdreven Roes, naar man siger dette. Der er ikke mere ærlig slidende, trohjærtig tænkende, modige og bramfri Folk til end dem.

Se en Gang paa de støtte, alvorlige Skikkelser, som følger bag efter Redningsbaaden, idet den kjøres langsomt og møjsommeligt frem gjennem Klitterne. Om lidt vil den være ude ved Havet, og det første Hold af Redningsmandskabet vil gaa om Bord og sætte Livet i Vove. Men ikke én af dem finder, at han gjør mere end sin Pligt, og han venter knapt Tak eller Løn derfor. Hvor mange af os andre, Skribenter og Videnskabsmænd og Børsfolk og Velhavere, saa mange vi ere, have blot en eneste Gang i vort Liv vovet det samme kun for at gjøre vor Pligt?

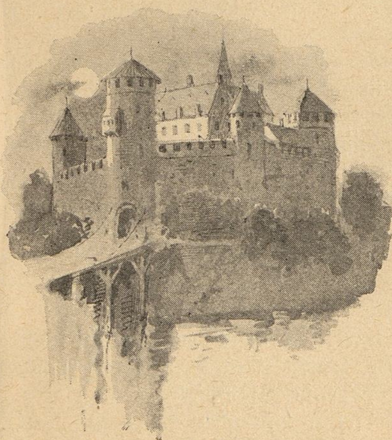
Men for Vestjyllands Fiskere hører det til Dagens Skik og Orden. I Efteraarets Storme eller i bidende Vinterkulde, naar Sneen fyger over Marehalmstotterne, ere de altid lige parate til at føre Redningsbaaden gjennem Klitterne.

Der er en mærkelig Kraft og Alvor i dette Billede, og hvor prægtigt Kunstneren end har givet Stemningen og Fortællingen deri, saa har han dog tillige givet noget endnu betydningsfuldere — en Paamindelse om, at der her i Landet lever et Kuld af Mennesker — jævne, modige og pligtopfyldende — som vi allesammen kunne lære noget af.

Lensfruen paa Ellinggaard.

Et Sagn, gjenfortalt af **Anders J. Eriksholm.**

(Med Illustrationer af Knud Gamborg).

Der havde været Jagt i Ellinggaard Skove.

Dagen led. Solen var alt gaaet til Hvile bag Skybankerne i Vest. Skingrende Hornsignaler havde forkyndt, at Jagten var endt, og Deltagerne var nu paa Vej hjem til Herregaarden. I rask Trav red de hen ad Skovvejen.

Det var et saare pragtfuldt Tog. Guld og Purpur og Fløjl i mange Farver glimtede gjennem Novemberskovens røde Løv. Det var Riddere og Adelsmænd fra de omliggende Gaarde, fra Torbenfeld og Knabstrup, fra Hagested, Aastrup, Stigs Bjærgby, Vedby og mange andre Gaarde samt enkelte fjærn Vejs fra.

Forrest red en høj, statelig Dame og en svær Ridder i fyrstelig Dragt. Damen, der red en ung, prægtig Skimmel, var iført en graa Silkekjole, bræmmet med Hermelin, og paa Hovedet bar hun en liden, hvid Hue, paa hvilken der var baldyret et Vaaben af Guld. Under Huen tittede frem en Krans af kulsorte Lokker, som purrede sig foran, men bagtil faldt frit ned over Skuldrene og gav hendes fine, blege, men noget haarde Ansigt en egen Tiltrækning. Det var ædle og højbaarne Frue Ellen Jærnskæg, kongelig beskikket Lensfrue paa Ellinggaard.

Hendes Ledsager var af passelig Højde, meget bred om

Liv og Lænd. Ansigtet var trindt og rødladent, lysende af Godmodighed og med et Stænk af Livslyst i de blaagraa Øjne. En guldstukken Vams omsluttede hans brede Overkrop. Over Vamsen bar han et kort Slag af højrødt Fløjl, om Halsen en Kjæde med en Medaillon, hvorpaa var afbildet Guds Moder med Jesusbarnet. Paa hans brune, buskede Haar sad en rød Hat med hvide Fjer. Den svære Ridder var hans kongelige Majestæt, Landets Drot og Herre, Kong Hans, som i disse Dage var Fru Ellens Gjæst, og til hvis Ære og Fornøjelse Jagten var anstillet.

Naar Kongen og Fru Ellen under Skovvejens hyppige Svingninger for en Stund kom ud af Syne, kunde man se nogle af de adelige Herrer stikke Hovederne sammen, og det var ikke vanskeligt at gjætte, hvem de forborgne Smil og den hviskende Tale gjaldt.

„Hans Naade finder megen Behag i vor gode Fru Ellens Omgængelse," bemærkede en lille, gulbleg Herre, Engelbrecht Bydelsbach til Torbenfeld. Den unge, smukke Ridder, som Ordene henvendtes til, var Knud Rud til Vedbygaard.

„Ja, Ellinggaard tykkes at være vor naadige Konge et saare kjært Sted. Ikke mindst siden Fru Ellens Faders, salig Ridder Jærnskægs, dødelige Afgang."

„Det har I saavist Ret i, min gode Hr. Rud. Folketungen er da ejheller tavs. Hans Majestæts Passion for Ellinggaard og den skjørteklædte Lensmand er bekjendt ret viden om. Da jeg sidstleden var i Odense, fortalte min derboende Frænke mig en artig Historie, hvilken I skal faa at høre." Og Engelbrecht Bydelsbach gjentog nu Historien for sin Ledsager. Det var om, hvorlunde den Odense Bisp, Jens Andersen Beldenak, ved et snildeligt Træk havde varet Kongen ad anlangendes Hans Naades aabenbare Forkjærlighed for Fru Ellen.

„Bispen er en Skalk," lo Hr. Rud efter at have hørt Historien til Ende. „Men synderligt kjendes det ikke, at Advarslen har nyttet."

„Nu, hvad skal man sige. Elskovs Lænker er ej lette at bryde. Desuden er Fru Ellen nok ejheller til Sinds at give Slip paa sit Bytte. Som en Edderkop spinder hun sine Traade tættere og tættere, og det vil falde Kongen svært at drage sig ud af Vævet."

„Kan hænde, I tager fejl, om det er jer Mening, at Fru Ellen lefler for Kongens Gunst!“ Knud Ruds mørke Øjne funklede, og en Vredesrødme gød sig over hans Kinder.

„Ej, ej, hvor I tager strængt paa Veje, min gode Hr. Rud!“ Hr. Bydelsbach blinkede med sine smaa, listige Katteøjne. „Skulde det være Sanden, hvad En hører, at ogsaa I er tryllebundet? Fru Ellens Øjne skal jo være som dragende Magneter, og der siges, at den Mand, paa hvem hun fæster sit Blik, haver sin Vilje forgæt.“

Knud Rud havde et hvast Svar paa Læben, men bed det i sig, pegede paa de andre Herrer, der var komne et Stykke forud, og gav sin Hest af Sporerne. Hr. Engelbrecht fulgte Exemplet, og snart havde de to Adelsmænd indtaget deres Plads i den statelige Række.

Kort efter drog Jagttoget ind gjennem Ellinggaards Porte. Svende og Staldknægte førte Hestene i Stald. Med Kongen og Fru Ellen i Spidsen steg Jagtherrerne op ad Slottets Hovedtrappe for at begive sig til Riddersalen, hvor et Bord, bugnende af kostelige Madvarer, Vine og Mjød ventede dem. Et Udvalg af det om Formiddagen skudte Vildt var bleven bragt hjem og anrettet af Fadeburspigerne.

Der var Travlhed paa Slottet. Lys blinkede i alle Ruder, hastige Trin hørtes op og ned ad alle Trapper fra Svale til Kjælder, hvor Tjenere og Svende bænkedes om de velbesatte Borde. Pigerne var ikke karrige med at sætte frem Øl og Mjød, og snart var Lystigheden i god Gænge i Sal og i Borgestue.

Og mens Munterheden øgedes ved Bægere og Krus inden Døre, faldt Mørket paa, og Natten hvælvede sit blanke Stjærnetag over Jorden — en stille, mild Novembernat med dæmrende Maaneskin.

* * *

Noget ud paa Aftenen aabnedes en Dør i Slottets nederste Stokværk, hvor Folkestuerne fandtes, og en høj, rank Skikkelse kom ud. Maanelyset faldt paa hans Ansigt og viste en ung Mand med et sydlandsk Ydre: sort, busket Haar og mørke, funklende Øjne. Han kastede et hurtigt, spejdende Blik om sig. Saa listede han sig langs Lade-

længen, bøjede ind gjennem en Port og kom snart efter ud i en høj, hvælvet Kastaniealle.

Han gik frem og tilbage gjennem Alléen, keg nu og da hen efter Porten, standsede og lyttede. Saa kom der et utaalmodigt Drag over hans Ansigt, hans Øjne skød Lyn, og han mumlede nogle Ord hen for sig. Atter begyndte han sin Vandring — standsede saa igjen og lyttede. Jo, nu lød der Trin, lette, ilende Trin — hans skarpe Øre fangede strax Lyden. De mørke Omrids af en tilsløret Kvindeskikkelse kom til Syne i Portaabningen, og lidt efter sank en ung, blussende Jomfru i hans Arme.

„Kirsten, hjærte Pige, jeg ængstedes svarligen for, at I intet vilde kunne undslippe de høje Herrer."

„Aa jo," svarede hun smilende, idet hun læmpelig frigjorde sig for hans Armes faste Tag. „Vore Gjæster i Aften sætte bravt mere Pris paa Krus og Kande end paa Fruentimmersnak."

„Vor hellige Frue velsigne dem derfor! Thi I skal vide, Jomfru Kirsten, at om jeg saa' en ung Junker staa glanende over jer og snakke jer Ørene fulde af fagre Ord og galante Talemaader, da kunde jeg kløve hans Pande! Bare Tanken derom fylder mit Sind med ulidelig Pine og Kval."

„Hvor kan du tale saa, Niels? Du véd jo, at jeg er dig tro, og at du er mit Hjærtes Allerkjæreste."

„Kanske veed jeg det — kanske ikke!" udbrød han heftigt. „Der er Tider, da det tykkes mig som intet andet end Gjøgleri og Drømmetant, at en fin Jomfru som I kan bære Kjærlighed til En, der er Søn af en simpel Tjenere og staar saa langt under jer i alle Maader."

De to Elskende havde sat sig paa en Bænk under Kastaniernes fligede Løv. Jomfru Kirsten trykkede ømt sin Fæstemands Haand og saa' paa ham med sine blide, trohjærtede Øjne.

„Aa, Niels, du er mig kjærere end mit eget Liv. Hver en Blodsdraabe i mig er dig god. Det skal du faa at kjende, naar de onde Dage kommer — og disse vil sikkerligen ej lade længe vente paa sig."

„Ej, ej, du spaar ilde, Kirstenlil! Lad mig se dig i Øjnene, om du skæmter eller taler for fulde Alvor. Har du arge Tidender at melde om, saa sig kuns frem."

„Ja, Niels. Den Tidende, jeg bringer, er intet god.

Vor Kjærlighed er ej længer dulgt for min Moder. Hr. Peder Galt, som maa have faaet Nys om vore lønlige Møder, har i Gaar aabenbaret hende alt. Kammertærnen, liden Anna, lurede ved Døren; hun hørte, hvad Hr. Galt forebragte, og betroede mig det i Morges.

„Den fordømte, sledske Præstehund!" Niels knyttede Hænderne, og hans Øjne lynede. „Husker du, Kirstenlille, hin Aften i Høst ude ved Kobbelhusene? Medens vi sad og talede, strøg en fordækt Person forbi os og tog Vej ind over Marken — sikkerligen har det været Hr. Peder! Siden har vi muligen hver eneste Gang havt uanede Vidner ved vore Sammenkomster, hvor løndomsfulde vi end mente dem at være. Nu, lad det saa være! Hvorom al Ting er: Fru Ellen er vidende om vor Elskov, og visselig vil hun snart give sin Viden til Kjende; thi ret vel skjønner jeg, at hun intet vil taale Slægtskab med Ridefogdens Søn. Liden Kirstine! det maa du love mig: hvad end din Moder tænker op imod os for at skille os ad, saa vil du ikke svige det Løfte, du har givet mig?"

„Det lover jeg dig, Hjærtensven," hviskede Jomfru Kirsten stille, medens hun lagde sine bløde Arme om Ungersvendens Hals. „Hvad Raad end min Moder lægger op, og hvad der end monne times mig, saa vil jeg stedse vorde dig tro!"

* * *

Oppe paa Slottet gik det saare muntert til. De fornemme Herrer var samlede om Drikkebordene i Riddersalen, og mangen Kande sød Vin blev tømt under lystig Snakken og Talen. Hr. Engelbrecht Bydelsbach lo og fortalte Historier, medens han i Smug holdt Øje med Kongen og Fru Ellen; imellem blinkede han over til Knud Rud, som sad ved et lidet Bord i Samtale med Herren til Knabstrup, Hr. Iver Axelsen Thott.

Jomfru Kirsten satte Vinen frem og fyldte de tømte Stobe og Bægere paany. Rød og fin, slank og højvoxen, svajede hun om mellem Gjæsterne, og der var mere end én af de adelige Herrer, der havde en Artighed til Rede for hendes unge, friske Skjønhed.

„Ak, hjærte Jomfru Kirsten! Den Drik, I kredenser, er lifligere end Valhals Honning og Mjød!"

Hr. Engelbrecht gjorde en komisk Gebærde og plirrede kjælent med sine smaa, blaagrønne Øjne, der mindede om blinkende Vand.

Jomfru Kirsten rødmede. Hun skjænkede i Bægeret, og med sirlige Ord og Skrabud tømte Hr. Bydelsbach det til Bunden.

Lystigheden tog til. Den hede, stærke Vin gjorde sin Virkning. Gjæsterne blev efterhaanden mere højttalende, og rundt i Salen saa man blussende Ansigter og ivrigt snakkende Klynger. Talen var som en ustandselig mumlende Strøm, og det var uden Nytte, at en og anden dunkede Vinkanden imod Bordpladen for at skaffe Ørenlyd for sine Ord.

Jomfru Kirsten saa' under dette en nem Lejlighed til at smutte ind i sit Kammer. Hyllet i en lang, mørk Kaabe tog hun Vej ned ad en Bagtrappe og ud gjennem en Port i Ladebygningen.

Kongen og Fru Ellen havde ogsaa forladt Selskabet. I et lille Taarnværelse, rigt smykket med kunstfærdigt udskaaret Panel, havde de taget Plads. De sad paa højryggede Stole med guldvirkede Silkehynder, og paa Marmorbordet foran dem stod et kostbart Tavlbræt med pragtfulde Figurer.

Det var let at skjønne, at Samtalen mellem dem drejede sig om alvorlige Ting. Kongens Mine var saare betænkelig. Han sad tavs og legede med Brætspillets Elfenbensbrikker. Fru Ellen iagttog ham nøje, og der lejrede sig et utaalmodigt Drag om hendes Læber.

„Eders Majestæt kan da intet bifalde, at liden Kirstine har fattet Elskov til Ebbe Ridefogeds Søn?"

Kongen saa' op og mødte hendes Blik.

„Visselig ikke, hjærte Fru Ellen. Men ej tykkes jeg, at vi bør fare for haardt frem mod den unge Karl. Hvo ved for Resten, om det er Sanden, hvad Hr. Galt har forebragt? Kanske bærer han Nag til Ridefogdens og pønser paa Hævn."

„Hr. Peder Galt har svoret en dyr Ed paa sit Forebringendes Rigtighed," svarede Fru Ellen, og det syntes, som hun voxede for hvert Ord. „Ej har vi Føje til at tvivle derom. Kirsten og Niels skal skilles, og intet tiere maa deres Veje krydses."

„I faar gjøre, som I tykkes, hjærte Fru Ellen" —

Kongen flyttede sig uroligt paa Stolen — „men lad os tales ved i Fortrolighed. I ved, at min Renteskriver Anders blev rettet paa uretfærdige Beskyldninger, og I

ved ogsaa, hvilke store Anfægtelser jeg for den Aarsag har lidt og stundom endnu lider. Ej skjøtter jeg derfor om at laste min Samvittighed med tungere Byrde, end jeg lettelig kan drage.“

Der glimtede et Smil frem i Fru Ellens kolde, graa Øjne.

„Hvo taler vel om at rette eller sligt? Niels maa bort herfra, paa hvilken Maade det end kan ske. Eders Majestæt har givet mig Magt i Hænde som Lensfrue paa Ellinggaard, og vide skal jeg at haandhæve denne Magt. Men i denne Sag, som ikke alene angaar min, men ogsaa eders Datter, æsker jeg Kongens Raad og Mening."

Fru Ellen rejste sig. Hendes Aasyn og Skikkelse bar Præget af en saadan Myndighed og stolt Værdighed, at Kongen uvilkaarligt studsede. Kun en Gang før havde han set hende saaledes. Det var ved Festen efter Ridder Jærnskægs Død, da Fru Ellen modtog den kongelige Beskikkelse som Lensfrue paa Ellinggaard.

Ellen Jærnskæg vedblev:

„Jeg har intet villet foregribe i Sagen, før eders Majestæt var indviet deri. Vil I som jeg, da giver vi Hr. Peder Galt Paalæg om ved magiske Kunster og Besværgelser at fordrive Niels fra Egnen. Saa bliver vi vel denne Bejler kvit, og Kirstines Sindelag vil sikkert snart vendes fra ham."

Kongen nikkede bifaldende.

„Lad det blive, som I siger, gode Fru Ellen. Jeg tænker, det er det rette. Voldelig Adfærd, ved I, huer mig kuns ilde."

*   *
*

Hr. Peder Galt sad i sit Studerekammer, granskende i en tyk Bog, som laa opslaaet paa Bordet foran ham. Han var en lille, bredskuldret Mand med en blank Isse, et lumsk Rævefjæs og to listige Øjne.

Bogen, hvori han læste, indeholdt Meddelelser om skjulte Ting og hemmelige Videnskaber. Fru Ellen havde skikket Præsten Bud om ved Hjælp af den sorte Kunst at fordrive Ebbe Ridefogeds Søn, Niels, fra Lenets Grund og Eje, og Hr. Galt, som ikke var videre forfaren i Sortekunsten, maatte desaarsag sætte sig paa Lærebænk. Thi vel vidste han, et der i en saadan Sag var mangt og meget at mærke sig, og glemtes noget, det være nok saa ringe en Ting, da baadede det hele intet.

Skumringen var alt faldet paa, og Mørket sænkede sig i Stuen, da Præsten lukkede Bogen, lænede sig tilbage i Armstolen og gav sig hen til sine egne Tanker. Disse var ikke meget lystelige. Vel havde Fru Ellen lovet ham en rundelig Sum, om han røgtede sit Hverv efter hendes Tykke, men lykkedes hans Forehavende ikke, da vidste han, at han vilde faa hendes mægtige Vrede at føle.

Hr. Peder Galt sad en Stund tavs og grundede. Saa rejste han sig, trak sin sorte Kofte paa, stak en Røgelseskaal og en liden Lygte til sig, laasede Døren og traadte ud i den køle Aften. Han slog ind paa Vejen, der førte til Ellinggaard, gik rask til og sagtnede først Gangen, da han var naaet et Stykke forbi Kobbelhusene.

Der stod ved Vejen et gammelt, trøsket Piletræ, hvis Stamme var saa hul, at en Mand let kunde gjemme sig deri. Ved dette Træ standsede Præsten. Her var Stedet, som han havde udvalgt sig.

En lys Taage laa over Egnen. Ikke et Menneske var at se, ingen Lyd at høre. Hr. Galt kunde derfor i Ro og Mag udføre sine Forberedelser; han tændte Lygten og gav sig strax i Lag med Arbejdet.

I det bløde Vejsand tegnede han først med sin Stok en tredobbelt Tryllekreds, skrev dernæst mellem Periferierne Navnene paa Aarets, Aarstidens, Dagens og Timens Engle. Mod Øst et Alfa, mod Vest et Omega. Derefter delte han Kredsen med et Kors gjennem Midtpunktet i fire Felter. I de fire Felter skrev han Navnene paa Fyrsterne for de onde Aander, som huserer i Elementerne: Samael, Azazel, Azael, Mehazael.

Da dette var besørget, trak Præsten sig tilbage til det hule Træ for der at oppebie Niels Ebbesøns Komme. Thi at Niels kom, derfor skulde Fru Ellen sørge. Paa et bestemt Klokkeslet vilde hun sende ham i et Ærinde til Nør-Jerlet med Bud til Peder Galt. Saalunde var Aftalen.

Præsten havde ikke ventet længe, før hans skarpe Øre fangede Lyden af Trin, der hastigt nærmede sig. Den kommende maatte være i godt Lune, thi han nynnede paa en munter Vise. Hr. Galt lyttede ivrigt, og et lumsk Grin bredte sig over hans Rævefjæs. Han tog ikke fejl; det var Niels, der sang.

Lidt efter kom en ung, rank Skikkelse til Syne. Trods Taagen var det ikke vanskeligt i den ranke Skikkelse at gjen-

kjende Jomfru Kirstines Bejler. Just som han var naaet ud for det hule Træ, faldt et Lysskjær over Vejen, en stærkt krydret, bedøvende Lugt slog ham i Møde, og et rungende Brøl fik ham med ét til at standse.

Han blev staaende som naglet fast til Jorden. Sort og uhyggelig, som et Uvejr eller en ond Aand, dukkede Præsten frem, og medens han svingede Røgelseskaalen i de oprakte Hænder, fremsagde han med høj og lydelig Røst Besværgelses-Formularen:

„Ved Guds, den almægtige Faders og Søns og den hellige Aands Magt, Kraft og Vælde og i den hellige Jomfrus, vor Herre Jesu Kristi Moders Navn, i Kraft af de hellige Engle, Erkeenglene St. Mikael og St. Johannes den Døber, i den hellige Apostel Petrus og alle Apostlenes Navn, i den hellige Stefanus og alle de hellige Martyrers og Sancta Adelgundas og alle de hellige Jomfruers Navn, og paa Grund af den Lydighed, du er den hellige Kirke skyldig, byder og besværger jeg dig at vige fra disse Steder og aldrig mere her dine Fødder at sætte!"

Præsten svingede Røgelseskaalen endnu en Stund. Saa lyste han frem for sig med Lygten og opdagede, at han var alene. Niels var forsvundet, uden at han havde mærket det.

Hr. Peder Galt tørrede sin svedige Pande, slog Kors for sig og gik hjem med Bevidstheden om at have røgtet sit Ærinde vel.

* * *

Fru Ellen Jernskæg sad i Taarnkammeret paa Ellinggaard, hvor hun plejede at afgjøre Lenets Sager, tage imod Landgilde og høre paa Kjæremaal. Hun var bleg som en Dødning; hendes Hænder rystede, og der skinnede en sælsom, feberagtig Glans i hendes graa Øjne.

Bag hende stod Ebbe Ridefoged med ærbødig Mine og ydmyge Lader. Hans Ansigt udtrykte dyb Deltagelse; men den, der nøje iagttog ham, vilde se, at det kun var en paatagen Maske. Naar hans Herskerinde vendte Ryggen til ham, glimtede der et spottende Smil frem i hans mørke Øjne.

„Jomfru Kirstine er altsaa intet at finde paa Lenets Grund? Har I søgt hos alle mine Fæstere, i Huse og Gaarde, i Udrum og andre Steder, hvor et Menneske kan skjæle sig?"

„Vi har søgt alle Vegne, naadige Frue, men intet Steds fundet Spor af den ædle Jomfru."

Fru Ellen rejste sig, gik tæt hen til Ridefogden og saa' paa ham med et gjennemtrængende Blik.

„Tør du sværge mig til, Ebbe Ridefoged, at du intet ved om, hvor min Datter opholder sig?"

Ridefogden mærkede to kolde, staalgraa Øjne hvile forskende paa sig. Hans Sikkerhed begyndte at vakle, men med rolig og fast Stemme svarede han:

„Ej ved jeg noget derom, naadige Frue. Om I forlanger det, kan jeg derpaa sværge saa dyr en Ed, som noget Menneske har svoret.“

„Saa sværg da!“ udbrød Fru Ellen. „Men vogt dig, at du intet sværger falskelig. Liden Kirstine er forsvundet, og kommer det for Dagen, at du har staaet hendes Flugt bi, da haver du ingen Naade at vente.“

Ridefogden bøjede sig dybt og svor derpaa Eden.

I det samme traadte en Terne ind og meldte, at Vægter-Else bad om at faa Naadigfruen i Tale.

„Lad hende komme!“ bød Fru Ellen barsk.

Vægter-Else kom. Hun var en lille, halt Kvinde med sledske Manerer og ydmyge Fagter. Efter mange Skrabud og Hofte-Vridninger fortalte hun, at hun den foregaaende Aften, ved Laget Ni Slet, havde set den naadige Jomfru komme ud fra Slottet og tage Vej mod Nør-Jerlos. Saa vidt Else kunde se, bar Jomfruen paa en Bylt Klæder.

Mere havde Vægter-Else ikke at berette. Hun nejede underdanigt, kyssede Naadigfruens Kjolesøm og gik.

Fru Ellen sad tavs en Stund. Da slog en Tanke som et Lynglimt ned i hendes Sjæl: om Peder Galt ved sin Besværgelse ogsaa havde ramt liden Kirstine? Hun vejede ikke, om Tanken var vrang eller ret, den betog hende ganske. Al hendes Sorg og Fortvivlelse over Datterens Forsvinden vendte sig pludselig til mægtig Harme, til et vildt, ubændigt Raseri mod Præsten som den rette skyldige i hendes Kval.

Der gik det Sagn om Ellen Jernskæg, at hun havde dræbt sin Husbond under en Tvistighed. Om Sagnet havde noget paa sig, vidste ingen, thi Ridderen var død nede i det Tyske; men den Kvinde, der nu vandrede op og ned ad Gulvet i Taarnkammeret, bleg og skjælvende, og med Affindet i de vildt funklende Øjne, kunde man saare vel tiltænke en slig ond Gjerning.

Ridefogden trak sig tilbage mod Døren, men Fru Ellen gav ham Tegn til at blive.

Hun vedblev en Tid lang at vandre rastløst frem og tilbage i Kammeret. Endelig standsede hun: Smærte og Had stod at læse i hendes Aasyn.

„Ebbe Ridefoged,“ sagde hun, „vil du skikke Bud til Peder Galt om at mødes med mig ved Kobbelhusene i Nat, naar Midnatsklokken slaar? Du ledsager mig og sørger

for et haandfast Værge; men mærk dig vel, at ingen levende Sjæl maa vide noget om dette vort natlige Stævne."

Ridefogden bukkede og gik; der glimtede et spodsk Smil i hans mørke Øjenkroge. Men Fru Ellen sank paa Knæ foran et Madonnabillede, dækkede Ansigtet med sine Hænder og brød ud i en højlydt Jamren.

— Morgenen efter fandt to Bønder Præstens Lig paa en Mark ved Kobbelhusene. Han havde et Saar i Tindingen, og hans Klæder var plettede af Blod. En gammel Kone fortalte, at hun ved Midnat havde hørt Nødskrig og Forbandelsesraab ude fra Marken. Men hun havde ikke turdet vove sig ud, og hvem der havde dræbt Præsten, vidste ingen.

* * *

I den dæmrende, halvlyse Novembermorgen red to unge Ryttere frem ad Landevejen mod Roskilde. De var hyllede i lange, sorte Kapper; men deres Ansigter var ubedækkede. Den ene havde fine, bløde Træk, som røbede, at det var en forklædt Jomfru; den anden var en vakker Svend med sort Haar og sorte Øjne.

De to Ryttere var Niels Ebbesøn og Jomfru Kirstine.

Præstens Besværgelse var ikke kommen Niels uventet. Takket være den tro Kammerterne Anna, var han vel vidende om Fru Ellens Plan, da han begav sig paa Vej til Hr. Peder Galt i Nør-Jerlos.

Kammerternen havde tillige bragt ham det Bud, at Jomfru Kirstine var rede til at følge ham, hvorhen han end drog i Verden. Ud paa Aftenen vilde hun forlade Ellinggaard og møde ham ved det gamle, ubeboede Skovhus — dér vilde Ebbe Ridefoged holde parat med to opsadlede Heste.

Og saaledes skete det ogsaa.

Iført de sorte Kapper, som Jomfru Kirstine havde bragt med, steg de elskende til Hest. Deres Flugt gik uhindret for sig i Nattens Mørke, og de var alt naaet et Stykke forbi Roskilde, da de i Morgenlysningen skimtede et langt Tog af Vogne og Ryttere, som drog dem i Møde.

Jomfru Kirstine vendte sig ængstelig mod sin Fæstemand.

„Hvad kan dog dette være, Niels? Det store Følge

kunde tyde paa, at det er Kongen; men alt det, jeg ved, er hans Naade paa Vej til Odense."

„Kan hænde, han har ændret sin Beslutning," svarede Niels. „Men vær kun ved godt Mod, liden Kirstine. Kongen er en brav og godsindet Mand; han vil intet nænne at handle ondt imod os."

Toget var nu kommen ganske nær. Væbnede Svende red i Spidsen; derefter fulgte nogle hængende Karme og en Styrke højvorne Karle til Hest.

„Hold dig tæt bagved mig, hjærte Kirstine," hviskede Niels. „Vi rider langsomt nær Vejkanten; muligen vil man anse os for Pilgrimme og lade os uforstyrret drage vor Vej."

Fortroppen af Toget lod roligt de to fortklædte Ryttere drage forbi; men just som disse var ud for den første Karm, raabtes de an af en høj, brynjeklædt Ridder paa en kulsort Ganger. De andre Ryttere gjorde samtidig Holdt, og ogsaa Vognene standsede.

„Hvad er I for Folk?" spurgte Ridderen i en brysk Tone.

„Fredelige Rejsende," svarede Niels lavmælt, „og bodfærdige Pilgrimme, som beder om Lov til at drage i Fred."

„Ej, ej, unge Svend," smilede Ridderen spodsk. „Du ser mig intet synderlig bodfærdig ud; snarere kunde man antage dig for en forklædt Krigskarl. Ogsaa din Ledsager tykkes mig noget fordækt. Kom du kun frem, min Gut! Ej, ej, tror jeg ikke, det er en bitte Jomfru!"

„Naade, ædle Ridder!" hviskede Jomfru Kirstine stille. Hendes fine Aasyn farvedes af en Purpurrødme, og hun sænkede Øjnene blufærdigt mod Jorden.

Da aabnedes Karmdøren, og en myndig, men blid Kvinderøst spurgte, henvendt til Ridderen:

„Hvad er der paa Færde, Hr. Junker? Hvorfor holder vi stille paa alfar Vej?"

Røsten syntes Jomfru Kirstine vel bekjendt. Hun løftede Blikket mod den talende: en fyldig Kvindeskikkelse i sort Nonnedragt, men med et pragtfuldt Perlediadem om Panden. Det var Dronningen.

„Det er to fordækte Pilgrimme, eders Naade, som har forvoldt Standsningen," gjensvarede Junkeren. „Men ret snart drager vi videre."

Dronning Christine fæstede sine kloge, gode Øjne paa de to Pilgrimme, og der foer et Drag af Forbavselse og Nysgjerrighed over hendes Aasyn.

„Fejler mit Syn ikke," sagde hun, „saa er det Jomfru Kirstin Bille, Ellen Jernskægs Datter. Men hvo er jer Rejsefælle, ædle Jomfru?"

Niels steg af Hesten og bøjede sig ærbødig for Dronningen.

„Mit Navn er Niels Ebbesøn, eders Naade," svarede han. „Min Fader er Ridefoged paa Ellinggaard."

Dronningen saa' med et velvilligt Blik paa den unge, ranke, mørklokkede Svend, der traadte frem med en Værdighed og Sirlighed saa god som nogen Junkers.

„Nu, det kommer mig ogsaa for, at jeg har set dig paa Ellinggaard, Niels Ebbesøn. Men hvorlunde kommer du til at gjøre Jomfru Kirstine Følge?"

„Om det forundes mig at tale frit, naadige Dronning, da skal jeg forklare jer det. Al min Hu staaer til Jomfru Kirstine; hun er min trolovede Fæstemø. Men Fru Ellen, som fik Nys om vor Elskov, befoel Præsten ved en grum Besværgelse at fordrive mig fra Egnen. Saa fattede Jomfru Kirstine og jeg den Tanke at flygte bort med hinanden paa Lykke og Fromme. Derfor er vi her paa dette Sted, naadige Dronning, og i denne Forklædning. Guds hellige Moder velsigne jer, om I vil staa vor Kjærlighed bi!"

Niels bøjede sig atter med høvisk Anstand. Hans friske, kjønne Ansigt blussede af Liv og Varme, og der laa en tryglende Bøn i hans sorte Øjne.

Dronning Christine smilede — et fint, umærkeligt Smil. Saa vendte hun sig mod Jomfru Kirstine, der ogsaa var steget af Hesten.

„Er det Sanden, hvad han siger, hjærte Jomfru? Har I fulgt Niels Ebbesøn, som her staaer, af egen fri Vilje og af Hjærtets Drift?"

Jomfru Kirstine knælede ned foran Dronningens Fødder.

„Ja, naadige Dronning, jeg har fulgt Niels, fordi han er min allerkjæreste Ven, og fordi jeg intet kan taale at skilles fra ham."

„Nu, forholder det sig saa, maa jeg vel se at finde Udvej for jer to Flygtninge. Men nu maa jeg bede jer slaa Følge med os til Roskilde; vi tager ind i Bispegaarden, hvor vi bliver Dagen over. Saa finder vi nok siden paa Raad, saa du, liden Kirstine, intet behøver at græde dine Øjne røde, og din Fæstemand intet behøver at forringes for sin Stand og Stilling."

Dronningen nikkede venligt til den unge Karl, klappede Jomfru Kirstine paa Kinden og tog hende ind til sig i Karmen.

Og saa satte det lange Tog af Vogne og Ryttere sig atter i Bevægelse mod Roskilde.

— Otte Dage efter fejredes paa Frøslevgaard i Stevns et pragtfuldt Gjæstebud. Brudeparret var Niels Ebbesøn Bjørn til Frøslevgaard og Jomfru Kirstine Bille.

Blandt Gjæsterne var Dronning Christine med sine Damer og mange Riddere fra nær og fjærn. Saare lystigt gik det til, og mangen Kande sød Vin blev tømt for den unge Adelsmand, Niels Ebbesøn Bjørn, og hans smukke Frue.

Om Ellen Jernskæg er at fortælle, at hun efter Peder Galts Død gik om med et tungt Sind og en fredløs Sjæl. I natlige, ensomme Timer tyktes det hende ofte, at hun saa' den døende Præst og hørte hans rædsomme Forbandelse: „Du skal være en Natravn, indtil en Datter af din Slægt gaar i Kloster!"

Da Fru Ellen var død, begyndte Folkene paa Gaarden strax at ymte om, at hun spøgede. Man hørte hæse, jamrende Skrig og saa' ved Midnatstide en sort Fugl flagre om i Slottets Værelser. Men værst gik det til paa det Sted, hvor Peder Galt var dræbt; der spøgede Ellen Jernskæg hver Nat i sin virkelige Skikkelse. Og saa stærkt vedblev Spøgeriet at være, at Præsten Rasch i Slutningen af forrige Hundredaar højtideligt maatte mane den ulykkelige Lensfrue til Hvile for hendes fredløse Sjæl og til Trøst for silde Vandringsmænd.

Ryslinge Højskole.

Af Knud Obo.

Landsbyen Ryslinge ligger i Sydfyen, omtrent tre Mil fra Odense, Nyborg, Svendborg og Faaborg, med hvilke Byer den staar i Forbindelse med gode Landeveje og de forskjellige sydfyenske Jærnbaner. Hidtil har Ringe været dens Station, men naar Nyborg—Ringebanen om kort Tid bliver færdig, faar den selv en Jærnbanegaard. — Ryslingeegnen, der er bølgeformig og opfyldt med smukke Skovpartier og levende Hegn, er frugtbar og veldyrket. — Midt i Byen, i en Klynge, ligger Kirken, Præstegaarden og Højskolen, og et Hundrede Skridt derfra er der et hyggeligt Anlæg med et stilfuldt Mindesmærke for Frederik den syvende. Paa en skovklædt Bakke en halv Fjerdingvej syd for Byen findes Valgmenighedens Kirke og Præstegaard, som kort efter 1864 blev byggede af Vilh. Birkedals Meningsfæller, da han blev afsat som Sognepræst i Ryslinge.

Lige siden 1849, da Birkedal kom dertil, og til Dato har Ryslinge været Skueplads for et stærkt aandeligt Liv, der har sendt sine Bølger til de fjærneste Egne i vort Fædreland. I Ryslinge har Valgmenigheds- og Friskolebevægelsen deres Kilder, og Forsvarsbevægelsen traadte der frem for Dagens Lys, ligesom ogsaa den Tanke, der førte til at fremme Forsvaret, ved frivillige Bidrag først blev tænkt i Ryslinge. Heller ikke skal det glemmes, at en af Danmarks dyreste Sager, den sønderjydske Sag, i den sidste Menneskealder har havt nogle af sine mest varmhjærtede Arbejdere blandt Ryslingeboerne, der i det hele har et aabent Sind for de bedste Rørelser i Tiden.

Ryslinge Højskole har ikke været fremmed for disse Bevægelser. Fra dens Oprettelse til nu har den paa forskjellig Maade havt Del i dem — undertiden en væsentlig Del.

Skolen blev oprettet 1866 af Birkedals Eftermand

Ryslinge Højskole.

som Sognepræst i Ryslinge, Pastor Johannes Clausen, med Bistand af M. Jørgensen (nu Førstelærer i Hillerslev) og Sønderjyden P. Thomsen, der endnu er Lærer ved den og bestyrer dens økonomiske Side. Den begyndte i Præstegaarden; men det varede ikke længe, før den fik sine egne Bygninger, som Tid efter anden er blevne udvidede og ombyggede, saa de nu danner et anseligt Bygningskompleх; for faa Aar siden er der saaledes i Skolens Have opført et stort Forsamlings- og Gymnastikhus, der kan rumme 5 à 600 Mennesker.

Den nærmeste Grund til Skolens Oprettelse var den samme, som gav Anledning til, at flere lignende Skoler oprettedes Landet over. Man var sig levende bevidst, at skulde man atter naa til „ruggrønt Land", da maatte den danske Ungdom have Sansen vakt for et ædelt Menneskeliv i „Fædrenes Spor".

I Ryslinge gik man imidlertid fra først af en Streg mere mod det kristelige end de fleste andre Steder. Dette hang sammen med Forstanderens Person. Pastor Clausen havde deltaget i Krigen som Feltpræst og der gjort den Erfaring, at det ikke alene var den folkelige Sans, som laa Brak, men at det stod lige saa slet til med Sansen for kristelig Alvor. Indtil 1877, da Clausen forlod Ryslinge, havde Skolen derfor et væsentlig kristeligt Præg. Og dette Præg bærer den den Dag i Dag om end i noget ændret Skikkelse.

I det følgende Afsnit af Skolens Liv, da Kapt. Rs. Hansen var Forstander, drejedes der mere ind i den grundtvigske Retning; i Undervisningen lagdes der stærkere Vægt paa det folkelige og derigjennem paa det danske Folks Forhold til Sønderjylland. Hansen havde nemlig faaet sin Uddannelse til Højskolelærer hos Pastor C. Appel i Rødding, og under sit Ophold i Ryslinge blev han stærkt paavirket af Birkedal.

Da H. i 1884 forlod Skolen, blev Alfred Poulsen dens Forstander. Det var en meget bevæget Tid, der nu oprandt. De politiske Bølger gik højt. De Mænd, hos hvem Skolen havde sin materielle Støtte, hørte til forskjellige politiske Partier, som ved alle Midler bekæmpede hinanden — saa det næsten saa' ud til, at Skolens Virksomhed skulde gaa til Grunde i den Malstrøm, der opstod, da de rørte Vande tørnede imod hinanden. Men ved fast Optræ-

den lykkedes det Alfred Poulsen, støttet af sin Broder Pastor Karl Poulsen, Birkedals Eftermand som Valgmenighedspræst, P. Thomsen og flere andre at klare Skærene, saa Skolen igjen kom i en jævn og rolig Udvikling. — Hvad der af sundt og godt var i Groning, da P. blev Forstander, har han fredet om, uddybet og udviklet; tillige har han givet dens Virksomhed en større Synskreds.

For nogle Aar siden skete der saaledes ved Bestræbelser fra Ryslinge en Sammenslutning af de fleste af Landets Ungdomsskoler under Navnet „Foreningen for Højskoler og Landbrugsskoler". Alfred Poulsen blev valgt til Formand. — Denne Stilling har han nyttet til bl. a. at faa et Samarbejde i Stand mellem Højskolerne og Universitetet. Og der er god Udsigt til, at det vil blive frugtbart for begge Parter, idet hver især har noget at byde og noget at lære. Højskolerne møder med friske Impulser, Universitetet med klare Tanker, to Ting, der maa gaa Haand i Haand, naar Folkelivet skal gro frodigt og sundt.

Uden for den almindelige Undervisning er der i Tidens Løb holdt en Mængde Møder paa Skolen. Fra Midten af Halvfjerdserne holdes der Sankt Hansdag et Møde udelukkende for gamle Elever. Det gjæstes tidt af mange Hundrede, Mænd og Kvinder fra alle Landets Egne — og er som oftest meget oplivende saa vel for Lærerne som for Gjæsterne. — Og om Efteraaret, før Vinterskolen begynder, afholdes de saakaldte „Efteraarsmøder for bosatte Folk". Disse Møder varer i flere Dage og besøges undertiden af 5 à 600 Mennesker. Dagen tilbringes med oplysende og opbyggelige Foredrag, Forhandling om brændende Spørgsmaal og Oplæsning af Digterværker. — Desuden er der paa Skolen i de forløbne Aar holdt mange Møder om Forsvarssagen (Skyttesagen), Missionen, den sønderjydske Sag osv. —

Politik i snævrere Forstand har Ryslinge Højskole aldrig befattet sig med.

Den har fra først af forstaaet og overholdt, at dens Opgave er at vække og nære det folkelig-nationale Liv paa kristelig Grund. Og det har den gjort med Alvor og Dygtighed — den staar derfor ogsaa i første Linie i den danske Folkehøjskolebevægelse.

Hjemmets Almanak for 1897.
